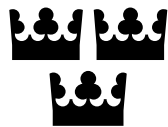

Försvar och samhällets krisberedskap

6

Förslag till statens budget för 2017

Försvaret och samhällets krisberedskap

Innehållsförteckning

Tabellförteckning.....	5
Diagramförteckning	8
1 Förslag till riksdagsbeslut	9
2 Utgiftsområde 6 Försvaret och samhällets krisberedskap	11
2.1 Omfattning.....	11
2.2 Mål för utgiftsområdet.....	12
2.2.1 Det militära försvaret	12
2.2.2 Samhällets krisberedskap.....	13
3 Försvaret.....	15
3.1 Mål för det militära försvaret	15
3.1.1 Mål från och med 2016	15
3.1.2 Mål till och med 2015	15
3.2 Beredskapskredit för totalförsvaret	16
3.3 Resultatredovisning.....	16
3.3.1 Omvärldsutveckling	16
3.3.2 Bedömningsgrunder och indikatorer.....	16
3.3.4 Resultat.....	18
3.3.5 Analys och slutsatser	43
3.3.6 Årlig revision.....	44
3.4 Politikens inriktning	44
3.4.1 Totalförsvaret	44
3.4.2 Försvarens operativa förmåga	44
3.4.3 Krigsförbandens förmåga	45
3.4.4 Personalförsörjning	45
3.4.5 Försvarens underrättelseverksamhet	47
3.4.6 Internationellt försvarssamarbete	47
3.4.7 Beredskap och operativ verksamhet	48
3.4.8 Materiel- och logistikförsörjning.....	49
3.4.9 Forskning och utveckling.....	50
3.5 Budgetförslag.....	50
3.5.1 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	50
3.5.2 1:2 Försvarens insatser internationellt	54
3.5.3 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	55

	3.5.4	1:4 Forskning och teknikutveckling	58
	3.5.5	1:5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten	59
	3.5.6	1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	60
	3.5.7	1:7 Officersutbildning m.m.	61
	3.5.8	1:8 Försvarets radioanstalt.....	61
	3.5.9	1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut.....	62
	3.5.10	1:10 Nämnder m.m.	63
	3.5.11	Försvarets materielverk.....	64
	3.5.12	1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.....	65
	3.5.13	1:12 Försvarsunderrättelsesdomstolen.....	66
4		Samhällets krisberedskap	69
	4.1	Mål för samhällets krisberedskap.....	69
	4.2	Resultatredovisning	69
	4.2.1	Bedömningsgrunder	70
	4.2.2	Resultat	70
	4.3	Politikens inriktning.....	80
	4.4	Budgetförslag	83
	4.4.1	2:1 Kustbevakningen.....	83
	4.4.2	2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	84
	4.4.3	2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.	85
	4.4.4	2:4 Krisberedskap	86
	4.4.5	2:6 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	87
	4.4.6	2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	88
	4.4.7	2:8 Statens haverikommission	90
5		Strålsäkerhet	93
	5.1	Omfattning	93
	5.2	Utgiftsutveckling.....	93
	5.3	Resultatredovisning.....	93
	5.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	93
	5.3.2	Resultat	93
	5.3.3	Analys och slutsatser.....	94
	5.4	Politikens inriktning.....	94
	5.5	Budgetförslag	94
	5.5.1	3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten.....	94
6		Elsäkerhet	97
	6.1	Omfattning	97
	6.2	Utgiftsutveckling.....	97
	6.3	Resultatredovisning	97
	6.3.1	Resultat	97
	6.3.2	Analys och slutsatser.....	99
	6.4	Politikens inriktning.....	99
	6.4.1	Elsäkerhet	99
	6.5	Budgetförslag	100
	6.5.1	4:1 Elsäkerhetsverket	100

Tabellförteckning

Tabell 1.1	Anslagsbelopp	10
Tabell 1.2	Beställningsbemyndiganden	10
Tabell 2.1	Underindelning av utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap samt myndigheter vars verksamhet helt eller delvis finansieras inom utgiftsområdet.....	11
Tabell 2.2	Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.....	12
Tabell 2.3	Härledning av ramnivån 2017–2020. Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap	12
Tabell 3.1	Försvarsmaktens anslagsförbrukning under 2015.....	17
Tabell 3.2	Personella förändringar i Försvarsmakten	24
Tabell 3.3	Personalkostnader i Försvarsmakten	25
Tabell 3.4	Andelen bemannade befattningar inom stridskrafterna 2015	27
Tabell 3.5	Anslagsförbrukning för 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt ...	33
Tabell 3.6	Anslagsutveckling 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	50
Tabell 3.7	Investeringsplan för vidmakthållande av försvarsmateriel	51
Tabell 3.8	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	52
Tabell 3.9	Redovisning av vidmakthållande och avveckling	53
Tabell 3.10	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:1 Förbandsverksamhet ..... och beredskap	54
Tabell 3.11	Anslagsutveckling 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt	54
Tabell 3.12	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt	55
Tabell 3.13	Anslagsutveckling 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	55
Tabell 3.14	Investeringsplan för anskaffning av försvarsmateriel	56
Tabell 3.15	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar.....	57
Tabell 3.16	Redovisning av anskaffningar.....	57
Tabell 3.17	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar.....	58
Tabell 3.18	Anslagsutveckling 1:4 Forskning och teknikutveckling.....	58
Tabell 3.19	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:4 Forskning och teknikutveckling.....	59
Tabell 3.20	Anslagsutveckling 1:5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten.....	59
Tabell 3.21	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten.....	59
Tabell 3.22	Anslagsutveckling 1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet.....	60
Tabell 3.23	Uppdragsverksamhet	60
Tabell 3.24	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	60
Tabell 3.25	Anslagsutveckling 1:7 Officersutbildning m.m.	61
Tabell 3.26	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:7 Officersutbildning m.m.	61
Tabell 3.27	Anslagsutveckling 1: 8 Försvarets radioanstalt	61
Tabell 3.28	Uppdragsverksamhet	61
Tabell 3.29	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:8 Försvarets radioanstalt .	62
Tabell 3.30	Anslagsutveckling 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut	62
Tabell 3.31	Uppdragsverksamhet	62

Tabell 3.32	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut	63
Tabell 3.33	Anslagsutveckling 1:10 Nämnder m.m.	63
Tabell 3.34	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:10 Nämnder m.m.	64
Tabell 3.35	Uppdragsverksamhet.....	64
Tabell 3.36	Anslagsutveckling 1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.....	65
Tabell 3.37	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.	65
Tabell 3.38	Anslagsutveckling 1:12 Förvarsunderrättelsedomstolen.....	66
Tabell 3.39	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:12 Förvarsunderrättelsedomstolen.....	66
Tabell 4.1	Antal omkomna i bränder	71
Tabell 4.2	Kostnader och intäkter för Rakel 2013–2015	75
Tabell 4.3	Olje- och kemskyddsoperationer 2011–2015	77
Tabell 4.4	Anmälda brott och utfärdade böter 2011–2015.....	77
Tabell 4.5	Genomsnittlig utredningstid 2013–2015.....	79
Tabell 4.6	Anslagsutveckling 2:1 Kustbevakningen.....	83
Tabell 4.7	Offentligrättslig verksamhet.....	83
Tabell 4.8	Uppdragsverksamhet.....	83
Tabell 4.9	Härledning av anslagsnivån 2017–2020, för 2:1 Kustbevakningen.....	84
Tabell 4.10	Anslagsutveckling 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	84
Tabell 4.11	Beställningsbemyndigande för anslaget 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	85
Tabell 4.12	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	85
Tabell 4.13	Anslagsutveckling 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.....	85
Tabell 4.14	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.	86
Tabell 4.15	Anslagsutveckling 2:4 Krisberedskap.....	86
Tabell 4.16	Beställningsbemyndigande för anslaget 2:4 Krisberedskap	87
Tabell 4.17	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:4 Krisberedskap.....	87
Tabell 4.18	Anslagsutveckling 2:6 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal.....	87
Tabell 4.19	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:6 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	88
Tabell 4.20	Anslagsutveckling 2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ..	88
Tabell 4.21	Offentligrättslig verksamhet.....	88
Tabell 4.22	Uppdragsverksamhet.....	89
Tabell 4.23	Investeringsplan för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	90
Tabell 4.24	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	90
Tabell 4.25	Anslagsutveckling 2:8 Statens haverikommission	90
Tabell 4.26	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:8 Statens haverikommission	91
Tabell 5.1	Utgiftsutveckling inom område Strålsäkerhet.....	93
Tabell 5.2	Anslagsutveckling 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten.....	94
Tabell 5.3	Offentligrättslig verksamhet.....	94
Tabell 5.4	Uppdragsverksamhet.....	95
Tabell 5.5	Beställningsbemyndigande för anslaget 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	95

Tabell 5.6	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten.....	95
Tabell 6.1	Utgiftsutveckling inom område Elsäkerhet	97
Tabell 6.2	Anslagsutveckling 4:1 Elsäkerhetsverket.....	100
Tabell 6.3	Offentlighetsrättslig verksamhet	100
Tabell 6.4	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 4:1 Elsäkerhetsverket.....	100

Diagramförteckning

Diagram 3.1	Andel befattningar i insatsorganisationen, exkl. hemvärn, med tillgänglighet inom högst tre månader.....	19
Diagram 3.2	Gångtimmar per fartygstyp.....	22
Diagram 3.3	Producerade flygtimmar JAS 39	23
Diagram 3.4	Tillväxten av GSS/K relativt Försvarmaktens målbild och planering	25
Diagram 3.5	Tillväxten av GSS/T relativt Försvarmaktens målbild och planering	26
Diagram 3.6	Antal sökande till grundläggande militär utbildning.....	26
Diagram 3.7	Återinvesteringskvot	35
Diagram 4.1	Fördelning av medel från anslag 2:4 2015	72

Bilagor

1	Förteckning över remissinstanserna (SOU 2014:27)
---	--

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att för 2017 utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 40 000 000 000 kronor i händelse av krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden (avsnitt 3.2),
2. godkänner investeringsplanen för vidmakthållande av försvarsmateriel för 2017–2028 som riktlinje för Försvarsmaktens investeringar (avsnitt 3.5.1),
3. godkänner investeringsplanen för anskaffning av försvarsmateriel för 2017–2028 som riktlinje för Försvarsmaktens investeringar (avsnitt 3.5.3),
4. bemyndigar regeringen att för 2017 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 19 000 000 000 kronor för att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital (avsnitt 3.5.11),
5. bemyndigar regeringen att under 2017–2020 besluta om upplåtelse och överlåtelse av materiel under förutsättning att materielen kan avvaras med hänsyn till Försvarsmaktens operativa förmåga och att det i övrigt är i linje med det försvarspolitiska inriktningsbeslutet för 2016–2020 (avsnitt 3.5.12),
6. bemyndigar regeringen att för 2017 besluta att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 1 550 000 000 kronor för beredskapsinvesteringar (avsnitt 4.4.6),
7. godkänner investeringsplanen för krisberedskap för 2017–2020 som riktlinje för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps investeringar (avsnitt 4.4.6),
8. för budgetåret 2017 anvisar ramanslagen under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt tabell 1.1,
9. bemyndigar regeringen att under 2017 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag		
1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	32 533 082
1:2	Försvarsmaktens insatser internationellt	1 132 851
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	10 369 356
1:4	Forskning och teknikutveckling	586 542
1:5	Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamhet	10 499
1:6	Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	24 522
1:7	Officersutbildning m.m.	211 961
1:8	Försvarets radioanstalt	979 689
1:9	Totalförsvarets forskningsinstitut	176 045
1:10	Nämnder m.m.	6 051
1:11	Internationella materielsamarbeten, industrifrågor m.m.	89 678
1:12	Försvarsunderrättelsedomstolen	8 000
2:1	Kustbevakningen	1 117 441
2:2	Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	74 850
2:3	Ersättning för räddningstjänst m.m.	21 080
2:4	Krisberedskap	1 121 857
2:6	Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	239 171
2:7	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 062 445
2:8	Statens haverikommission	45 390
3:1	Strålsäkerhetsmyndigheten	384 457
4:1	Elsäkerhetsverket	59 397
Summa		50 254 364

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	18 000 000
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	75 000 000
2:2	Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	45 000
2:4	Krisberedskap	900 000
3:1	Strålsäkerhetsmyndigheten	65 000
Summa beställningsbemyndiganden under utgiftsområdet		94 010 000

2 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

2.1 Omfattning

För att återspegla den verksamhet som finansieras från utgiftsområde 6 *Försvar och samhällets krisberedskap*, har regeringen valt att i budgetpropositionen gruppera utgiftsområdets verksamhet i tre underindelningar: Försvar

(anslag 1:1 till 1:12), Samhällets krisberedskap (anslag 2:1 till 2:8), Strålsäkerhet och Elsäkerhet (anslag 3:1 och anslag 4:1).

Figuren nedan visar fördelningen i de tre undergrupperna samt hemvisten för de myndigheter vars verksamhet helt eller delvis finansieras inom utgiftsområde 6 under 2017.

Tabell 2.1 Underindelning av utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap samt myndigheter vars verksamhet helt eller delvis finansieras inom utgiftsområdet

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap				
Försvar			Samhällets krisberedskap	Strålsäkerhet och Elsäkerhet
- Försvarsmakten inkl. Militära underrättelse-tjänsten	- Försvarets radioanstalt	- Försvars-högskolan (Officers-utbildning)	- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	- Strålsäkerhets-myndigheten
- Försvarets materielverk	- Statens inspektion för försvars-underrättelse-verksamheten		- Kust-bevakningen	- Elsäkerhets-verket
- Totalförsvarets forskningsinstitut	- Försvars-underrättelse-domstolen		- Statens haveri-kommission	
- Totalförsvarets rekryterings-myndighet				
<i>Försvarsdepartementet</i>			<i>Justitie-departementet</i>	<i>Miljö- och energi-departementet</i>

Tabell 2.2 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Miljoner kronor

	Utfall 2015	Budget 2016 ¹	Prognos 2016	Förslag 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
Försvar	37 597	38 275	38 143	46 128	47 256	49 499	51 613
Samhällets krisberedskap	3 418	3 544	3 500	3 682	3 700	3 770	3 851
Strålsäkerhet	368	372	371	384	391	399	408
Elsäkerhet	53	60	60	59	59	59	60
Äldreanlag	6 835	6 878	6 957	0	0	0	0
Totalt för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap	48 271	49 128	49 031	50 254	51 406	53 726	55 931

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.**Tabell 2.3 Härledning av ramnivån 2017–2020. Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap**

Miljoner kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	48 827	48 827	48 827	48 827
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	323	1 025	1 930	3 031
Beslut	1 104	1 645	3 176	4 418
Överföring till/från andra utgifts- områden	-2	-2	-2	-2
Övrigt	2	7	7	7
Ny ramnivå	50 254	51 406	53 726	55 931

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FöU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

2.2 Mål för utgiftsområdet

De övergripande målen för vår säkerhet är att värna samhällets funktionalitet och att värna vår förmåga att upprätthålla våra grundläggande värden som demokrati, rättsäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). Hävdandet av vårt lands suveränitet är en förutsättning för att Sverige ska kunna uppnå målen för vår säkerhet.

2.2.1 Det militära försvaret

Mål från och med 2016

Riksdagen har beslutat att (prop. 2014/15:109 avsnitt 5.2, bet. 2014/15:FöU11, rskr. 2014/15:251) målet för det militära försvaret från och med 2016 ska vara att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet. Detta ska ske genom att:

- hävda Sveriges suveränitet, värna suveräna rättigheter och nationella intressen,
- förebygga och hantera konflikter och krig,
- skydda Sveriges handlingsfrihet vid politisk, militär eller annan påtryckning och om det krävs försvara Sverige mot incidenter och väpnat angrepp samt
- skydda samhället och dess funktionalitet i form av stöd till civila myndigheter.

De krav på Försvarsmaktens operativa förmåga som riksdagen tidigare beslutat om upphörde vid utgången av 2015.

Mål till och med 2015

Det mål som riksdagen beslutat om för det militära försvaret gällde till och med utgången av 2015: att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet (prop. 2008/09:140 avsnitt 5.1, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). Detta skulle ske genom att:

- hävda Sveriges suveränitet, värna suveräna rättigheter och nationella intressen,
- förebygga och hantera konflikter och krig samt,
- skydda samhället och dess funktionalitet i form av stöd till civila myndigheter.

Försvarsmakten skulle ha en operativ förmåga som möjliggjorde omvärldsbevakning, insatser och utveckling av insatsorganisationen. Denna operativa förmåga skulle uppnås enskilt och tillsammans med andra.

Resultatredovisningen görs i huvudsak mot de mål och krav som gällde till och med 2015.

2.2.2 Samhällets krisberedskap

Krisberedskap

De mål som regeringen angivit och som förtydligades i budgetpropositionen för 2015, delas in i ett förebyggande perspektiv och ett hanterande perspektiv. Med dessa utgångspunkter är målen för krisberedskapen

- att minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet,
- att värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö då olyckor och krissituationer inträffar.

Arbetet med krisberedskapen bör även bidra till att minska lidande och konsekvenser av allvarliga olyckor och katastrofer i andra länder. Krisberedskapsarbete utgör också en utgångspunkt för arbete med det civila försvaret.

Civilt försvar

Civilt försvar är den verksamhet som myndigheter, kommuner och landsting samt enskilda, företag och föreningar m.fl. vidtar i fredstid i form av beredskapsplanering och civil verksamhet som behövs under krigsförhållanden.

Riksdagen har beslutat (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11, rskr. 2014/15:251) att

målet för det civila försvaret från och med 2016 ska vara att

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och
- bidra till Försvarsmakten vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.

Skydd mot olyckor

Målet för skydd mot olyckor är enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor att i hela landet bereda människors liv, hälsa, egendom och miljö ett – med hänsyn till de lokala förhållandena – tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

3 Försvar

3.1 Mål för det militära försvaret

3.1.1 Mål från och med 2016

Riksdagen har beslutat (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11, rskr. 2014/15:251) att målet för det militära försvaret från och med 2016 ska vara att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet. Detta ska ske genom att:

- hävda Sveriges suveränitet, värna suveräna rättigheter och nationella intressen,
- förebygga och hantera konflikter och krig,
- skydda Sveriges handlingsfrihet vid politisk, militär eller annan påtryckning och, om det krävs,
- försvara Sverige mot incidenter och väpnat angrepp samt
- skydda samhället och dess funktionalitet i form av stöd till civila myndigheter.

Regeringen har angett (prop. 2014/15:109) att Försvarmakten bör bidra till målen för vår säkerhet och målen för det militära försvaret genom att enskilt och tillsammans med andra myndigheter, länder och organisationer lösa följande uppgifter:

- upprätthålla tillgänglighet i fred samt beredskap för intagande av höjd beredskap för att kunna förebygga och hantera konflikter och krig, skydda Sveriges handlingsfrihet inför politisk, militär eller

annan påtryckning och, om det krävs, försvara Sverige mot incidenter och väpnat angrepp,

- främja vår säkerhet genom deltagande i operationer på vårt eget territorium, i närområdet och utanför närområdet,
- upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet och, i enlighet med internationell rätt, värna suveräna rättigheter och nationella intressen i områden utanför detta och
- med befintlig förmåga och resurser bistå det övriga samhället och andra myndigheter vid behov.

Riksdagen har beslutat (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11, rskr. 2014/15:251) att de krav på Försvarmaktens operativa förmåga som riksdagen tidigare beslutat upphörde vid utgången av 2015. I enlighet med riksdagens beslut intog Försvarmakten den nya organisationen den 1 januari 2016.

3.1.2 Mål till och med 2015

Det mål som riksdagen beslutat om för det militära försvaret gällde till och med utgången av 2015: att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). Detta skulle ske genom att:

- hävda Sveriges suveränitet, värna suveräna rättigheter och nationella intressen,
- förebygga och hantera konflikter och krig samt
- skydda samhället och dess funktionalitet i form av stöd till civila myndigheter.

Försvarsmakten skulle ha en operativ förmåga som möjliggjorde omvärldsbevakning, insatser och utveckling av insatsorganisationen. Denna operativa förmåga skulle uppnås enskilt och tillsammans med andra.

Resultatredovisningen görs i huvudsak mot de mål och krav som gällde till och med 2015.

3.2 Beredskapskredit för totalförsvaret

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2017 utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 40 000 000 000 kronor i händelse av krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen fick nyttja en kredit i Riksgäldskontoret på högst 40 000 000 000 kronor för 2016. Regeringen anser att motsvarande bemyndigande bör lämnas för 2017. Beredskapskrediten ska säkerställa att en nödvändig beredskapshöjning inte förhindras eller fördröjs därför att regeringen inte disponerar nödvändiga betalningsmedel. Om beredskapskrediten utnyttjas avser regeringen att återkomma till riksdagen med redovisning av behovet av medel för den fortsatta verksamheten.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att för 2017 utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 40 000 000 000 kronor i händelse av krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden.

3.3 Resultatredovisning

3.3.1 Omvärldsutveckling

Under 2015 har den försämrade säkerhetspolitiska situationen efter den olagliga annekteringen av Krim och Rysslands agerande i övrigt bestått utan synbar förbättring. Den ryska militära förmågan har också fortsatt att utvecklas och har manifesterats i bl.a. övningsverksamheten. Rysk militär aktivitet är fortsatt utmanande i Sveriges närområde kombinerat med anti-västlig retorik. Den ryska retoriken gällande användning av kärnvapen är särskilt oroväckande. Påverkansoperationer och cyberattacker är också en del av den försämrade säkerhetspolitiska situationen som Sverige måste förhålla sig till. Regeringen kan samtidigt konstatera att den viktiga politiska enigheten att principfast möta det ryska agerandet inom EU och över Atlanten har bestått och bedöms ha påverkat Ryssland och dess handlingsmöjligheter.

Den säkerhetspolitiska situationen i Europa har också påverkats negativt av konflikten i Mellanöstern. Det ryska militära ingripandet i konflikten under 2015 gav prov på förmågan och viljan att snabbt förflytta, om än begränsade, militära resurser utanför det egna närområdet och uppnå strategisk överraskning.

Behovet av att stärka Sveriges militära förmåga och våra försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten är alltjämt stort. Denna utveckling bedöms fortsätta.

3.3.2 Bedömningsgrunder och indikatorer

Regeringens redovisning utgår från följande bedömningsgrunder:

- Försvarsmaktens operativa förmåga
- Krigsförbandens förmåga
- Personalförsörjning
- Internationellt förmågeutvecklingssamarbete
- Beredskap och insatser
- Materiel- och logistikförsörjning
- Forskning och utveckling
- Försvarsunderrättelseverksamhet

De resultatindikatorer som används är följande:

- Andelen befattningar som har tillgänglighet inom högst tre månader
- Antalet rekryterade gruppbefäl, soldater och sjömän i förhållande till Försvarsmaktens planering och målbild

- Bemanningen inom stridskrafterna
- Materieluppfyllnadsgrad
- Återinvesteringskvot
- Materieförsörjningskostnader i förhållande till Försvarets materielverks fakturerade intäkter från kunder.

Tabell 3.1 Försvarsmaktens anslagsförbrukning under 2015

Miljoner kronor

Verksamhet	Förbandsverksamhet och beredskap Anslag 1:1	Försvarsmaktens insatser internationellt Anslag 1:2	Anskaffning av materiel & anläggningar Anslag 1:3	Materiel & anläggningar Anslag 1:4	Forskning & teknikutveckling Anslag 1:5	Summa
1. Insatser						
Internationella insatser	742	923	1	-12	-	1 654
Nationella insatser	41	-	1	-	-	41
Totalt insatser	783	923	1	-12	-	1 695
2. Uppbyggnad av insatsorganisationen och beredskap						
Insatsorganisationen gemensamt						
Arméförband	7 098	-	1 788	784	-	9 670
Marinförband	4 182	-	1 711	861	-	6 755
Flygvapenförband	7 144	-	4 852	2 676	20	14 692
Lednings- och underrättelseförband	2 092	-	1 186	1 469	-	4 747
Logistikförband	902	-	251	988	-	2 141
Hemvärnsförband och nationella skyddsstyrkor	1 959	-	31	-17	-	1 973
Totalt insatsorganisationen/ Beredskap	23 377	-	9 819	6 761	20	39 977
3. Utveckling						
Forskning och utveckling	31	-	2	8	563	604
Materielutveckling	285	-	23	-9	-	300
Totalt utveckling	316	-	25	-1	563	904
4. Övriga verksamheter						
	369	-	-	-3	-	366
5. Fredsfrämjande verksamhet						
	27	-	-	-1	-	26
6. Stöd till samhället						
	14	-	-	-	-	14
Summa	24 886	923	9 845	6 745	584	42 982

Källa: Försvarsmakten. Beloppen i tabellen är avrundade till miljoner kronor.

3.3.3

3.3.4 Resultat

I tabell 3.1 redovisas Försvarsmaktens anslagsförbrukning under 2015 uppdelad på produktgrupper, enligt Försvarsmaktens redovisning. Produktgruppen övriga verksamheter omfattar bl.a. statsceremoniell verksamhet och exportstöd.

Av tabellen kan bl.a. utläsas anslagsförbrukning per stridskraft. Jämfört med 2014, inom parantes, har förbrukningen på anslag 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* ökat något, för arméförbanden (6 806 miljoner kronor), marinförbanden (4 111 miljoner kronor), flygvapenförbanden (6 579 miljoner kronor), logistikförbanden (886 miljoner kronor) och hemvärnsförband- och nationella skyddsstyrkorna (1 630 miljoner kronor). Anslagsförbrukningen för lednings- och underrättelseförbanden har sjunkit något jämfört med 2014 då den uppgick till 2 137 miljoner kronor.

Försvarsmaktens operativa förmåga

Försvarsmaktens samlade operativa förmåga har i stort sett varit oförändrad under 2015 även om enskilda krigsförband ökat sin krigsduglighet, bl.a. som följd av en ökad övningsverksamhet. Bedömningen utgår från den värdering som sker på såväl krigsförbandsnivå som operativ nivå, vilken myndigheten redovisar för regeringen. Sådana värderingar är alltid behäftade med osäkerheter. Osäkerheterna bedöms dock inte vara så stora att de väsentligt påverkar regeringens samlade bedömning av Försvarsmaktens operativa förmåga.

Regeringens bedömning är att Försvarsmakten 2015 i fredstid löst uppgifter såväl nationellt som internationellt med god kvalitet. Det finns ett antal allvarliga begränsningar inte minst vid höjd beredskap och då ytterst vid ett väpnat angrepp mot Sverige. De största bristerna finns vid operationer i högre konfliktnivåer men även avseende uthållighet vid längre operationer i lägre konfliktnivåer. Samtidigt har den säkerhetspolitiska situationen och ökade militära verksamheten i närområdet ökat kravet på försvarsförmåga som inriktas mot den nationella försvarsdimensionen, vilket ökar allvaret i och

konsekvenserna av de brister som finns i den operativa förmågan.

Försvarsmakten har under året haft förmåga att främja svensk säkerhet genom nationella operationer. Regeringen bedömer att Försvarsmakten har haft förmåga att upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet respektive att värna Sveriges suveräna rättigheter och nationella intressen. Vissa begränsningar har funnits, bl.a. avseende uthållighet vid långvariga påfrestningar. Begränsningar har funnits i förmåga att möta olika händelseutvecklingar och hot som kan uppstå vid ett snabbt och allvarligt försämrat omvärldsläge.

Försvarsmakten har haft begränsningar i förmågan att ta emot militärt stöd. Begränsningarna kvarstår sedan föregående år.

Regeringen bedömer att Försvarsmakten, även om det inte är en dimensionerande uppgift, har haft förmåga att lämna stöd till det övriga samhället och till andra myndigheter.

Regeringen bedömer att Försvarsmakten har haft förmåga att genomföra internationella insatser. Vidare har Försvarsmakten vid deltagandet i internationella insatser haft förmåga att bedriva omvärldsbevakning för att upptäcka och identifiera hot.

Enligt den försvarspolitiska inriktningen t.o.m. 2015 skulle Försvarsmakten ha förmåga att utveckla det militära försvaret för att över tiden anpassa det till förändrade hot, krav och förutsättningar. Förmågan skulle upprätthållas genom att följa utvecklingen inom bl.a. militärteknik och konflikters karaktär, samt genom övningar, operationer, kompetensutveckling, forskning, teknikutveckling och studier. Regeringen bedömer att Försvarsmakten, med hänsyn tagen till neddragningen av anslaget 1:4 *Forskning och teknikutveckling*, genom bl.a. utökad övningsverksamhet har godtagbar förmåga att vidareutveckla det militära försvaret.

Försvarsmakten ska enligt sin instruktion ha en aktuell operativ planering. Denna finns utformad i myndighetens försvarsplanering. Regeringen beslutade i december 2015 om anvisningar för Försvarsmaktens försvarsplanering samt om uppdrag till Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap avseende totalförsvarsplanering. Försvarsmakten har under året bedrivit försvarsplanering i enlighet med givna inriktningar.

Krigsförbandens förmåga

Regeringen bedömer att krigsförbanden i stort har utvecklats i enlighet med riksdagens och regeringens beslut men att bl.a. personalsituationen i vissa förband är ansträngd. För att följa utvecklingen av krigsförbandens förmåga är krigsdugligheten central. Den sammanfattar förbandens förmåga att lösa sina uppgifter och beror främst på tillgången till materiel och övad personal. Detaljerad redovisning av verksamheten under 2015 återfinns under respektive stridskraft. Förstärkningar på anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* har bidragit till att stärka försvarsförmågan. En i jämförelse med tidigare år ökad övningsmängd och högre komplexitet i övningarna har bidragit till krigsdugligheten. Exempelvis har brigadledningsförmåga övats och huvuddelen av Försvarsmaktens krigsförband, skolor och centra har genomfört beredskapsövningar. Beredskapsövning har bl.a. genomförts på Gotland. Under året har ca 500 personer kallats in till tjänstgöring.

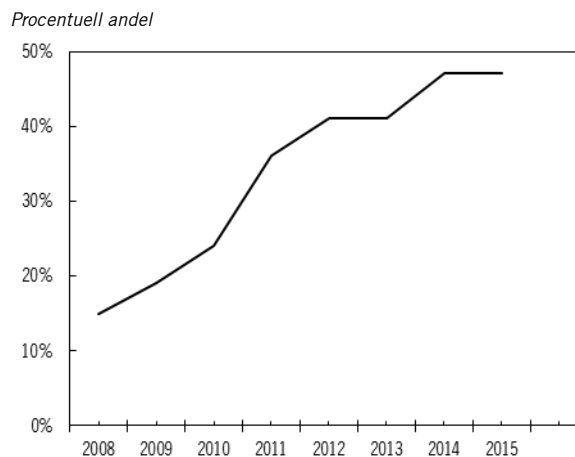
Beredskapsanpassningar till följd av den höga militära aktiviteten i vårt närområde har genomförts under året.

Av vikt i det försvarspolitiska inriktningsbeslutet 2009 var att öka krigsförbandens användbarhet och tillgänglighet.

Enligt den inriktningen bör normalt huvuddelen av förbanden i insatsorganisationen vara tillgängliga inom tre månader och inget förband bör normalt ha en tillgänglighet överstigande sex månader. Huvuddelen av förbanden ska, vid höjd beredskap, kunna påbörja lösandet av krigsuppgift inom några dagar. Tillgängligheten vid höjd beredskap ska dock inte för något förband överstiga en vecka.

Diagram 3.1 nedan redovisar andelen befattningar i insatsorganisationen, exklusive hemvärnsförband, som enligt Försvarsmakten är tillgängliga inom högst tre månader. I diagrammet redovisas hur andelen har förändrats mellan 2008 och 2015. Under slutåret 2015 var värdet 47 procent. Regeringen bedömer, sett över perioden 2008–2015, att resultatet indikerar att Försvarsmakten allt bättre uppfyller tillgänglighetskravet att huvuddelen av förbanden normalt bör vara tillgängliga inom tre månader.

Diagram 3.1 Andel befattningar i insatsorganisationen, exkl. hemvärn, med tillgänglighet inom högst tre månader

Källa: Försvarsmakten.

Försvarsmaktsgemensamma stridskrafter

Lednings- och underrättelseförband

Regeringen bedömer att ledningsförbanden i likhet med 2014 i stora drag utvecklats i enlighet med riksdagens och regeringens beslut. I likhet med tidigare år begränsar dock brist på personal, t.ex. avseende officerare med ledningssystemkompetens, och materiel ledningsförbandens uppbyggnadstakt och verksamhet, samt även förbandens möjlighet att stödja övriga stridskrafter. Krigsdugligheten förbättras kontinuerligt med införande av ledningssystem inom både lednings- och underrättelseförbanden. Regeringen avser fortsatt noga följa införandet av ledningssystem, särskilt avseende markstridskrafterna.

Under 2015 har följande lednings- och underrättelseförband vidmakthållits:

- ett högkvarter med stabsförband,
- ett rörligt operativt ledningsförband (ROL/FHQ, utvecklades i samband med årsskiftet 2015/2016),
- en sambandsbataljon,
- en ledningsplatsbataljon,
- en telekrigsbataljon,
- ett it-försvarsförband med Computer Emergency Response Team (CERT),
- ett psyopsförband,
- Försvarsmaktens centrum för meteorologi och oceanografi (METOCC),
- Försvarsmaktens telekrigsstödenhet (TKSE),

- Försvarsmaktens telenät- och markteleförband (FMTM) (i samband med årsskiftet 2015/2016 blev detta en del av Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemförband (FMTIS),
- fyra regionala staber,
- en nationell underrättelseenhet (NUE) (i samband med årsskiftet 2015/2016 blev detta en del av högkvarteret), samt
- ett specialförband.

Samarbetet och samverkan mellan de regionala staberna och lednings- samt underrättelseförbanden har utvecklats sedan 2014 bl.a. genom övning. Delar av ledningsförbanden är delaktiga i Mali-insatsen Minusma, där de genomförda insatserna har utvecklat förbandens förmåga, men samtidigt påverkat resurser till utbildnings- och utvecklingsverksamheten negativt.

Övningen Combined Joint Exercise (CJSE) 15 har genomförts, där det övergripande syftet var att utveckla och vidmakthålla Försvarsmaktens operativa och taktiska ledningsförmåga genom att framför allt öva officerare. Lednings- och underrättelseförbanden har deltagit vid övningarna BrigStri 15 och Våreld 15 där respektive övningsmålsättning nåddes. Ledningsförband har deltagit i den Nato/PfP-ledda interoperabilitetsövningen Coalition Warrior Interoperability eXploration (CWIX 15). Samtliga ledningsförband deltog i bred omfattning i Arméövning 15 och Flygvapenövning 15.

Arbetet med att inrätta förbandet FMTIS ur FMTM och delar av Försvarsmaktens logistik (FMLOG) har genomförts och förbandet inrättades den 1 januari 2016. Rörlig operativ ledning utvecklades under året.

Införandet av materiel inom ramen för Försvarsmaktens ledningssystem fortgår och innebär, enligt myndigheten, en utvecklad förmåga inom lednings- och underrättelseförbanden. Samtidigt finns förseningar i flera viktiga anskaffningar som riskerar att inverka negativt på den operativa förmågan.

Tillförseln av ny informationsinfrastruktur för hantering av information upp till Hemlig/Top Secret har senarelagts av Försvarsmakten från 2014 till 2017. Vidare medför ekonomiska begränsningar att en översyn av den totala

systemdesignen för arméns ledningssystem, inklusive nytt radio- och stridsledningssystem, kommer att behöva göras under 2016.

Viktigare lagda beställningar är bl.a. uppgradering av radaranläggningar och kommunikationssystem till arméns stridsledningssystem. Regeringen har under året fattat beslut om fortsatt anskaffning av informations- och ledningssystemet SWECCIS.

De brister som tidigare konstaterats inom ledningsförbanden minskar i takt med att materiel och personal tillförs, men kommer att kvarstå i den nya försvarspolitiska inriktningsperioden.

Logistikförband

Regeringen bedömer att logistikförbanden i likhet med 2014 i stora drag utvecklats i enlighet med riksdagens och regeringens beslut. Brister föreligger framför allt rörande förmågan att stödja hela försvarsmaktsorganisationen vid höjd beredskap eller krig.

Logistikförbanden har upprätthållit tillgänglighet och beredskap i enlighet med regeringens beslut.

Under 2015 har följande logistikförband vidmakthållits:

- en operativ ledningsteknisk bataljon,
- en teknisk bataljon,
- två logistikbataljoner,
- två sjukhuskompanier,
- två sjukvårdsförstärkningskompanier,
- ett transportledningsskompani,
- Försvarsmaktens logistik (FMLOG) stab samt
- tre nationella logistikstödsenheter (National Support Element, NSE).

Logistikförbanden har förberett övergången till ny organisation fr.o.m. 1 januari 2016 där samtliga logistikförband krigsorganiserats. I samband med detta övergår delar av logistikförbanden till FMTIS.

Krigsförbandsövningar har genomförts och pliktpersonal har kallats in till repetitionsutbildning. Logistikförbanden har bl.a. deltagit i Arméövning 15 och Flygvapenövning 15. Under Arméövning 15 övades samverkan avseende medicinsk evakuering tillsammans med personal från Sahlgrenska universitetssjukhuset.

Logistikförbanden har deltagit i beredskapsövning på Gotland och genomfört ett antal transiteringar under året. I samband med beredskapsövningen på Gotland övades förnödenhetsförsörjning av de enheter som tillförts försvaret av ön.

Övningsverksamheten har ökat logistikförbandens förmåga att stödja arméstridskrafterna när de verkar i brigads ram.

Fortsatt uppbyggnad av teknisk underhållskapacitet har skett över hela landet. Logistikförbanden har underhållit materiel i bruk. Den materiella statusen i krigsförbanden har förbättrats genom att delar av den s.k. reparationskulden har upparbetats. Logistikförbandens materietillgänglighet begränsas bl.a. av att materiel för internationella insatser har prioriterats vid genomförande av underhåll.

Delar av logistikförbanden verkar kontinuerligt med hög tillgänglighet. Under året har logistikförbanden bidragit till upprätthållande av beredskap för NBG 15. Logistikförbanden har deltagit i förberedelser och genomförande av det svenska bidraget till Minusma. Försvarsmaktens begränsade tillgång till läkare och sjuksköterskor innebär svårigheter att över tid försörja internationella insatser med sjukvårdskompetens i nuvarande omfattning.

Under året har bl.a. strömförsörjningsutrustning, fältutrustning och skyddsutrustning (Kroppsskydd 12/S) tillförts vissa krigsförband.

Regeringen avser fortsatt följa Försvarsmaktens arbete med att åtgärda bristerna inom logistikförbanden exempelvis avseende begränsningar i materiellens tillgänglighet. I den nya inriktningsperioden avser regeringen särskilt följa utvecklingen av logistikförbandens förmåga att verka i höjd beredskap inklusive krig.

Arméstridskrafterna

Regeringen bedömer att arméstridskrafterna i likhet med 2014 i stora drag utvecklats i enlighet med riksdagens och regeringens beslut. Arméstridskrafterna har upprätthållit tillgänglighet och beredskap i enlighet med regeringens beslut. Trots detta kvarstår brister, inte minst avseende förmågan att verka med samtliga krigsförband vid ett försvar mot väpnat angrepp. Bristerna berör såväl personal som materiel.

Under 2015 har följande arméförband vidmakthållits:

- två brigadstaber,
- fem mekaniserade bataljoner,
- en motoriserad skyttebataljon,
- en lätt skyttebataljon,
- tre stridvagnskompanier,
- två artilleribataljoner,
- två luftvärnsbataljoner,
- en jägarbataljon,
- en underrättelsebataljon,
- en säkerhetsbataljon,
- två ingenjörsbataljoner,
- två militärpolis kompanier,
- ett CBRN-kompani (förband för skydd mot kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära stridsmedel),
- ett tungt transportkompani,
- en livbataljon samt
- fyrtio hemvärnsbataljoner.

Arméstridskrafterna har under 2015 fokuserat verksamheten på uppbyggnad av krigsförbanden samt förberedelser för internationella insatser och vidmakthållande av NBG 15.

Repetitionsutbildningar, krigsförbandsövningar (KFÖ), krigsförbandskurser m.m. har genomförts. Två krigsförband har genomfört KFÖ med totalförsvarspliktig personal.

De nationellt försvarsinriktade förbandsövningarna Vintersol 15 och Våreld 15 har genomförts. Ledningsträningsovningar har genomförts som del i uppbyggnaden av brigad- och brigadledningsförmåga. Arméövning 15 har genomförts och huvuddelen av de stående krigsförbanden deltog i denna övning.

Förbandsövningar och beredskapsövningar har genomförts, bl.a. på Gotland, med mekaniserade förband och luftvärn. Detta har utvecklat förmågan att förflytta förband och samordna verksamheten med andra stridskrafter.

Arméförbandens deltagande i internationella insatser har förbättrat förmågan att agera tillsammans med andra länder och organisationer. Samtidigt har deltagandet i Minusma påverkat den materiella tillgängligheten negativt vid vissa krigsförband.

Bemanningen med kontinuerligt tjänstgörande soldater (GSS/K) vid arméns krigsförband har varit god, medan bemanningen av tidvis tjänstgörande soldater (GSS/T) inte har nått de uppsatta målen. Regeringen konstaterar att krigsplacering samt repetitionsutbildning av totalförsvarspliktig personal är avgörande för den sammantagna förmågan hos arméns krigsförband.

Materieförsörjningen av armén har i stort sett löpt enligt plan. Tillgången på vissa fordonstyper, reservdels- och verktygssatser samt sambands- och ledningssystem är fortfarande en begränsande faktor. När det gäller fordon och sambandsutrustning är det främst materiel i den s.k. basplattan i form av nya radioapparater och lastbilar som dras med förseningar.

Den planerade tillförseln av ny radio, som ersättare till radio 180, har försenats, där påbörjad leverans skjutits från 2017 till 2018. Tillförsel av nytt kortsträckviddigt luftvärn kommer enligt Försvarsmakten försenas från 2017 till 2019. Serieproduktion av Sveriges 24 artilleripjäser (Archer) har påbörjats under 2015. Tillförsel av samtliga pjäser planeras under 2016 och 2017.

Regeringen bedömer att hemvärnsförbanden har utvecklats i enlighet med riksdagens och regeringens beslut. Hemvärnsförbanden har under året genomfört ett 40-tal KFÖ och drygt 80 ytterligare övningar i syfte att öva särskilda moment, så kallade särskilda övningar förband (SÖF). Hemvärnets musikkårer har genomfört ett stort antal vaktparader.

Hemvärnets stöd till samhället har under 2015 omfattat ca 33 000 timmar. Det innebär en minskning med över 60 000 timmar i förhållande till 2014. Den höga siffran för 2014 förklaras av de stora stödinsatserna vid branden i Västmanland och översvämningarna i Halland. Under 2013 och 2012 uppgick stödet till ca 46 000 timmar per år.

Hemvärnsförbanden har vidmakthållit sina förmågor under året. Tillförsel av och utbildning på fordon och gruppradio har genomförts. En granatkastarpluton har rekryterats och utbildats. Rekryteringen visar en ökning om ca 300 hemvärnssoldater. Den största delen rekryterade är tidigare värnpliktiga.

Flera övningar har genomförts med uppgift att skydda marin- och flygbaser. Inspektioner

och utbildningskontroller av totalt elva hemvärnsbataljoner har genomförts.

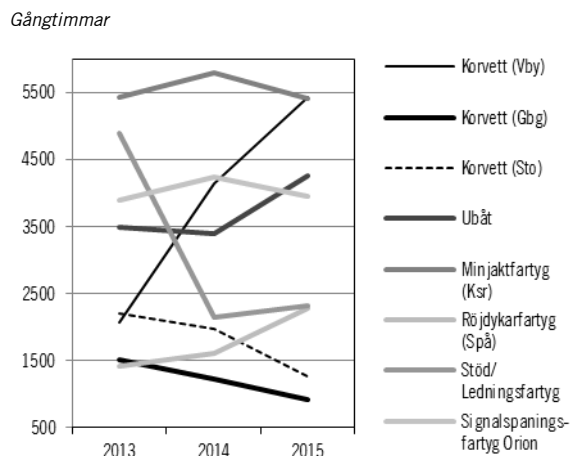
Under 2015 firade Hemvärnet 75 år vilket uppmärksammats på olika sätt.

Marinstridskrafterna

Regeringen bedömer att marinstridskrafterna i stora drag utvecklats i enlighet med riksdagens och regeringens beslut. Produktionsmålen för de marina krigsförbanden har uppnåtts. Marinstridskrafterna har upprätthållit tillgänglighet och beredskap i enlighet med regeringens beslut. Huvuddelen av de marina förbanden har en tillfredsställande personaluppfyllnad. Dock finns bristande redundans inom vissa nyckelkategorier.

Antalet gångtimmar har ökat för flertalet plattformar inom marinstridskrafterna under 2015 jämfört med under 2014, främst till följd av ökad övningsverksamhet (se diagram 3.2).

Diagram 3.2 Gångtimmar per fartygstyp

Källa: Försvarsmakten.

Regeringen bedömer att genomförd insats- och övningsverksamhet, nationellt och internationellt, har bidragit till de marina stridskrafternas förmågeutveckling och operativa förmåga, inte minst vad gäller maringemensamt och försvarsmaktsgemensamt uppträdande. Här kan t.ex. nämnas deltagande i nationella och internationella ubåtsjaktövningar, den nationella övningen SWENEX samt deltagande i övningarna Baltops, Northern Coasts och den bilaterala övningen FINSWEEX med Finland.

Metoderna för att genomföra förbandsproduktion under pågående nationella operationer i form av olika sjöövervakningsuppdrag har utvecklats och bidragit till utvecklingen av krigsförbandens förmåga.

Under 2015 har marinstridskrafterna deltagit med enheter i EUNAVFOR Operation Atalanta utanför Somalias kust vilket har utvecklat förbandsverksamheten.

Under 2015 har följande marinförband vidmakthållits:

- två sjöstridsflottiljledningar,
- två korvettdivisioner,
- två minröjningsdivisioner,
- två underhållsdivisioner,
- en röjdykardivision,
- en ubåtsflottilj med ledning,
- en amfibiebataljon,
- ett bevakningsbåtskompani,
- en marin basbataljon samt
- en sjöinformationsbataljon.

En tidigare industriell omstrukturering av marinområdet har lett till produktionsstörningar, med följderna att marinstridskrafterna drabbats av leveransförseningar och förseningar av nya projekt. Regeringen kommer därför fortsatt att nära följa materielutvecklingen inom marinområdet.

Bland viktigare leveranser inom marinmateriel finns korvett typ Visby modifierad till version 5, modifiering och livstidsförlängning av undervattensräddningsfarkost och modifierade gruppbåtar. Materielproduktionen inom marinmateriel har drabbats av förseningar avseende bl.a. navigationssystem, skjutfältsbåtar, modifiering av vedettbåt typ Malmö och modifiering av lednings- och lagfartyget Styrso.

Under 2015 har regeringen fattat beslut om anskaffning av två ubåtar.

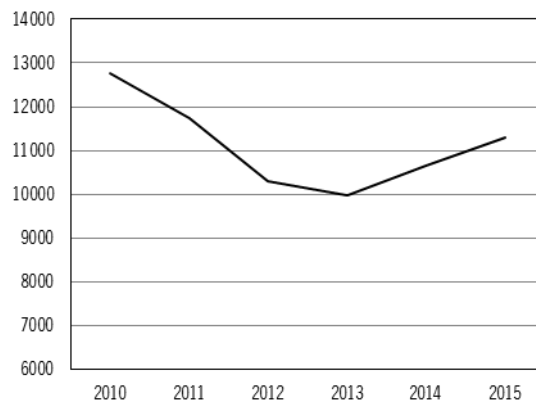
Flygstridskrafterna

Regeringen bedömer att flygstridskrafterna i likhet med 2014 i stora drag utvecklats i enlighet med riksdagens och regeringens beslut.

Flygtidsproduktionen för JAS 39 har fortsatt att öka till följd av förstärkning av förbandsanslaget samt förbättrad försörjning av reservdelar och utbytesenheter. Under 2015 producerades 11 278 flygtimmar JAS 39, jämfört med 10 643 år 2014 (se diagram 3.3).

Diagram 3.3 Producerade flygtimmar JAS 39

Flygtimmar

Källa: Försvarsmakten.

Incidentberedskapen har under hela året funnits tillgänglig med hög startberedskap och har tidvis anpassats med anledning av periodvis förhöjd övningsverksamhet i närområdet.

Utökad incidentberedskap i relation till antal producerade flygtimmar har inneburit att utbildning av flygförare inte har kunnat genomföras i avsedd omfattning.

Under 2015 har följande flygförband vidmakthållits:

- en stridslednings- och luftbevakningsbataljon,
- två flygbasbataljoner,
- fyra stridsflygdivisioner JAS 39 samt
- en transport- och specialflygsenhet, bestående av transportflygdivision Tp 84, ledningsflyggrupp ASC 890, signalspaningsdivision S 102B, central transportflygdivision samt den svenska kontingent som ingår i Heavy Airlift Wing inom ramen för SAC (Strategic Airlift Command).

Såväl nationella som internationella övningar har under året bidragit till den operativa förmågan. Flygvapenövning 15 genomfördes delvis koordinerat med arméförbanden inom ramen för Arméövning 15. Cross Border Training pågår frekvent, som en del av det nordiska försvarssamarbetet.

Flygvapenförbanden har med transportflyg lämnat bidrag till insatsen i Mali.

Under 2015 skedde slutleverans i enlighet med den handlingsplan för JAS 39C/D som riksdagen beslutade 2007 (prop. 2006/07:100, bet. 2006/07:FiU21, rskr. 2006/07:222). Utvecklingen av JAS 39C/D fortsätter med

införandet av materielsystemversion 20, vilken emellertid försenats och föranlett ökade kostnader. Under året har därutöver bl.a. radarjaktrobotar av typ METEOR tillförts flygförbanden.

Regeringen har inte fattat beslut om några anskaffningar till flygförbanden under 2015. Försvarsmakten har emellertid under året beställt simulator till taktiskt transportflygplan Tp 84 och flygsäkerhetshöjande åtgärder på taktiskt transportflygplan Tp 84.

Det ekonomiska resultatet för 2015 påverkades av att flygplan av typen JAS 39A/B avvecklats, demonterats och därefter invärderats som komponenter.

Helikopter bataljonen har vidmakthållit sin förmåga. Deltagandet med en helikopterenhet i Operation Atalanta har utvecklat förmågan att verka i den sjöoperativa rollen. Helikopterkapacitet har levererats till polismyndigheterna och fr.o.m. den 15 november 2015 är den tillgänglig dygnet runt. Verksamhet i form av övningar och förberedelser har skett i nära samarbete med Polismyndigheten.

Regeringen fattade 2015 beslut om en justering av beställningen avseende helikopter 14 med innebörden att antalet helikoptrar med kapacitet att lösa sjöoperativa uppgifter ska utökas från fem till nio stycken, inom ramen för de totalt 18 beställda helikoptrarna. Under året har därtill två helikopter 14D (interimistisk version) och en helikopter 14F (sjöoperativ version) tillförts helikopterförbandet.

Därutöver har Försvarsmakten bl.a. beställt underhåll för helikopter 14-systemet. I enlighet med Försvarsmaktens planering avvecklades under 2015 helikopter 10-systemet.

Personalförsörjning

Regeringen bedömer att personalförsörjningen för flertalet personalkategorier utvecklats i enlighet med riksdagens och regeringens beslut. Inom kategorin tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/T) visar utvecklingen att det blir svårt att nå de mål som riksdag och regering beslutat. Regeringen har därför tillsatt en utredning som ska lämna förslag till en långsiktigt hållbar personalförsörjning.

Grunderna för Försvarsmaktens personalförsörjning i perioden 2010–2015 angavs i riksdagens inriktningsbeslut 2009 och riksdagens beslut 2010 (prop. 2009/10:160, bet. 2009/10:FöU8, rskr. 2009/10:269) om

utformningen av den reformerade totalförsvarspunkten, frivillig rekrytering och frågor kopplade till grundläggande militär utbildning. Regeringen följer kontinuerligt upp reformen av personalförsörjningen. Utöver resultatindikatorn rörande antalet rekryterade GSS i förhållande till Försvarsmaktens planering och målbild följer regeringen även förändringar i personalstrukturen och frivilligverksamheten.

Tabell 3.2 redovisar hur antalet anställda har förändrats från 2014 till och med första halvåret 2016.

Tabell 3.2 Personella förändringar i Försvarsmakten

	2014-12-31	2015-12-31	2016-06-30
Officerare totalt	7 576	7 279	7 087 ¹
- varav män	94 %	94 %	94 %
- varav kvinnor	6 %	6 %	6 %
Specialistofficerare totalt	1 575	1 869	1 958
- varav män	91 %	91 %	91 %
- varav kvinnor	9 %	9 %	9 %
Civilanställda totalt	5 195	5 132	5 172
- varav män	59 %	60 %	60 %
- varav kvinnor	41 %	40 %	40 %
Reservofficerare totalt	6 348	6 347	6 367
- varav män	97 %	97 %	97 %
- varav kvinnor	3 %	3 %	3 %
Kontinuerligt tjt. GSS totalt	5 570	5 807	5 556
- varav män	89 %	89 %	89 %
- varav kvinnor	11 %	11 %	11 %
Tidvis tjt. GSS totalt	3 462	3 769	3 801
- varav män	92 %	90 %	90 %
- varav kvinnor	8 %	10 %	10 %

¹Varav 2 422 placerade på befattningar för specialistofficerare.
Källa: Försvarsmakten.

Genomsnittsåldern för yrkesofficerare (officerare och specialistofficerare) var 42 år under 2013 och 2014. Under 2015 steg snittåldern till 43 år. För civilanställda ligger genomsnittsåldern kvar på 46 år under åren 2013–2015.

Regeringen konstaterar att andelen yrkesofficerare som är kvinnor har legat relativt konstant de senaste åren och är för närvarande 6 procent. I gruppen officerare är andelen kvinnor 6 procent medan andelen bland specialistofficerare är 9 procent. Även i gruppen kontinuerligt tjänstgörande soldater är läget oförändrat och andelen kvinnor är 11 procent. I gruppen reservofficerare är andelen kvinnor oförändrat 3 procent. Bland de civilanställda har

andelen kvinnor minskat något från 41 procent till 40 procent.

Inom ramen för regeringens uppdrag jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM), har Försvarsmakten uppdragits att implementera den handlingsplan för jämställdhetsintegrering som fastställdes 2013. Under 2015 har myndigheten genomfört ett arbete för att säkerställa att styrning och uppföljning avseende jämställdhet och jämlikhet integreras i verksamheten. En satsning har skett för att stärka myndighetens struktur för systematiskt arbete med jämställdhet, bl.a. genom granskning av inriktande planer för internationell insats, styrningar för medicinska bedömningsgrunder samt militärstrategisk doktrin. Försvarsmakten och Försvarets materielverk har samarbetat angående jämställdhetsintegrering av den fysiska arbetsmiljön och materielens och utrustningens användbarhet. Regeringen ser positivt på det arbete som myndigheterna genomfört.

I tabell 3.3 redovisas hur Försvarsmaktens personalkostnader har utvecklats från och med 2012. Personalkostnaderna anges i löpande priser.

Tabell 3.3 Personalkostnader i Försvarsmakten

Milljoner kronor (löpande priser)

År	2012	2013	2014	2015
Lönekostnader ¹	8 136	8 222	8 262	8 313
Sociala avgifter ²	4 254	3 809	3 768	4 034
Övrigt ³	509	539	464	534
Totalt	12 898	12 570	12 495	12 880

¹ Lönekostnader exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal.

² Sociala avgifter enligt lag och avtal samt pensionskostnader

³ Övriga personalkostnader

Källa: Försvarsmakten.

Sammantaget har lönekostnaderna relativt 2014 ökat något. Ökningen beror på genomförd lönerrevision och ökade kostnader för övningsdygnstillägg. Samtidigt har en minskning skett bl.a. beroende på lägre semesterlöneskuld. De sociala avgifterna har ökat med 7 procent som delvis kan förklaras av höjda arbetsgivaravgifter för vissa ålderskategorier.

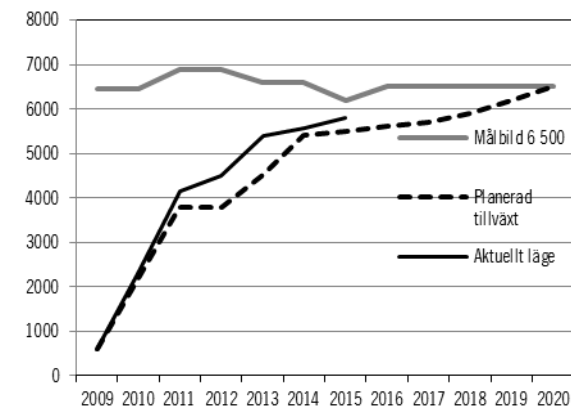
Antalet rekryterade gruppbefäl, soldater och sjömän i förhållande till Försvarsmaktens målbild och planering

Regeringen bedömer att den frivilliga personalförsörjningen i olika grad har utvecklats i enlighet med riksdagens och regeringens beslut. Försvarsmaktens planering har förändrats över tid liksom målbilden för antalet GSS/K respektive GSS/T i krigsförbanden (se diagram 3.4 och diagram 3.5).

Rekryteringen av GSS/K har utvecklats i stort enligt Försvarsmaktens planering och i vissa fall överstigit planeringsmålen. År 2015 hade Försvarsmakten rekryterat 5 807 GSS/K i förhållande till 5 650 som var målet för 2015 och målbilden på totalt 6 500.

Diagram 3.4 Tillväxten av GSS/K relativt Försvarsmaktens målbild och planering

Antal rekryterade GSS/K

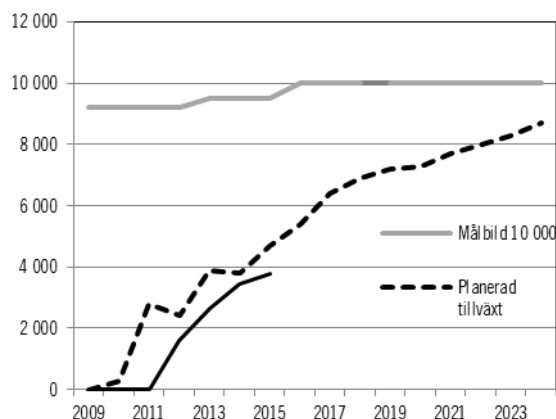
Källa: Försvarsmakten.

Samtidigt redovisar Försvarsmakten en högre personalomsättning av GSS/K, definierad som avbruten anställning på i huvudsak egen begäran, än vad myndigheten utgått från i sina planeringsantaganden. Under 2015 avbröt 17 procent av GSS/K anställningen tidigare än planerat. Under perioden 2012–2015 har avgångarna fluktuerat mellan 14 och 19 procent. Myndigheten redovisar vidare att det är positivt att den genomsnittliga anställningstiden för de GSS/K som avslutar sin anställning i förtid har ökat från 1,8 år till 2,5 år från 2013 till 2015.

Rekryteringen av GSS/T har inte nått planeringsmålen, vilket påverkar förutsättningarna för att säkerställa uppfyllnad i krigsförbanden. Försvarsmakten har från 2011 successivt justerat ned rekryteringsmålen. Försvarsmakten hade 2015 rekryterat 3 769 GSS/T i förhållande till 4 650 som var målet 2015 med en målbild på totalt 10 000.

Diagram 3.5 Tillväxten av GSS/T relativt Försvarsmaktens målbild och planering

Antal rekryterade GSS/T

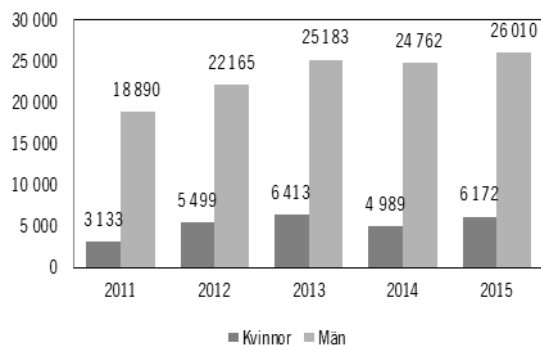

Källa: Försvarsmakten.

Antalet ansökningar till den grundläggande militära utbildningen har varit fortsatt stort. Det totala antalet sökande uppgick 2015 till 32 182 personer, varav 6 172 kvinnor och 26 010 män (se diagram 3.6).

Diagram 3.6 Antal sökande till grundläggande militär utbildning

Tusental

Källa: Totalförsvarets rekryteringsmyndighet.

Försvarsmakten reducerade under 2014 antalet platser till GMU efter en avvägning mellan förbandsproduktion, övriga uppgifter och tillgängliga resurser. Det resulterade i att 2014 års planering om 4 500 individer inte uppnåddes. Totalt påbörjade ca 2 300 rekryter GMU 2014, jämfört med ca 3 800 under 2013. Inför 2015 ökades antal platser till 3 000, att jämföra med de 4 650 platser som planerades i budgetunderlaget för 2015. Utfallet 2015 var att ca 2 700 rekryter påbörjade GMU, varav 14 procent kvinnor och 86 procent män. Av dessa har under året ca 1 350 fullföljt utbildningen, 13 procent kvinnor och 87 procent män, och ingått anställning som GSS/T eller K, påbörjat utbildning mot officer eller

specialistofficer eller tecknat avtal med hemvärnet, jämfört med ca 1 500 under 2014.

Andelen kvinnor som valt att ta anställning eller att teckna avtal efter genomförd grundutbildning var 14 procent 2015 jämfört med 16 procent 2014. Mål enligt Försvarsmaktens jämställdhetsplan är att 20 procent av de som genomför grundläggande militär utbildning ska vara kvinnor. Från den 1 januari 2016 har den tidigare grundläggande militära utbildningen (GMU) ersatts av en ny, förlängd grundutbildning.

Krigsförbanden är fortfarande till stor del uppfyllda av tidigare utbildade värnpliktiga. Då flertalet av de värnpliktiga inte har repetitionsutbildats sedan grundutbildningen sjunker deras användbarhet successivt samtidigt som de inte kan användas till insatser i fredstid. Användbarhet och förmåga höjs i takt med att de tidigare värnpliktiga byts ut mot nyutbildad personal. Även de som utbildas men som inte fullföljer sin anställning bidrar vid sin krigsplacering till att höja förmågan. Försvarsmakten är därmed fortfarande till stor del beroende av krigsplacerad men ej anställd totalförsvarspliktig personal för att fullt ut bemanna alla krigsförband.

Med anledning av detta samt mot bakgrund av det försämrade omvärldsläget beslutade regeringen i december 2014 om att åter aktivera den del av plikttagstiftningen som ger Försvarsmakten möjlighet att med stöd av lagen om totalförsvarsplikt kalla in även den krigsplacerade personal som inte är anställd i Försvarsmakten till repetitionsutbildning. Därigenom förbättras Försvarsmaktens möjligheter att öva hela krigsförband vilket i sin tur verkar positivt för krigsdugligheten hos dessa förband. Med stöd av detta beslut kallade Totalförsvarets rekryteringsmyndighet på uppdrag av Försvarsmakten in 527 personer till repetitionsutbildning med stöd av lagen om totalförsvarsplikt under 2015. Av de 527 inkallade var det 326 personer som genomförde repetitionsutbildning under 2015. Ca 200 personer genomförde inte repetitionsutbildningen då de beviljades uppskov på grund av arbete, studier, hälsa samt övriga skäl.

Yrkes- och reservofficerare

Den antalsmässiga obalansen mellan officersbefattningar och officerare samt mellan officerare och specialistofficerare har minskat

under 2015. Antalet officerare har fortsatt minska medan antalet specialistofficerare har ökat, vilket följer myndighetens personalförsörjningsplan. Till dess att antalet grundutbildade specialistofficerare svarar mot myndighetens behov fortsätter Försvarmakten att placera officerare på de vakanta specialistofficersbefattningarna. Vid årsskiftet var ca 2 600 officerare och ca 1 700 grundutbildade specialistofficerare placerade på specialistofficersbefattningar.

Antalet kontinuerligt tjänstgörande yrkesofficerare är fler än planerat, bl.a. på grund av att avgångarna är färre än planerat. Försvarmakten räknar emellertid med omfattande pensionsavgångar kommande år. Under många år har reservofficerssystemet haft ett begränsat inflöde, resultatet av detta är en ogynnsam ålders- och kompetensstruktur. Medelåldern är 50 år och andelen kvinnor bland reservofficerarna är 3 procent. Försvarmakten har arbetat enligt sin strategi för att komma i balans mellan tillgång och behov av reservofficerare. Försvarmakten erbjuder regelmässigt en avgången yrkesofficer en ny anställning som reservofficer, för att skapa bättre förutsättningar att tillföra kompetenser och erfarenheter till den samlade volymen av reservofficerare. Utveckling och genomförande av grundläggande reservofficersutbildning av blivande reservofficerare har även fortsatt under 2015. Försvarmakten har under 2015 genomfört första steget mot den av regeringen beslutade inomverksutbildningen av såväl specialist- som taktiska reservofficerare. De elever som har eller kommer att ha en civil högskoleexamen om 180 högskolepoäng kommer genom utbildningen att examineras som taktiska reservofficerare. Utbildningen kommer att fortsatt utvecklas under 2016 och 2017.

Bemanningen inom stridskrafterna

Personalförsörjningen syftar ytterst till att kunna bemanna organisationens befattningar med krigsplacerad personal. Andelen bemannade befattningar 2015 i den organisation som beslutades i inriktningspropositionen 2009 redovisas i tabell 3.4. Redovisningen inkluderar tidigare värnpliktiga samt tidigare anställd personal som krigsplacerats efter sin anställning.

Tabell 3.4 Andelen bemannade befattningar inom stridskrafterna 2015

Stridskraft	Andel bemannade befattningar
Lednings- och underrättelseförband	ca 65 %
Logistikförband	ca 65 %
Arméförband	ca 80 %
Marinförband	ca 80 %
Flygvapenförband	ca 80 %

Källa: Försvarmakten

Under 2015 har arbetet med att krigsplacera personal koncentrerats på den nya krigsorganisation som riksdagen beslutade ska gälla från 1 januari 2016. Den nya organisationen innebär förändringar som gör att krigsplaceringen måste göras om på ett stort antal befattningar inom olika krigsförband. Den redovisade andelen bemannande befattningar i den tidigare organisationen enligt ovan är därför oförändrad jämfört med läget 31 december 2014.

Veteransoldater

Försvarmaktens arbete med veteranfrågor har fortsatt under 2015. Ett systematiskt uppföljningssystem efter internationell militär insats har skapats i syfte att följa upp de enskilda individerna från hemkomst och fem år framåt. Vidare har Försvarmakten genomfört ett gemensamt seminarium tillsammans med andra myndigheter med veteranverksamhet i syfte att identifiera samarbetsområden. Vidare fortsätter samarbetet mellan Försvarmakten och de ideella organisationer som stödjer veteraner och deras anhöriga liksom forskningen inom veteranområdet.

Frivillig försvarsverksamhet

Frivillig försvarsverksamhet är av stor betydelse för det svenska totalförsvarets folkförankring och utvecklingen av krigsförbandens operativa förmåga. Regeringen bedömer att verksamheten under 2015 i stort svarat mot planeringen. Under året har det genomförts 19 grundläggande soldatutbildningar för frivilliga (GU-F) med drygt 400 godkända elever. Av dessa var 42 procent kvinnor.

Ett fyrtiotal rekryteringshelger har genomförts. Av omkring 2 000 anmälda deltagare fullföljde endast drygt 900 utbildningen. Utbildningarna blir ofta snabbt fulltecknade och alla intresserade kan inte beredas plats i det tidiga antagningskedet. På

grund av stort antal sena återbud blir dock många platser tomma vid själva genomförandet.

Ett antal av de frivilliga försvarsorganisationerna har genomfört befattningsutbildningar, bl.a. till ordonnans, kock, signalist, hemvärnssjukvårdare, flygförare, besättningsmän, bil- och hundförare. Även ledarskaps- och instruktörsutbildningar har genomförts.

Ungdomsverksamhet genomförs årligen för ca 7 000 ungdomar i central, regional och lokal regi.

De frivilliga försvarsorganisationerna har fått organisationsstöd (organisations- och verksamhetsbidrag) inom ramen för anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*. Organisationsstödet uppgick till ca 45,4 miljoner kronor, vilket var en oförändrad nivå i förhållande till 2014, och gick bl.a. till administrativ basverksamhet, rekrytering syftande till nuvarande och kommande uppdrag samt till verksamhetsutveckling.

Internationellt förmågeutvecklingssamarbete

Under 2015 fördjupade Sverige sina försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten vilket enligt regeringens bedömning bidragit till säkerheten och stabiliteten i närområdet. I september 2015 undertecknades ett ramavtal om försvarssamarbete med Polen. I juni 2016 undertecknades också ett samarbetsprogram med Storbritannien. Regeringen bedömer vidare att Försvarsmaktens deltagande i internationella förmågeutvecklingssamarbeten under 2015 har bidragit till ökad interoperabilitet och kostnadseffektivitet.

Utvecklingen av Sveriges partnerskap med Nato, främst inom ramen för Enhanced Opportunities Programme (EOP) har fortsatt. Det fördjupade samarbetet har särskilt fokuserat på politisk dialog, deltagande i övningsplanering och tillgång till kvalificerade övningar.

Under 2015 har ett antal aktiviteter och samarbeten genomförts såsom deltagande i övningar samt möten och seminarier på olika nivåer. Sverige har fortsatt att anmäla förband till Natos snabbinsatsstyrkas reservstyrkeregister. Förberedelser för ikraftträdandet av Sverige samförståndsavtal med Nato om världsstöd har vidtagits.

Försvarsmaktens engagemang i förmågeutvecklingsprojekt inom den europeiska

försvarsbyrån, EDA, har fortsatt under 2015. Försvarsmakten deltog under 2015 i 24 olika projekt, bl.a. för tillvaratagande av analyskunskaper för att säkerställa förmåga till teknisk destruering av hemmagjorda bomber. Exempel på andra projekt är en EU-gemensam modulär sjukvårdsförmåga för internationella insatser, utbyte av reservdelar med andra länder samt analys av hybridhotens påverkan på militär förmågeutveckling. Det har i flera fall identifierats möjligheter till samarbetslösningar.

Sverige har sedan lång tid ett brett och djupt försvarspolitiskt samarbete med USA. I maj 2015 kom Sverige och USA överens om att uppdatera det svensk-amerikanska försvarspolitiska samarbetet. Som ett led i detta har dialogen fördjupats på såväl militär som på politisk nivå. Under året har också övningsutbytet fortsatt och USA har bjudits in att delta i Cross Border Training. För att fortsätta fördjupa den bilaterala relationen med USA undertecknades en bilateral avsiktsförklaring i juni 2016.

Nordiskt försvarssamarbete

Multilateralt

Under 2015 var Sverige ordförande i det nordiska försvarssamarbetet Nordefco (Nordic Defence Cooperation). Det svenska ordförandeskapet tog sin utgångspunkt i den politiska vision som de nordiska länderna enades om hösten 2013. Under 2015 har arbetet fortsatt med att stärka den säkerhetspolitiska dialogen och koordineringen mellan länderna på det säkerhets- och försvarspolitiska området. Ett exempel på detta är att öka informationsutbytet rörande kränkningar och incidenter i vårt närområde. Det försämrade säkerhetspolitiska läget i Östersjöregionen föranledde de nordiska ministrarna att skriva en gemensam artikel som betonade vikten av ett förstärkt nordiskt samarbete.

Under det svenska ordförandeskapet upprättades handlingsplaner inom prioriterade områden såsom etablerandet av en gemensam nordisk luftlägesbild, säker kommunikation och samarbete i internationella insatser. En ytterligare prioritering för ordförandeskapet var fördjupningen av det nordisk-baltiska samarbetet. Under ordförandeskapet verkade Sverige för att utveckla övningsverksamheten i Norden och tillvarata hela det nordiska

övningsområdet genom att verka för etableringen av en nordisk flygövning – Northern Flag. Övnings- och tränings-samarbetet har därtill fortsatt bl.a. inom ramen för det gränsöverskridande samarbetet mellan flygstriidskrafterna, Cross Border Training. Under året framförhandlades ett avtal för gemensamt utnyttjande av alternativa landningsplatser. Under 2015 genomförde Försvarsmakten 196 aktiviteter, inklusive inom ramen för CBT, inom nordiskt försvarssamarbete vilken är en ökning från 2014 (188 st) och 2013 (133 st). Sammanfattningsvis har samarbetet inom Nordefco 2015 utvecklats och fördjupats. Det har bidragit till Försvarsmaktens operativa förmåga och bedöms ha bidragit till att höja tröskeln för incidenter, kriser och konflikter i närområdet.

Finland

I februari 2015 presenterade Sveriges och Finlands försvarsministrar huvuddragen i försvarsmakternas gemensamma rapport i vilken olika samarbetsområden utretts: inom stridskrafterna, säker kommunikation samt materielförsörjning och logistikförsörjning. Regeringen har under 2015 gett Försvarsmakten i uppdrag att gå vidare med utvecklingen av den gemensamma svensk-finska marina stridsgruppen (SFNTG) samt etablera säker kommunikation på politisk och militärstrategisk nivå. I det inriktningsbeslut som fattades i juni 2015 angavs vidare att samarbetet med Finland är av särskild vikt. Som ett led i det fördjupade samarbetet har Försvarsdepartementet initierat ett tjänstemannautbyte med försvarsministeriet i Helsingfors.

Det bilaterala samarbetet som även ska omfatta operativ planering och förberedelser för gemensamt användande av civila och militära resurser i olika scenarier har påbörjats under året. Sammantaget bedömer regeringen att det bilaterala fördjupade försvarssamarbetet med Finland har tagit betydande steg framåt under 2015 vilket bedöms ha bidragit till båda ländernas säkerhet.

Danmark

I januari 2016 undertecknades ett samförståndsavtal med Danmark med målet att öka den operativa effekten inom maritima insatser och flyginsatser i fredstid. Arbetet med att fördjupa samarbetet i enlighet med

samförståndsavtalet bereds vidare tillsammans med Danmark t.ex. genom att se över möjligheten att förenkla tillträdesärenden för att under vissa förutsättningar kunna ge varandra tillgång till att landa på varandras flygbaser, möjlighet att bunkra i varandras hamnar och förberedelser för att under vissa omständigheter ha tillgång till varandras sjö- och luftterritorium.

Utredning

Den 12 november 2015 tillsatte regeringen en särskild utredare (Fö 2015:04) som ska analysera förutsättningarna enligt regeringsformen för Sverige att, under förutsättning att nödvändiga politiska beslut fattas, med militära resurser agera gemensamt med annan stat för att möta ett väpnat angrepp mot någon av staterna samt för att hindra kränkningar av någon av staternas territorium i fred och under krig mellan främmande stater. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2016.

Beredskap och insatser

Beredskap och nationella operationer

Bedömningarna utgår från de krav som finns i Försvarsmaktens beredskapsorder och beslut om nationella insatser. Nationell beredskap har upprätthållits i syfte att hävda den territoriella integriteten. Stridsflyg med incidentuppgifter har funnits tillgänglig med hög startberedskap och incidentberedskapen har ständigt anpassats mot utvecklingen i närområdet.

Elva kränkningar av svenskt luftrum har skett under 2015, vilket är i nivå med 2014 och 2013. Sverige har kränkt danskt luftrum vid två tillfällen.

Fartyg har funnits tillgängliga för att identifiera och ingripa mot överträdelser av tillträdesbestämmelserna. Ingen kränkning har skett på havsytan.

Som en respons på den tidvis höga militära aktiviteten i närområdet har beredskapsanpassningar genomförts, framförallt med flyg- och marinstridskrafter.

På land har beredskapsstyrkor och bevakningsförband ständigt funnits avdelade. Under 2015 har 600 bevakningsinsatser genomförts, att jämföra med ca 450 stycken under 2014. Framförallt kopplas denna fortsatta ökning av bevakningsinsatserna till bevakning av

skyddsvärd verksamhet, såsom transportverksamhet och stationär bevakning.

Den utökade övningsverksamheten har bidragit till att visa svensk vilja och förmåga att värna sitt territorium. Övningsverksamheten bidrar därmed till att höja tröskeln mot angrepp, hot och påtryckningar. Därtill har verksamheten bidragit till att Försvarsmaktens förmåga att planera, leda och genomföra militära operationer har utvecklats och i förlängningen till att förmågan att hävda Sveriges territoriella integritet har stärkts.

I likhet med 2014 har den ökade verksamheten i närområdet resulterat i att antalet operationer kvarligger på förhöjd nivå.

Regeringen konstaterar att Försvarsmakten har lämnat värdefullt stöd till civil verksamhet, däribland till Migrationsverket i samband med flyktingsituationen under 2015. Försvarsmaktens stöd till Migrationsverket har samordnats med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Stödet har bestått i att fyra anläggningar för boende har ställts till förfogande varav en, Älvdalen, har använts. Uppemot 50 personer har i olika befattningar lämnat stöd till flyktingrelaterad verksamhet. Vidare har stöd till polisen lämnats vid fem tillfällen, bl.a. vid höjning av terrorhotnivån då stödet omfattade materiel, personal samt transport med medeltung helikopter. Försvarsmakten har även upprätthållit beredskap att kunna stödja med flygtransportresurs med anledning av ebola utbrottet i Västafrika.

Stöd som har lämnats enligt lagen om skydd mot olyckor har skett vid ett 70-tal tillfällen, vilket är något lägre än under 2014 och 2013.

Avseende stödet till polisen har detta utökats och från slutet av 2015 upprätthålls helikopterkapacitet dygnet runt.

Under hösten slöts en ramöverenskommelse mellan Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Försvarsmakten om Försvarsmaktens stöd till polisen vid terrorismbekämpning. Regeringen ser överenskommelsen som ett viktigt steg i ökat samarbete för att möta hotet från terrorism. Sammantaget bedömer regeringen att Försvarsmakten har kunnat erbjuda stöd till civil verksamhet under året.

Internationella insatser

Regeringens bedömning är att de förband som deltagit i internationella insatser har uppfyllt de krav som ställs i respektive insatsområde på

förbandets organisation, bemanning, utrustning och genomförande.

Under 2015 har Försvarsmakten deltagit med en väpnad styrka i Minusma (United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali) i Mali, RSM (Resolute Support Mission) i Afghanistan, EUNAVFOR Operation Atalanta utanför Afrikas Horn samt sedan augusti i den multinationella koalitionen mot Daesh i Irak. Försvarsmakten har vidare deltagit i EUTM (European Training Mission) Mali, EUTM Somalia samt i EUMAM (European Union Military Advisory Mission) i Centralafrikanska Republiken samt i EU:s insats mot människosmugglare på Medelhavet, EUNAVFORMED Operation Sophia. Vidare har Försvarsmakten deltagit i verksamhet inom ramen för säkerhetssektorsreform och kapacitetsbyggande.

Försvarsmakten har under 2015 deltagit i samtliga EU:s militära GSFP-insatser.

Under 2015 har 1 357 personer varav 110 kvinnor, varit insatta i internationella insatser. Detta är en ökning jämfört med föregående år, då 853 personer var insatta i internationella insatser, vilket främst beror på den ökade närvaron i Minusma. År 2013 uppgick antalet till 1 499 personer.

Försvarsmakten har fortsatt genomförandet av resolution 1325 omfattande bl.a. chefsansvar, utbildning och jämställdhetsintegrering under utbildning inför och i de internationella insatserna.

Internationella styrkeregister

Sverige har anmält förband till FN:s, EU:s och Natos internationella styrkeregister. Dessa register sammanställer de resurser som Sverige efter nationellt beslut kan bidra med till internationella insatser under ledning av FN, EU eller Nato.

Minusma, Mali

Försvarsmakten har under 2015 deltagit med stabsofficerare på central och regional nivå inom ramen för FN:s insats i Mali, Minusma. Det av riksdagen beslutade bidraget med ett underrättelseförband har bidragit med operativa underrättelser till Minusmas styrkechef som en del av det multinationella underrättelseförbandet ASIFU (All Sources Information Fusion Unit). Förbandsbidragets huvuduppgift är att förse insatsens underrättelseenhet med information

som kan användas för att uppfylla säkerhetsrådets mandat. Det svenska bidraget uppgick vid årsskiftet till ca 250 personer. Förbundet verkar i en komplex miljö med många aktörer, ett extremt klimat och i ett område med bristfällig infrastruktur.

Regeringens bedömning är att det svenska bidraget till Minusma under 2015 bidragit till att uppnå insatsens mål, och inneburit viktiga erfarenheter för Försvarmakten.

EUNAVFOR Operation Atalanta

Under våren 2015 deltog Försvarmakten med ett styrkebidrag till EUNAVFOR (European Union Naval Force) Operation Atalanta. Syftet med insatsen är att bidra till avvärjande, förebyggande och bekämpande av piratdåd och väpnade rån utanför Somalias kust. Det svenska styrkebidraget var baserat ombord det nederländska fartyget Johan de Witt och utgjordes av styrkechef med stabspersonal samt fartygsbaserade stridsbåtar och helikoptrar med besättningar. Totalt bestod det svenska förbandet av 77 personer fördelade på 52 befattningar. Därutöver har Försvarmakten bemannat fem befattningar vid operationens operativa högkvarter i Northwood.

Regeringens bedömning är att det svenska bidraget till insatsen under 2015 bidragit till att uppnå syftet med insatsen och bidragit till Försvarmaktens erfarenheter att verka i en multinationell kontext.

Resolute Support Mission (RSM), Afghanistan

Försvarmakten har under 2015 bidragit till Natos utbildnings- och rådgivningsinsats Resolute Support Mission (RSM) med ca 28 personer. Personalen består i huvudsak av rådgivare till de afghanska säkerhetsstyrkorna och stabspersonal baserade på Camp Marmal i Mazar-e-Sharif i norra Afghanistan. Stabsofficerare har även tjänstgjort vid högkvarteret för insatsen i Kabul inklusive en samverkansofficer utsänd från det regionala kommandot i Mazar-e-Sharif (Train Advice Assist-North/TAAC-N). Tyskland är ramansvarig nation för TAAC-N.

Under 2015 har antalet befattningar som Sverige bemannat inom det operativa högkvarteret i Kabul minskat i antal.

Regeringens bedömning är att det svenska bidraget till RSM under 2015 bidragit till de afghanska säkerhetsstyrkornas förmåga att

självständigt bedriva militär verksamhet. Regeringen delar Försvarmaktens bedömning att engagemanget även bidragit till viktiga erfarenheter för Försvarmakten, inte minst förmågan att samverka med andra länder i sin roll som bl.a. rådgivare och stabsofficerare. Den svenska styrkan har bidragit till att bibehålla och utveckla myndighetens förmåga att samverka med andra länder och att ge militärt stöd.

Operation Inherent Resolve (OIR), Irak

Det svenska styrkebidraget i Irak har sedan augusti 2015 varit operativt inom ramen för den multinationella koalitionen OIR (Operation Inherent Resolve) mot Daesh i norra Irak. Uppgiften är utbildning och rådgivning till de irakiska självförsvarsstyrkorna. Den svenska styrkans verksamhet omfattar utbildning av irakiska förband i bl.a. vapentjänst, strid i bebyggelse, sjukvård och skydd mot vägbomber samt rådgivning till irakiska förbandschefer på bataljons- och brigadnivå.

Styrkan har bidragit till de lokala styrkornas utbildningsresultat och utvecklat relationer med soldater och chefer i det lokala området.

Regeringens bedömning är att den svenska styrkan under 2015 bidragit till de irakiska säkerhetsstyrkornas förmåga att självständigt bedriva militära operationer mot Daesh. Regeringen delar Försvarmaktens bedömning att viktiga erfarenheter gjorts avseende möjligheten till att ge militärt stöd och att samverka med andra nationer.

Nordic Battlegroup (NBG) 15

Under första halvåret 2015 ledde Försvarmakten för tredje gången en stridsgrupp och bildade Nordic Battlegroup 15 tillsammans med Estland, Finland, Irland, Lettland, Litauen och Norge. Interaktionen med deltagande länder har fungerat väl, bl. a. genom högkvarterets samordnande roll samt det ansvar som rörlig operativ ledning/force headquarters ålades för integreringen av de andra ländernas förband och stabspersonal i NBG 15. Utvärderingen av NBG 15 visar att utbildning och övning av förbandet varit utvecklande och att förmågan varit högre än i tidigare stridsgrupper. NBG 15 hade vid inledning av beredskapen en del brister i ledningsförmågan orsakat av sena materielleveranser samt ett inte fullt driftsatt ledningssystem. Detta åtgärdades delvis genom

kompletterande utbildning och övning under inledningen av beredskapen.

Regeringens bedömning är att deltagandet i NBG 15 har stärkt Försvarsmaktens förmåga att verka i en multinationell kontext.

European Training Mission (EUTM) Mali

Försvarsmakten har under 2015 bidragit till EU:s utbildningsinsats i Mali med en stabsofficer och ett utbildnings- och träningsteam, totalt tio personer. Den svenska personalen har ingått i den gemensamma nordisk-baltiska utbildningsgruppen som leds av Finland. Gruppen har bestått av utbildare från Sverige, Finland, Estland, Lettland och Litauen. Utbildningen har genomförts enligt plan på plats i Koulikoro, nordöst om huvudstaden Bamako.

Insatsen ingår i en långsiktig EU-strategi för hela regionen och till uppgifterna hör att bistå med rådgivning till Malis försvarsledning samt att tillhandahålla utbildning av Malis försvarsmakt. Insatsen har en koppling till det svenska bidraget till Minusma.

Regeringens bedömning är att det svenska bidraget till EUTM Mali under 2015 bidragit till de maliska säkerhetsstyrkornas förmåga att självständigt bedriva militär verksamhet och bidragit till Försvarsmaktens erfarenheter att verka i en multinationell kontext.

European Training Mission (EUTM) Somalia

Försvarsmakten deltog under 2015 med totalt nio personer till insatsen, fördelade på ställföreträdande chef för insatsen, stabsofficerare i insatsens högkvarter samt ett utbildningsteam. EU:s utbildningsinsats i Somalia har bjudits in av den somaliska regeringen för att utbilda den somaliska regeringen säkerhetsstyrkor och därigenom förbättra säkerheten i landet.

Regeringens bedömning är att det svenska bidraget till EUTM Somali under 2015 bidragit till den somaliska regeringen säkerhetsstyrkors förmåga att självständigt bedriva militär verksamhet och bidragit till Försvarsmaktens erfarenheter att verka i en multinationell kontext.

Säkerhetssektorreform (SSR)

Sveriges SSR- och militärt kapacitetsbyggande verksamhet har de senaste åren ökat i omfattning.

Försvarsmakten bidrog under 2015 till SSR- och kapacitetsuppbyggande verksamhet i Ukraina, Georgien, Moldavien, på västra Balkan och i östra Afrika. Verksamheten har bestått av erfarenhets- och utbildningsutbyten, kunskapsöverföring med bl.a. expertstöd, sekonderad personal och stöd till militär kapacitetsuppbyggnad.

Regeringens bedömning är att verksamheten bidragit positivt till utvecklingen inom respektive verksamhetsområde.

Kosovo

Försvarsmaktens verksamhet i Kosovo har under 2015 utgjorts av stöd till uppbyggnad och etablering av Kosovos säkerhetsstrukturer. Sverige har bemannat tre rådgivarbefattningar i Nato Advisory Team (NAT), Nato Liaison and Advisory Team (NLAT), två stabsbefattningar inom KFOR högkvarter, samt en Military Liaison Officer (MLO) vid ambassaden i Pristina. Arbetet med utveckling av ett träningscentrum för räddningstjänst, där Försvarsmakten bidrar med expertis, har tagit mer tid än planerat. Detta har sammantagit lett till ett underutnyttjande av tilldelade medel 2015.

Regeringens bedömning är att det svenska stödet bidragit till att utveckla förmågan inom Kosovos säkerhetsstrukturer. Engagemanget har även bidragit till Försvarsmaktens erfarenheter att verka i en multinationell kontext med rådgivare och stabspersonal.

Ekonomiskt utfall

Anslaget 1:2 *Försvarsmaktens insatser internationellt* uppgick 2015 till 1 878 835 000 kronor. Det ekonomiska utfallet på anslaget innebar ett underutnyttjande om 955 000 000 kronor. Anledningen var främst att anslagsreservationen för en eventuell insats med NBG 15 inte nyttjades samt lägre kostnader för EUNAVFOR Operation Atalanta, OIR och EUTM Somalia.

Regeringen ökade tilldelningen av medel för RSM Afghanistan med 20 miljoner kronor. Anledningen var en högre takt i återställningsarbetet av materiel som använts inom ramen för det svenska engagemanget i Isaf.

Tabell 3.5 visar tilldelade medel och utfall på anslaget 1:2 *Försvarsmaktens insatser internationellt*. Regeringen anser att prognosbedömningarna behöver förbättras och justeringar göras under året.

Tabell 3.5 Anslagsförbrukning för 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt

Miljoner kronor

Insats	Tilldelade medel	Utfall	Utfall/ram
RSM	113	113	100 %
Minusma	660	639	97 %
Atalanta	75	37	49 %
OIR	45	39	86 %
Uppföljning av personal i internationella insatser	20	16	82 %
Athens	17	17	97 %
EUTM Mali	16	13	84 %
EUTM Somalia	35	22	64 %
SSR	20	17	87 %
Personal i insatsnära stab	12	5	45 %
Stöd till Ana Trust Fund	3	3	100 %
NBG 15	900	0	0 %
Totalt 1:2¹	1 879	1 016	54 %

¹ Total ram för anslag 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt inklusive beslut om ändringar i statens budget, avrundat till miljoner kronor.

Försvarsmaktens stöd till samhället

Riksdagen har tillkännagivit att regeringen bör förtydliga Försvarsmaktens uppgift att lämna stöd till samhället och även tydligare bör följa upp myndighetens arbete med planer och förberedelser för uppgiften samt säkerställa att samverkan sker mellan Försvarsmakten och det övriga samhället (bet. 2011/12:FöU2, rskr. 2011/12:131).

I Konstitutionsutskottets betänkande 2015/16:KU21 anför Konstitutionsutskottet att Försvarsutskottet förra året såg positivt på att regeringen redovisade en förbättrad återrapportering och uppföljning, men konstaterade att tillkännagivandet även tog sikte på förbättrad styrning av Försvarsmaktens stöd till samhället vid kriser. Konstitutionsutskottet anför vidare att Försvarsutskottet konstaterar att det fortfarande finns ett behov av att komplettera tidigare redovisning med uppgifter om vilka åtgärder som vidtagits för att förbättra styrningen inom området. Konstitutionsutskottet delar Försvarsutskottets uppfattning.

Utifrån Riksrevisionens rekommendationer (RiR 2011:5) och riksdagens ovan nämnda tillkännagivande, konstaterade regeringen i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1, utgiftsområde 6) att det fanns anledning att se över hur Försvarsmakten på ett bättre sätt kan

medverka i arbetet inom samhällets krisberedskap. Exempel på detta skulle kunna vara att Försvarsmakten ska delta i den planering som sker i samverkansområden vid övningar. Det skulle enligt regeringens bedömning kunna bidra till att Försvarsmaktens uppgift att lämna stöd till civila aktörer tydliggjordes utifrån vilka möjligheter som finns och hur ett stöd kan levereras. Regeringen följde upp inriktningen i beslutet av Försvarsmaktens regleringsbrev.

I budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1, utgiftsområde 6) utvecklade regeringen sin syn på Försvarsmaktens uppgift att lämna stöd till samhället i samband med överväganden runt Försvarsmaktens stöd till polisen med medeltung helikopterkapacitet. Den 19 december 2013 beslutade regeringen att uppdra åt Försvarsmakten och dåvarande Rikspolisstyrelsen att gemensamt skapa en förmåga som innebär att Försvarsmakten med kort varsel ska kunna stödja polisen med medeltung helikopter i situationer där sådan transport är av större vikt för genomförandet av en polisiär insats (Fö2013/1312/MFI). Av beslutet framgår att Försvarsmakten senast den 1 januari 2016 ska ha beredskap att utföra ovan nämnda helikoptertransporter dygnet runt, året om. Vidare framgår att Försvarsmakten i den takt uppbyggnaden av förmågan tillåter ska utföra ovan nämnda transporter på begäran av Rikspolisstyrelsen. Den 16 juni 2016 beslutade regeringen att Försvarsmakten även fortsatt ska utföra helikoptertransporter åt polisen i enlighet med regeringens beslut den 19 december 2013 (Fö2016/00886/MFI). Försvarsmakten respektive Rikspolisstyrelsen (efter polisens omorganisering Polismyndigheten) har kontinuerligt redovisat genomförd verksamhet till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet respektive Justitiedepartementet). Av redovisningarna framgår att samverkan fungerat väl. En förmåga att genomföra helikoptertransporter har skapats och Försvarsmakten har på begäran av polisen genomfört helikoptertransporter i enlighet med regleringsbeslutet. För närvarande pågår ett arbete inom Regeringskansliet med att författningsreglera stödet med helikoptertransporter.

Regeringen angav i den försvarspolitiska inriktningspropositionen att Försvarsmakten ska bistå det övriga samhället och andra myndigheter vid behov samt vissa överväganden kopplat till detta. Genom beslut den 25 juni 2015 om

inriktning för Försvarsmaktens verksamhet för åren 2016 till och med 2020 beslutade regeringen bl.a. att förmågan att samutnyttja militära och civila resurser bör öka. Därigenom har regeringens styrning förtydligats ytterligare. Vidare fattade regeringen den 10 december 2015 beslut om uppdrag till Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap avseende totalförsvarsplanering. Beslutet innebär en återupptagen planering för totalförsvaret och inbegriper således både militär och civil verksamhet. I beslutet betonar regeringen bl.a. att de tre delarna i målet för det civila försvaret är ömsesidigt förstärkande. Med utgångspunkt i en helhetssyn som omfattar hela hotskalan, ett gemensamt regelverk och en sammanhållen planeringsprocess ska planeringen för det civila försvaret samordnas såväl med Försvarsmaktens försvarsplanering som med planeringen för fredstida krissituationer. Beslutet innebär att regeringens styrning på området har förtydligats ytterligare.

På myndighetsnivå har samverkan utvecklats och Försvarsmakten ingår i hög grad i krisberedskapens strukturer. Med etableringen och utvecklingen av regionala staber har förutsättningarna för samverkan mellan Försvarsmakten och regionala aktörer ökat. Försvarsmakten och polisen genomför samövningar enligt förordningen om Försvarsmaktens stöd till polisen vid terrorismbekämpning. Regeringen konstaterar vidare att Försvarsmakten lämnat stöd till Migrationsverket i samband med flykting-situationen under 2015. Exempelen visar att styrningen inom området är tydlig.

När stöd ska lämnas till andra myndigheter informerar Försvarsmakten Regeringskansliet om i vilken utsträckning som stödet lämnas. Det innebär att regeringen har god insyn i det stöd Försvarsmakten lämnar. Mot denna bakgrund bedömer regeringen att styrningen inom området sammantaget är tydlig. Därmed anser regeringen att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Grundorganisation, miljö och fysisk planering

Grundorganisation

Försvarsmaktens totala hyreskostnader uppgick under 2015 till ca 2 204 miljoner kronor. Under 2014 var den totala hyreskostnaden ca 2 350 miljoner kronor. Minskningen beror främst på

att andrahandsuthyrningen av lokaler till Försvarets materielverk minskat då de tecknat egna hyresavtal med Fortifikationsverket.

Miljöfrågor

Flera styrande dokument vid Försvarsmakten har uppdaterats under 2015 med hänsyn tagen till att strategiska miljöbedömningar ska tillämpas i planerings- och beslutsprocesser.

Under 2015 har arbetet med Försvarsmaktens gemensamma miljöledningssystem pågått vilket bl.a. omfattar en utvärdering av miljöarbetet och miljömålen. Inom arbetet med miljöledning har även internrevisioner påbörjats som ett första steg mot ett löpande revisionsarbete vid förbanden.

Generationsmålet innebär bl.a. att miljöpolitiken ska fokusera sitt arbete så att konsumtionsmönstren av varor och tjänster orsakar så små miljö- och hälsoproblem som möjligt. Samtliga miljö kvalitetsmål kan påverkas i samband med upphandling. Under 2015 upphandlade försvarssektorn varor och tjänster för ca 26 miljarder kronor. Miljökrav ställdes för ca 5 miljarder kronor, eller 20 procent, av upphandlingsvärdet inom försvarssektorn 2015. Genomsnittet för staten totalt är att miljökrav ställs i ca 60 procent av det sammanlagda upphandlingsvärdet. Regeringen följer löpande upp frågan i sin styrning av myndigheterna inom försvarssektorn.

Vind- och vågkraft

Höga objekt som t.ex. byggnader, vindkraftverk och telemaster kan i flera avseenden påverka Försvarsmaktens verksamhet. Försvarsmakten gör en s.k. hindersprovning mot bakgrund av de behov och verksamheter Försvarsmakten och andra myndigheter inom försvarssektorn har. Det gäller t.ex. övnings- och skjutverksamhet, militär luftfart och kommunikations- och sensorsystem. Under året har Försvarsmakten gått ut med information om att samråd ska ske med myndigheten för alla objekt som överstiger 20 meter utanför tätort samt 45 meter inom tätort.

Det är förhållandevis sällan som konflikter uppstår mellan Försvarsmaktens verksamhet och vindkraftsprojekt. I över 90 procent av de individuella positionerna som Försvarsmakten analyserat under året har myndigheten inget att erinra. År 2015 fick Försvarsmakten 225 vindkraftremisser, vilket är 75 färre än 2014. Potentialen till vindkraftsutbyggnad utifrån

inskickade remisser där Försvarmakten inte framfört några synpunkter uppskattas till ca 3 700 vindkraftverk.

Under 2015 fick Försvarmakten en remiss avseende vågkraft och det rörde förlängd arbetstid för parken Kungshamn/Smögen. I detta ärende hade Försvarmakten inget att erinra.

Materiel- och logistikförsörjning

Nedan redovisas resultatet vad gäller materiel- och logistikförsörjning utifrån de resultatindikatorer och den bedömningsgrund som presenterades i avsnitt 3.3.2 Bedömningsgrunder och indikatorer.

Materieluppfyllnadsgrad

Materieluppfyllnadsgraden utgör en samlad bedömning av i vilken utsträckning krigsorganisationen över lag förfogar över den materiel som krävs för att lösa ålagda uppgifter.

Resultatet för 2015 har värderats i förhållande till 2009 års försvarspolitiska inriktning. Bedömningen utgår från Försvarmaktens värdering av krigsförbanden.

Materieluppfyllnadsgraden varierar mellan krigsförbanden. Under 2015 medförde brister i tillgången till materiel att det, i likhet med föregående år, fanns begränsningar i flera krigsförbands förmåga att lösa sina uppgifter. En marginell försämring av materieluppfyllnadsgraden kunde skönjas. Brister fanns inom såväl dimensionerande materiel som inom förnödenhetsförsörjningen.

Återinvesteringskvot

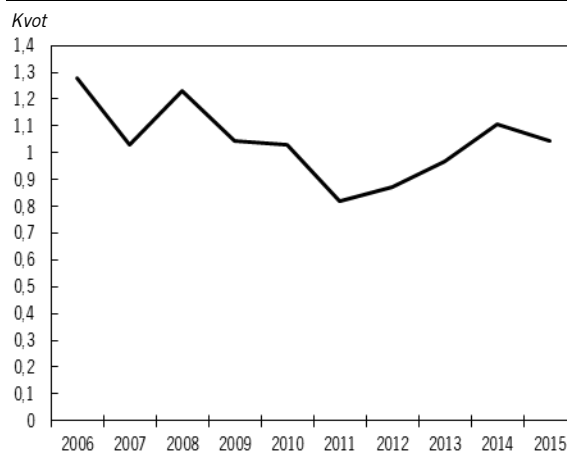
Återinvesteringskvoten beskriver i vilken utsträckning förslitna beredskapsinventarier ersätts. En återinvesteringskvot större än 1 innebär att det bokförda värdet för åter- eller nyanskaffning av beredskapsinventarier överstiger avskrivningsbeloppet. I kvoten ställs värdet av årets anskaffning av beredskapsinventarier i relation till årets avskrivningar av beredskapsinventarier.

Genomsnittet för återinvesteringskvoten under de senaste tio åren är 1,04.

Under perioden 2006 till 2010 var återinvesteringskvoten för varje enskilt år över 1. Under 2011 sjönk kvoten till sin lägsta nivå för de senaste tio åren (0,82). Utvecklingen har

sedan denna notering i huvudsak varit positiv och kvoten har under 2014 och 2015 åter varit större än 1. Dessa år har därmed det bokförda värdet av nya beredskapsinventarier överstigit förslitningen.

Diagram 3.7 Återinvesteringskvot

Källa: Försvarmaktens årsredovisningar, egna beräkningar.

Materieförsörjningskostnader i relation till fakturerade intäkter

Försvarets materielverks kostnader för anskaffning av varor och materiel samt materieförsörjningstjänster i förhållande till myndighetens fakturerade intäkter kan ses som ett mått på effektiviteten i materieförsörjningen.

Då det som faktureras kan ha upparbetats under flera år används glidande treårsgenomsnitt för att jämnna ut effekten av enskilda år.

För perioden 2008–2015 har materieförsörjningskostnadskvoten utvecklats från knappt 0,8 till drygt 0,9 för att därefter sjunka till 0,85. Försvarets materielverks omkostnader uppgår således enligt denna kvot till 15 procent av de fakturerade intäkterna. Med tanke på de årsvisa variationerna i underlaget är det ännu inte möjligt att bedöma en långsiktig trend.

Strategisk styrning av materieförsörjningen

Regeringen har fortsatt arbetet med att utveckla resultatredovisningen i materieförsörjningen. I betänkandet *Investeringsplanering för försvarsmateriel* (SOU 2014:15) föreslog utredaren hur regeringen i budgetpropositionen ytterligare kan förbättra redovisningen till riksdagen. Syftet är att skapa goda förutsättningar för riksdagen att utöva sin finansmakt. Även Försvarsberedningen framhöll betydelsen av att utredningens förslag omhändertas. Försvarmakten har därför på uppdrag av regeringen inkommit med förslag till

12-åriga investeringsplaner inom materielområdet. Regeringen redovisar planerna under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* respektive och 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* (se avsnitt 3.5).

Ekonomistyrningsverket har på uppdrag av regeringen föreslagit hur en renodling av Försvarmaktens anslag kan åstadkommas. Detta i syfte att tydliggöra och effektivisera dess användning enligt den inriktning som anges i Investeringsplaneringsutredningen (SOU 2014:15). Regeringen tillsatte under hösten 2015 i enlighet med den försvarspolitiska inriktningspropositionen en särskild utredare med uppgift att se över den samlade materiel- och logistikförsörjningen till Försvarmakten (dir. 2015:71). Arbetet pågår och utredaren lämnar sitt betänkande senast den 15 december 2016. Efter sedvanlig remisshantering av utredningens förslag avser regeringen att återkomma med information och eventuella förslag till riksdagen.

Redovisning av pågående materielprojekt

Ubåt A26

Efter riksdagens godkännande (prop. 2009/10:99, bet. 2009/1:FiU21, rskr. 2009/10:348) beslutade regeringen den 1 juli 2010 om anskaffning av två nya ubåtar som ersättning för två befintliga ubåtar.

Den 19 mars 2015 fattade regeringen ett beslut om att bemyndiga Försvarmakten att få beställa produktion och byggnation av två nya ubåtar. Under 2015 har beställningar lagts och produktion och byggnation av de två ubåtarna startade under hösten 2015. Till och med 2015 har Försvarmakten upparbetat 955 miljoner kronor i anslagsmedel inom projektet. Med anledning av projektets omfattning följer regeringen utvecklingen särskilt noga.

Halvtidsmodifiering ubåt typ Gotland

Den 11 december 2014 fattade regeringen ett beslut om att bemyndiga Försvarmakten att beställa halvtidsmodifiering av två ubåtar typ Gotland. Till och med 2015 har Försvarmakten upparbetat 291 miljoner kronor i anslagsmedel inom projektet. Inga ekonomiska eller operativa avvikelser har redovisats.

Korvett typ Visby

Anskaffningen av korvett typ Visby syftar till att vidmakthålla en kvalificerad förmåga till sjöstrid.

Utvecklingen av systemet påbörjades under 1990-talet och har vid ett flertal tillfällen försenats och fördröjats.

Under 2015 levererades det femte fartyget i serien efter genomförda åtgärder. Projektet slutredovisas därmed. Totalt har Försvarmakten upparbetat 10,7 miljarder kronor i anslagsmedel inom projektet.

Ersättning lätt torped

Efter riksdagens godkännande (prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:FöU1, rskr. 2010/11:103) har regeringen den 14 oktober 2010 beslutat om att ersätta det nuvarande lätta torpedsystemet. Vapensystemet syftar till att vidmakthålla en kvalificerad väpnad förmåga.

Under 2015 har projektet försenats ytterligare och flera avvikelser har identifierats. Förprojekteringen har emellertid inletts. Arbetet med en kravharmoniseringsprocess för att innehålla ekonomisk ram fortsätter under 2016. Torped 45 vidmakthålls intill 2023 för att undvika ett förmågeglapp.

Till och med 2015 har det i princip inte upparbetats några anslagsmedel inom projektet.

Halvtidsmodifiering av röjdykfartyg typ Spårö

Regeringen har den 10 januari 2013 beslutat att anskaffa halvtidsmodifiering av två röjdykfartyg typ Spårö som ingår i minröjningsdivisionerna. Halvtidsmodifieringen syftar till att förlänga fartygens tekniska och operativa livslängd.

Under 2015 har projektet försenats ytterligare. Till och med 2015 har Försvarmakten inte upparbetat några anslagsmedel inom projektet. Eftersom ingen beställning lagts har inga ekonomiska avvikelser redovisats.

Uppgradering av stridsbåtar

Regeringen har den 14 mars 2013 beslutat att anskaffa uppgradering av stridsbåt 90. Uppgraderingen omfattar bl.a. motorer och framdrivningssystem samt lednings-, sambands- och navigationssystem och syftar till att förlänga båtarnas tekniska och operativa livslängd. Båtarna ingår i amfibiebataljonen.

Uppgraderingen var planerad att beställas under 2015 men avses istället att beställas under 2016. Till och med 2015 har Försvarmakten inte upparbetat några anslagsmedel inom projektet. Eftersom ingen beställning lagts har inga ekonomiska avvikelser redovisats.

Signalspaningsfartyg

Regeringen beslutade den 22 april 2010 om anskaffning av ett nytt signalspaningsfartyg. Den 14 november 2013 beslutade regeringen att Försvarsmakten fick utöka den ekonomiska ramen för anskaffningen sedan offertförfrågningsunderlaget visat på en högre kostnadsbild än den bedömning som det ursprungliga beslutet var baserad på.

Anskaffningen syftar till att tillgodose behovet av underrättelseinhämtning till sjöss och ersätter det nuvarande signalspaningsfartyget HMS Orion.

Under 2015 har projektet försenats ytterligare. Eftersom ingen beställning lagts har inga ekonomiska avvikelser redovisats.

Artillerisystem ARCHER

Regeringen har efter riksdagens godkännande (prop. 2005/06:132, bet. 2005/06:FöU10, rskr. 2005/06:264) beslutat om anskaffning av 24 stycken ARCHER-enheter i form av renovering och modifiering av haubits 77B. Anskaffningen har skett i samarbete med Norge. Beslutet syftar till att säkerställa en kvalificerad förmåga till indirekt eld samt ge möjligheter till att delta i insatser internationellt med artilleriförband. ARCHER-systemet skulle ha varit operativt i Försvarsmakten 2012. På grund av tekniska problem har tillförseln av systemet försenats.

Fyra pjäser levererades i en förserie hösten 2013, varpå Försvarsmakten kunde påbörja utbildningen.

Norge har meddelat att de beslutat att avbryta samarbetet med Sverige rörande ARCHER. Regeringen har i höständeringsbudgeten för 2016 föreslagit hur de pjäser Norge valt att avstå från bör hanteras. Sverige har ett fortsatt operativt behov av artilleriförmåga och regeringen bedömer att ARCHER tillgodoser detta.

Serieleveranser till den svenska Försvarsmakten påbörjades under hösten 2015 och samtliga pjäser kommer att levereras till Försvarsmakten under 2016 och 2017.

Fram till 2014 har Försvarsmakten upparbetat ca 1,2 miljarder kronor i anslagsmedel inom projektet. Inga anslagsmedel har upparbetats under 2015.

I och med att samtliga Haubits 77B utgått ur insatsorganisationen, för att byggas om till ARCHER och att det uppstått förseningar i tillförseln av ARCHER, har förmågan till indirekt eld varit nedsatt.

Splitterskyddad bandvagn

Regeringen har efter riksdagens godkännande (prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:FöU1, rskr. 2010/11:103) beslutat om anskaffning av upp till 60 stycken splitterskyddade bandvagnar.

Anskaffningen omfattade initialt 48 stycken bandvagn 410 och tillhörande systemmateriel. Genom att utlösa en option beslutade regeringen 2013 om anskaffning av ytterligare bandvagnar vilket innebär att projektet omfattar totalt 150 stycken bandvagnar. Beslutet syftar till att vidmakthålla förmåga till trupptransport, ledning, sjuktransport och logistik genom att ersätta äldre fordon som avvecklas. Materielen tillförs bl.a. ingenjörsbataljonerna och logistikbataljonerna under 2013–2016. Fram till 2014 hade 48 stycken fordon levererats till Försvarsmakten. Under 2015 har 105 stycken fordon levererats till Försvarsmakten varav följer att samtliga fordon är slutlevererade. Projektet slutredovisas därmed.

Till och med 2014 har Försvarsmakten upparbetat ca 690 miljoner kronor i anslagsmedel inom projektet. Under 2015 har 931 miljoner kronor utbetalats. Inga ekonomiska eller operativa avvikelser från ursprungsplanen har redovisats.

Splitterskyddade hjulgående fordon

Regeringen har efter riksdagens godkännande (prop. 2009/10:2, bet. 2009/10:FiU11, rskr. 2009/10:47) beslutat om anskaffning av högst 113 stycken splitterskyddade hjulgående fordon.

Anskaffningen omfattar 113 stycken pansarterrängbil 360, integrationskostnader för vapenstation och ledningssystem, systemmateriel samt underhåll och utbildning. Beslutet innebär att pansarterrängbil 360 ska kunna användas för trupptransport, ledning, sjuktransport och reparation i syfte att ge förmåga till rörlighet med en hög skyddseffekt.

Materielen kommer att tillföras den motoriserade skyttebataljonen. Ursprungligen planerades materielen vara operativ från 2012, men på grund av förseningar i projektet tillfördes 42 fordon under 2013 och 2014. Resterande 71 fordon har tillförts Försvarsmakten 2015. Projektet slutredovisas därmed.

Till och med 2015 har ca 3,2 miljarder kronor upparbetats inom ramen för projektet. Under 2015 har ca 10 miljoner kronor utbetalats. Inga ekonomiska avvikelser från ursprunglig ekonomisk ram har redovisats.

Korträckviddigt luftvärn

Regeringen har efter riksdagens godkännande (prop. 2012/13:1, bet. 2012/13:FöU1, rskr. 2012/13:93) den 20 december 2012 beslutat att anskaffa korträckviddig luftvärnsförmåga.

Regeringen lämnade bifall till Försvarmaktens hemställan att använda Rb98 (IRIS-T) som korträckviddig luftvärnsrobot samt att upphandla det systemstöd som behövs för detta ändamål. Anskaffningen syftar till att vidmakthålla en kvalificerad korträckviddig luftvärnsförmåga.

Planerad driftsättning är försenad och planeras nu till 2019. Leverans av robotar påbörjades under 2014 och har fortsatt under 2015.

Fram till 2015 har ca 26 miljoner kronor upparbetats inom ramen för projektet. Under 2015 har 168 miljoner kronor utbetalats. Försvarmakten har aviserat ökade kostnaderna inom projektet. Analys och beredning för att hantera de ökade kostnader pågår hos myndigheten.

Satellitkommunikation

Regeringen beslutande den 28 februari 2013 om anskaffning av ytterligare ett system för satellitkommunikation, FM Satkom. FM Satkom omfattar basstation (serverplats och antenner), fjärranslutningsenhet (kommunikationsstationer som är permanent monterade i farkoster) samt soldatburna terminaler. Anskaffningen omfattar vidare ytterligare fjärranslutningsenheter och burna terminaler. Anskaffningen syftar till att förbättra driftssäkerheten, öka redundansen och öka tillgängligheten på system för kommunikation vid internationella insatser och förberedande övningar. FM Satkom planeras i huvudsak tillföras sambandsbataljonen som en central resurs som kan fördelas till andra förband när behov uppstår.

Under 2015 har endast förberedelser för kommande beställning skett. Systemet planeras beställas under 2016 och vara operativt från 2019. Till och med 2015 har Försvarmakten inte upparbetat några anslagsmedel inom projektet. Inga ekonomiska avvikelser har rapporterats.

Stridsvagn 122

Under 2015 har ett arbete med att ta in offerter pågått. Regeringen beslutade den 11 januari 2016 om att renovera 88 stycken stridsvagn 122 och

åtta stycken bärgningsbandvagn 120A. Beställningen av renoveringen är planerad till 2016. Beställningen är samordnad med motsvarande renovering av stridsfordon 90. Renoveringen omfattar livstidsförlängande åtgärder och integrering av ett ledningssystem (stridsledningssystem bataljon, SLB). Renoveringen syftar till att vidmakthålla en förmåga till god rörlighet och stor eldkraft från en plattform med hög skyddsnivå i arméstridskrafterna som kan användas i ett brett omfång av konfliktnivåer och hotsscenarier för att kunna vara fortsatt operativa till 2030.

Stridsvagnarna planeras att tillföras successivt och i sin helhet vara operativa från 2018 med slutleverans 2023.

Ledningsförmåga mark

Regeringen fattade den 16 maj 2013 beslut om ledningsförmåga mark i och med bemyndigande till Försvarmakten att anskaffa stridsledningssystem bataljon (SLB), gemensamt taktiskt radiosystem (GTRS) och kommunikationsnod. De tre anskaffningarna syftar tillsammans till att medge en kvalificerad ledningsförmåga (Battle Management System – BMS). Införandet av BMS i insatsorganisationen kommer att ske successivt under planeringsperioden samt initialt taktas med renoveringen av Stridsvagn 122 samt Stridsfordon 90.

Leveranser av SLB är försenade från 2015 till 2016. Beställning av radio GTRS har försenats och skjutits fram till 2016 med planerade leveranser från 2018 och framåt. Däremot har kommunikationsnoder levererats under 2015.

Under 2015 har drygt 303 miljoner kronor upparbetats i projektet.

Materiel till telekrigsbataljonen

Regeringen har den 26 september 2013 beslutat om att anskaffa materiel till telekrigsbataljonen.

Anskaffningen syftar till att komplettera förbandets materiel med mer kvalificerad utrustning än vad förbandet i dag förfogar över så att det i högre grad ska kunna lösa de internationella uppgifter som fastställts i förbandets målsättning. Materielen beställdes hösten 2014 varefter Försvarets materielverk tagit fram upphandlingsunderlag, systemdefinitioner och genomfört delstudier.

I och med att förbandet omorganiserats i Försvarmaktsorganisation 16 har även det materiella behovet kommit att förändras något.

Utifrån dessa förutsättningar har Försvarsmakten beslutat att tillföra radar-pansarterrängbil ARTE 740 med varianter, för behov i förbandet. Sedan tidigare hade Försvarsmakten beslutat att avveckla dessa fordon. Därför begärde Försvarsmakten i juni 2015 omförhandling av uppdraget. För närvarande väntar Försvarsmakten på ny offert från Försvarets materielverk.

Under 2015 har drygt sex miljoner kronor upparbetats inom projektet.

Lastbilar

Regeringen har den 3 oktober 2013 beslutat om att anskaffa lastbilar. Beställningen omfattar min- och splitterskyddade men även oskyddade terränglastbilar inklusive klargöringsfordon för flygbaser. Terrängframkomlighetskraven skiftar från skogsbilväg till terräng beroende på var i organisationen bilarna ska krigsplaceras. Ett ramavtal har upprättats i ett gemensamt projekt mellan Försvarets materielverk och Norska Forsvarets logistikorganisasjon. Lastbilarna var vid beställning planerade att levereras 2014 men har försenats och planeras nu vara driftsatta tidigast 2017.

Till och med 2015 har Försvarsmakten inte upparbetat några anslagsmedel inom projektet.

Mörkerstridsutrustning

Regeringen har den 7 oktober 2013 beslutat om att anskaffa mörkerstridsmateriel. Beställningen omfattar infraröda sikten för handeldvapen och tyngre vapen som kulspruta samt sikten för granatgevär. I beställningen ingår även infraröda observationskikare och laseravståndsmätare.

Anskaffningen syftar till att krigsförbanden ska kunna upprätthålla hög förmåga till samlad verkan med grupp, pluton, kompani och bataljon i mörker. Anskaffningen syftar även till att minska riskerna för vådabekämpning av såväl egna förband som tredje part.

Beställningen har omplanerats av Försvarsmakten och är framskjuten två år från perioden 2018–2021 till perioden 2020–2023. Till och med 2015 har Försvarsmakten inte upparbetat några anslagsmedel inom projektet.

Anpassning telekom ledningsplatser

Regeringen har den 7 oktober 2013 beslutat om att anskaffa anpassning av telekommunikation vid ledningsplatser. Beställningen omfattar servrar, datorer, routrar och switchar. Syftet med

anskaffningen är att skapa förutsättningar för brigadledningsförmåga. Telekom ledningsplatser planeras att tillföras brigadstaberna och blir operativt successivt under de kommande åren. Projektet beställdes sent 2014 och planerad driftsättning är 2019–2021. Fram till 2015 har ca 60 miljoner kronor upparbetats inom ramen för projektet. Inga ekonomiska avvikelser från ursprunglig ekonomisk ram har redovisats.

Stridsfordon 90

Under 2015 har arbete med att ta in offerter pågått. Regeringen beslutade den 11 januari 2016 om att renovera 262 stycken stridsfordon 90. Beställningen av renoveringen är planerad till 2016. Beställningen är samordnad med motsvarande renovering av stridsvagn 122.

Renovering omfattar livstidsförlängande åtgärder som gör att systemet förblir operativt till minst 2030 samt integrering av ett ledningssystem (stridsledningssystem bataljon, SLB). CV 90-systemet är en viktig komponent i markstridskrafterna i och med sin förmåga att bekämpa kvalificerat motstånd samt ta och försvara terräng i höga konfliktsituationer. Näst efter stridsvagnar är CV 90 de bäst skyddade fordonen i arméstridskrafterna, något som i kombination med god rörlighet och eldkraft ger ett system som täcker ett brett omfång av konfliktnivåer och hot såväl nationellt som internationellt.

Stridsfordonen planeras att tillföras successivt och i sin helhet vara operativa från 2018 med slutleverans 2023.

Brobandvagn

Regeringen beslutade den 22 maj 2014 att anskaffa tre brobandvagnar. Manöverförbandens rörlighet och operativa effekt i såväl terräng som urban miljö förbättras avsevärt om det finns tillgång till brobandvagnsystem, något som i dag saknas i Försvarsmakten. Till och med 2015 har inga medel upparbetats inom projektet och inga avvikelser har rapporterats.

Informationsinfrastruktur

Regeringen har den 28 februari 2013 beslutat om anskaffning av informationsinfrastruktur.

Beställningen omfattar en plattform av både hård- och mjukvaror som realiserar en klient-, server-, kommunikations- och nätverksinfrastruktur. Investeringen syftar till att Försvarsmaktens informationssystem ska kunna

hantera information klassad upp till Hemligt/Top secret. Inledningsvis tillförs informationsinfrastrukturen Högkvarteret med stabsförband inklusive MUST, nationella underrättelseenheten (NUE), brigadstaberna, stridslednings- och luftbevakningsbataljonen, sjöinformationsbataljonen och manöverbataljonerna.

Enligt den ursprungliga planeringen skulle anskaffningen ha påbörjats 2014. På grund av förseningar relaterade till säkerhetsklassning har anskaffningen skjutits fram till 2016 och den planerade driftsättningen har omplanerats från 2015 till 2019. Till och med 2015 har Försvarmakten inte upparbetat några anslagsmedel inom projektet.

Långräckviddig flygburen jaktrobot

Regeringen beslutade efter riksdagens godkännande 2010 om anskaffning och integration av radarjaktrobot METEOR till JAS 39C/D och JAS 39E (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:FöU1, rskr. 2009/10:104). Det nya vapensystemet ersätter befintlig radarjaktrobot 99 som beväpning vid stridsflygdivisionerna.

I och med införandet av JAS 39C/D materielsystemversion 20 under 2016 är METEOR operativ i Försvarmakten. Serieleveranserna av robotsystemet genomförs under perioden fram till 2021. Några avvikelser i detta avseende har inte redovisats.

Av sekretesskäl är en ekonomisk redovisning inte möjlig att lämna i budgetpropositionen. Inga ekonomiska avvikelser från ursprunglig ekonomisk ram har emellertid redovisats.

Helikopter 14

Den 13 september 2001 beslutade regeringen om anskaffning av helikopter 14 (NH 90). Helikoptersystemet ska lösa såväl markoperativa som sjöoperativa uppgifter. Anskaffningen omfattar bl.a. 18 stycken helikopter 14 i två olika konfigurationer. Materielen tillförs helikopterflottiljen.

Under 2015 beslutade regeringen att ytterligare fyra helikoptrar (sammanlagt nio) ska modifieras till sjöoperativ version. Vidare levererades de sista två av totalt sju helikoptrar i den interimistiska D-versionen, liksom den första sjöoperativa helikoptern i slutlig konfiguration (helikopter 14F). Ursprunglig planerad slutleverans var 2009. Samtliga 18

helikoptrar planeras i dag vara överlämnade till Försvarmakten 2020.

Till och med 2015 har ca 5,9 miljarder kronor upparbetats inom projektets ekonomiska ram.

JAS 39E

Regeringen har efter riksdagens godkännande beslutat om utveckling och anskaffning av 60 stycken JAS 39E (prop. 2012/13:1, bet. 2012/13:FöU1, rskr. 012/13:93, prop. 2013/14:99, bet. 2013/14:FiU21, rskr. 2013/14:317). Beslutet innebär att stridsflygsystemet bl.a. får ökad prestanda avseende räckvidd, vapenlast och sensorer.

Under 2015 har leveransen av det första provflygplanet förskjutits från 2015 till 2016. I övrigt bedöms verksamheten fortgå enligt plan.

Till och med 2015 har ca 7,2 miljarder kronor upparbetats inom projektet. Inga ekonomiska avvikelser har rapporterats i förhållande till den ekonomiska ramen.

Effektivisering av stödverksamhet

Genom propositionen En effektivare försvarslogistik (prop. 2011/12:86, bet. 2011/12:FöU9, rskr. 2011/12:291) påbörjades en omställning av logistikverksamheten i syfte att frigöra medel inom materiel- och logistikförsörjningen för att stödja förbandsverksamheten.

Försvarmakten och Försvarets materielverk har redovisat att de årliga kostnaderna inom försvarslogistiken 2015 minskat med knappt 600 miljoner kronor. Engångsvisa omställningskostnader i myndigheterna gör att den totala årliga kostnadsminskningen uppgår till knappt 450 miljoner kronor. Över tid beräknar myndigheterna att effekten av dessa omställningskostnader klingar av. Samtidigt som besparingsarbetet gått framåt har regeringen, i likhet med tidigare år, konstaterat att det kvarstår flera frågor för att myndigheterna ska slutligt kunna genomföra den avsedda omställningen.

Till följd av den försvarspolitiska inriktningspropositionen justerade regeringen genom sitt inriktningsbeslut till Försvarmakten resp. Försvarets materielverk (25 juni 2015, Fö nr 7 resp. Fö nr 8) målet för omställningen av försvarslogistiken till att stödja målet att öka krigsförbandens förmåga. Tills vidare kvarhåller regeringen besparingskravet på 760 miljoner

kronor som istället ska förstärka förbandsverksamheten.

Internationellt materielsamarbete

Det bi- och multilaterala samarbetet på materielområdet är säkerhetspolitiskt betydelsefullt och bidrar på olika sätt till Försvarmaktens operativa förmåga; det bilaterala samarbetet genom att främja konkreta samarbetsprojekt och exportmöjligheter, och det multilaterala samarbetet genom att skapa strukturella förutsättningar för ökat samarbete, interoperabilitet och goda industriella villkor. Regeringen arbetade därför aktivt för att stärka dessa samarbeten.

I mars 2015 signerade de nordiska försvarsministrarna ett omarbetat avtal om försvarsmaterielsamarbete. Avtalet har nu ratificerats av Sverige och underavtal om upphandlingar har undertecknats.

Vid Europeiska rådet i juni 2015 diskuterade stats- och regeringscheferna försvars- och säkerhetsfrågor, som en uppföljning till det möte som genomfördes i december 2013. Sverige arbetade aktivt för att säkerställa att det fortsatta arbetet med industri- och marknadsfrågor inom EU ska beakta försvarsmaterielmarknadens särart och behovet att tillgodose medlemsstaternas säkerhetsintressen inom ramen för den gemensamma marknaden.

Ett mål med Sveriges internationella materiel-samarbete är att säkra tillgången till för Sverige viktig försvarsteknologi, att dela risker och kostnader för utveckling och vidmakthållande av förmågor över livscykeln med andra länder. I förlängningen underlättar det även att ha gemensamma system vid övningar och insatser. Inriktningen för det internationella materiel-samarbetet 2015 har varit att det tydligt bör bidra till Försvarmaktens operativa förmåga på ett kostnadseffektivt sätt.

Regeringens bedömning är att det internationella materielsamarbetet bidrar till en effektivare materielförsörjning, t.ex. genom delade underhållskostnader och genom att förbättra försörjningssäkerheten till det svenska försvaret. Det har också bidragit till att bevara viktiga kompetenser inom forskningsområdet i Sverige. Det bilaterala materielsamarbetet regleras ofta genom s.k. samförståndsavtal. Sverige har för närvarande ett trettiotal sådana avtal. Avtalet mellan Sverige och Saudiarabien avslutades under 2015.

Exportstöd

Den exportstödande verksamheten har använts som ett medel att främja en kostnadseffektiv materielförsörjning ur ett livscykelerspektiv. De statliga aktörernas medverkan i export-sammanhang har kontinuerligt prioriterats, baserat på den bedömda nyttan för Försvarmakten.

En grundläggande förutsättning för det statliga exportstödet är att exporten godkänns av ansvarig exportkontrollmyndighet. Krigsmateriel exportutredningen (den s.k. KEX-utredningen) lämnade sitt slutbetänkande i juni 2015. Regeringen bereder utredningens förslag.

Den i vårändringsbudgeten för 2015 (prop. 2014/15:99) aviserade avvecklingen av Försvarexportmyndigheten har genomförts. Försvarexportmyndigheten upphörde som myndighet den 31 december 2015 och vissa uppgifter fördes över till Försvarets materielverk. Regeringen lägger särskild vikt vid att den nya myndighetsstrukturen ska kunna hantera den exportstödande uppgiften parallellt med andra uppdrag samt bibehålla och utveckla transparens och affärsmässighet.

I början av 2016 genomförde också statsministern en resa till Indien, där främjandet av JAS 39 Gripen var en viktig del.

Forskning och utveckling

Regeringen bedömer resultaten inom forskning och utveckling på försvarsområdet som tillfredsställande i förhållande till den inriktning som lämnades i budgetpropositionen för 2015.

Regeringen angav i budgetpropositionen för 2015 en minskad ambitionsnivå inom forskning och utveckling där reduceringarna syftade till att stärka förbandsverksamheten. Den ökade ambitionen avseende förbandsverksamhet medförde reducering av anslaget 1:5 *Forskning och teknikutveckling*.

I linje med det försvarspolitiska inriktningsbeslutet i juni 2015 har ett arbete inletts med att analysera och utveckla förmågan att genomföra aktiva operationer i cybermiljön.

Samtliga leveranser inom Forsknings- och teknikutvecklingsplanen har genomförts som planerat.

Totalförsvarets forskningsinstitut utförde under året forskning och utveckling avseende skydd mot och hot från kemiska, biologiska,

radiologiska och nukleära ämnen (CBRN) på regeringens uppdrag. Detta har bidragit till att utveckla och bibehålla svensk grundkompetens och förmåga att utföra oberoende bedömningar rörande hot och risker inom CBRN-området.

Totalförsvarets forskningsinstitut och Försvårshögskolan har på regeringens uppdrag även genomfört forskning och analysstöd för regeringens behov med tillfredsställande resultat.

Den 29 oktober 2015 beslutade regeringen att tillsätta utredningen Forskning och utveckling på försvarsområdet (dir. 2015:103). En särskild utredare ska lämna förslag till inriktningen, omfattningen och utförandet av forsknings- och utvecklingsverksamhet på försvarsområdet med hänsyn till de förändrade kraven på den svenska försvarsförmågan i enlighet med 2015 års försvarspolitiska proposition. Uppdraget ska redovisas senast den 16 december 2016.

Försvarsunderrättelseverksamhet

Försvarsunderrättelseverksamheten, som ska utgöra ett stöd för försvars- utrikes- och säkerhetspolitiken, bedrivs av Försvårsmakten, Försvarets radioanstalt, Försvarets materielverk och Totalförsvarets forskningsinstitut.

Verksamheten har bidragit till att nå målen för det militära försvaret avseende att hävda Sveriges nationella intressen, förebygga och hantera konflikter och krig. Verksamheten har även bidragit till och skapat underlag för omvärldsbvakningen, insatser samt utvecklingen av insatsorganisationen.

Försvårsmakten har genom den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten under 2015 bedrivit försvarsunderrättelseverksamhet och tagit fram efterfrågade underlag för regeringens, Regeringskansliets och Försvårsmaktens samt andra myndigheters behov. Den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten har vidare lämnat stöd till underrättelsefunktionen i EU (EU INTCEN – European Union Intelligence Analysis Centre). Verksamheten har även under 2015 i stor utsträckning präglats av det försämrade omvärldsläget och den ökade militära aktiviteten i närområdet.

Försvarets radioanstalt har under 2015 bedrivit försvarsunderrättelseverksamhet och tagit fram efterfrågade underlag för regeringens, Regeringskansliets, Försvårsmaktens, Säkerhetspolisens och Nationella operativa avdelningens

behov. Händelseutvecklingen under 2015, avseende bl.a. terrorism och cyberhot, har ställt höga krav på Försvarets radioanstalt att möta uppdragsgivarnas behov av tidskritiska underrättelser. Fortsatt stöd har lämnats till Försvårsmaktens internationella insatser. Försvarets materielverk och Totalförsvarets forskningsinstitut har inom sina kompetensområden också bidragit till försvarsunderrättelseverksamheten.

Försvarsunderrättelsesdomstolen har under 2015 bedrivit en, enligt regeringen, väl fungerande verksamhet där processen för tillståndsärenden tillgodoser kraven på effektivitet och rättssäkerhet.

Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten har under 2015 bl.a. genomfört verksamhet i enlighet med dess uppgift som kontrollmyndighet enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten har under 2015 genomfört 31 granskningar och 22 kontroller på enskilds begäran vilket kan jämföras med 2014 då det genomfördes 28 granskningar respektive 10 kontroller på enskilds begäran. Kontrollverksamheten resulterade i tre synpunkter, två riktade sig till Försvårsmakten och en till Försvarets radioanstalt. Därutöver har ett granskningsärende avseende Försvarets radioanstalts personuppgiftsbehandling resulterat i en anmälan till Datainspektionen.

Kontrollverksamheten har dock inte föranlett Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten att framföra några synpunkter till regeringen. Enligt regeringens bedömning visar Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamhetens genomförande av kontroller och att dessa i förekommande fall resulterar i synpunkter att systemet fungerar på det sätt regelverket föreskriver.

I december 2015 lämnade regeringen en skrivelse till riksdagen med rapport om integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamheten (skr. 2015/16:70 Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet). I skrivelsen uttrycker regeringen uppfattningen att systemet för att värna den personliga integriteten vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet fungerar på det sätt som avsetts i lagstiftningen.

3.3.5 Analys och slutsatser

År 2015 avslutades den försvarspolitiska inriktningsperiod som beslutades av riksdagen 2009. Periodens resultat anger utgångspunkten för det nya försvarsbeslutet. Regeringen bedömer att Försvarsmaktens operativa förmåga och tillgänglighet sammantaget har ökat under denna period och 2015 i stort möter de krav som riksdag och regering ställt på myndigheten. Regeringen bedömer att den ökade övningsmängden och högre komplexiteten i övningarna har bidragit till en förbättring av krigsförbandens krigsduglighet och höjning av tröskeln mot angrepp, hot och påtryckningar.

Det försämrade säkerhetspolitiska läget innebär samtidigt att begränsningarna i Försvarsmaktens operativa förmåga utgör en större risk. Det ställer krav på att öka den operativa förmågan. Allvaret i de begränsningar som Försvarsmakten redovisar ökar i takt med att förmågan hos andra länder i Sveriges närområde ökar. Det gäller särskilt begränsningarna i förmågan att möta olika händelseutvecklingar och hot som kan uppstå vid ett snabbt och allvarligt försämrat omvärldsläge.

Regeringen bedömer att de kvarstående bristerna i personalförsörjningen är problematiska. Både andelen som genomfört GMU och rekryteringen av GSS/T ligger väsentligt lägre än planerat och motsvarar inte behoven i krigsförbanden. Samtidigt förbättras personalsituationen av möjligheten att med stöd av lagen om totalförsvarspflicht kalla in även den krigsplacerade personal som inte är anställd i Försvarsmakten till repetitionsutbildning.

En central indikator på organisationens tillgänglighet är andelen befattningar i stridskrafterna med en tillgänglighet på högst tre månader. Att denna andel, exklusive hemvärnsförband, ökat i perioden indikerar att Försvarsmakten allt bättre uppfyller tillgänglighetskravet, dvs. att huvuddelen av förbanden normalt bör vara tillgängliga inom tre månader.

Sammantaget bedömer regeringen att Försvarsmaktens resultat 2015 utgör en god grund för att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret under försvarsinriktningsperioden 2016 t.o.m. 2020.

Tillsammans med en stärkt förmåga skapar fördjupade försvars- och säkerhetspolitiska

samarbeten handlingsfrihet för Sverige. Regeringen har i olika avseenden fördjupat Sveriges försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten med andra länder och organisationer bl.a. med Finland, inom det nordiska samarbetet och genom ett differentierat partnerskap med Nato.

Regeringen redovisade i budgetpropositionen för 2016 att ett arbete påbörjats för att analysera avvikelserna i investeringsplaneringen. Problembilden utgjordes främst av förseningar, men i vissa fall även av befarade fördyringar.

Antalet förseningar var under 2015 fortfarande högt, även om en minskning skett sedan 2014. Utöver detta har Försvarets materielverk redovisat en något förbättrad leveransförmåga.

Materielförsörjningskostnaderna i relation till fakturerade intäkter varierar något, men uppvisar i genomsnitt inte några större förändringar.

Regeringen kan i resultatet för 2015 konstatera samma utmaningar i materielförsörjningen som tidigare. Förseningar och behov av ekonomiska omplaneringar bidrar till att materieluppfyllnaden av krigsorganisationen är lägre än vad som är önskvärt.

Problembilden är komplex. Regeringen kan emellertid konstatera att bristfälliga kalkylunderlag i många fall leder till stora ekonomiska omplaneringsbehov. Riskhanteringen och kapaciteten att metodmässigt hantera kostnadsutvecklingen bedöms också kunna förbättras. Sammanfattningsvis finns det ett behov av att utveckla kompetenser samt effektivisera processer och rutiner för att minska ledtider och risker i materielförsörjningen. Regeringen kan konstatera att Försvarsmakten och Försvarets materielverk vidtagit åtgärder i denna riktning och avser följa myndigheternas fortsatta utvecklingsarbete under de kommande åren.

Vidare bedömer regeringen att resultaten inom forskning och utveckling på försvarsområdet är tillfredsställande i förhållande till den lämnade inriktningen.

Det är regeringens bedömning att försvarsunderrättelsemyndigheterna har uppfyllt de av riksdagen och regeringen ställda kraven samt att myndigheterna har fortsatt att vidareutveckla verksamheten på ett positivt sätt.

Regeringen bedömer vidare att Försvarsunderrättelsesdomstolen och Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten på ett

fullgott sätt har genomfört den verksamhet som åligger dem.

3.3.6 Årlig revision

Riksrevisionen har gjort löpande granskningar och granskning av Försvarsmaktens årsredovisning. Riksrevisionen uppfattar att Försvarsmaktens årsredovisning i alla väsentliga avseenden ger en rättvisande bild avseende finansiell ställning och resultat.

Riksrevisionen har i sin granskning gjort iakttagelser som resulterat i ett antal rekommendationer till Försvarsmakten. Dessa iakttagelser visar på brister i bl.a. redovisning av beredskapstillgångar och kostnader för personal. Försvarsmakten ges möjlighet att svara på dessa iakttagelser.

Regeringen har uppmärksammat Riksrevisionens iakttagelser och myndighetens bedömning gällande rekommendationer och förbättringar av den interna styrningen och kontrollen. Regeringen kommer i dialog med Försvarsmakten att fortsatt följa myndighetens arbete med att komma tillrätta med bristerna.

För Försvarets materielverk har Riksrevisionen avgivit en revisionsberättelse med modifieringar, i vilken man lämnat uttalanden med reservation. Riksrevisionen rekommenderar Försvarets materielverk att redovisa mottagna royaltier, viten och skadeersättningar som intäkt av avgifter i resultaträkningen samt justera balanserat över-/underskott i balansräkningen. Riksrevisionen hänvisar också till ett uttalande från Ekonomistyrningsverket om hur denna redovisning ska göras. Om redovisningen gjorts i enlighet med Ekonomistyrningsverkets och Riksrevisionens bedömning skulle årets resultat 2015 blivit ett överskott på ca 5 miljoner kronor istället för det nu redovisade underskottet på drygt 45 miljoner kronor. Resterande del av de i balansräkningen redovisade intäkterna, 600 miljoner kronor, skulle ha påverkat det balanserade överskottet som då skulle ha uppgått till 801 miljoner kronor istället för nu redovisade 201 miljoner kronor. I övrigt bedömer Riksrevisionen att Försvarets materielverks årsredovisning för 2015 är rättvisande.

Försvarets materielverk avser att justera sina redovisningsrutiner i enlighet med Riksrevisionens uttalande. Myndigheten för en dialog

med Ekonomistyrningsverket om den redovisningstekniska lösningen.

3.4 Politikens inriktning

Det enskilt viktigaste under försvarsinriktningsperioden 2016 t.o.m. 2020 är att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret. Regeringen föreslår i enlighet med tidigare avisering i budgetpropositionen 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 6) att försvarsanslagen förstärks 2017 för att kunna fullfölja den försvarspolitiska inriktningen.

3.4.1 Totalförsvaret

Det försämrade omvärldsläget och den ökade osäkerheten i närområdet understryker vikten av att ha en modern och sammanhållen totalförvarsplanering. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan om den fortsatta utvecklingen av totalförvarsplaneringen. Som underlag för regeringens arbete finns bl.a. förslag till grundsyn för totalförvarsplaneringen som Försvarsmakten och Myndigheten för samhälls-skydd och beredskap lämnade den 10 juni 2016 på uppdrag av regeringen. Myndigheterna ska även senast den 10 juni 2017 redovisa en samlad bedömning av Försvarsmaktens behov av stöd från bevakningsansvariga myndigheter inför och vid höjd beredskap samt bevakningsansvariga myndigheters möjligheter att tillhandahålla sådant stöd inom ramen för det civila försvaret.

3.4.2 Försvarsmaktens operativa förmåga

Försvarsmaktens operativa förmåga utgörs av krigsförbandens förmåga och myndighetens förmåga att använda krigsförbanden i militära operationer, ytterst för att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp. Utifrån regeringens övergripande inriktning ska Försvarsmakten fokusera på åtgärder som leder till en ökad operativ förmåga. Det handlar bl.a. om att repetitionsutbildning, övningsverksamhet och materielanskaffning genomförs med utgångspunkt i krigsförbandens huvuduppgifter i krig.

Det civila försvarets förmåga att stödja Försvarsmakten under höjd beredskap och ytterst i krig påverkar krigsförbandens förmåga att lösa sina uppgifter och är nödvändig för att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret.

Försvarsmaktens operativa förmåga är ett mått på hur väl myndigheten kan försvara Sverige mot ett väpnat angrepp. Sveriges operativa förmåga, tillsammans med förmågan hos övriga aktörer i närområdet och militärgeografiska förutsättningar avgör vårt militärstrategiska läge. Regeringen följer kontinuerligt denna utveckling.

De ändringar i lagen (1994:588) om utbildning inom ramen för internationellt militärt samarbete som riksdagen beslutade den 25 juni 2016 (prop. 2015/16:122, bet. 2015/16:FöU14, rskr. 2015/16:247) ger regeringen ökade befogenheter att sända väpnad styrka utomlands för övning och annan utbildning.

3.4.3 Krigsförbandens förmåga

Samtliga krigsförband ska från den 1 januari 2016 kunna mobiliseras och användas samtidigt i händelse av höjd beredskap och ytterst i krig. Regeringens inriktning är att krigsförbandens krigsduglighet ska öka. Regeringen anser att under den försvarspolitiska inriktningsperioden ska Försvarsmakten prioritera att höja krigsdugligheten hos de förband som har lägst krigsduglighet framför att ytterligare höja de förband som redan har godtagbar duglighet. Utgångspunkten bör vara att inget krigsförbands krigsduglighet ska sjunka.

Inriktningen att arméstridskrafterna ska kunna agera samtidigt med två krigsdugliga brigader innebär bl.a. att funktionsförbanden inklusive ledning och logistikförband ska anpassas utifrån detta. Det får bl.a. till följd att förmågekrav på sambandslösningar måste anpassas för att möjliggöra tillgång till krigsförband på bredden. Inriktningen är att samtliga krigsförband ska ha en godtagbar krigsduglighet. Sammantaget innebär detta att regeringen under 2017 kommer att prioritera omsättning och förnyelse av materiel inom verkan och förstärkning av mängdmateriel med tonvikt på samband, personlig utrustning och fordon. Hemvärnsförbandens numerär och höga beredskap samt deras tillgänglighet i fred är av central betydelse för försvaret av Sverige.

Tillförsel av granatkastarplutoner till fyra hemvärnsbataljoner fortsätter under 2017 och ökar den operativa förmågan hos hemvärnsförbanden.

Marinstridskrafterna ska ha en hög tillgänglighet, uthållighet och ökad operativ förmåga. Under 2017 ska marinstridskrafterna säkerställa att besättningar och nyckelpersonal rekryteras och tillförs förbanden. Vidare ska åtgärder vidtas för att säkerställa nödvändigt underhåll av krigsförbandens plattformar och materiel i syfte att öka tillgängligheten. Övningsverksamheten ska fortsatt prioriteras.

Krigsdugligheten i stridsflygförbanden ska öka under den försvarspolitiska inriktningsperioden. Under 2017 ska Försvarsmakten fortsatt arbeta för att öka tillgängligheten i stridsflygsystemet. Vidare ska flygstridskrafternas förmåga till skydd och spridning inom och mellan baser stärkas. Kravet på operativ tillgänglighet av flygplan medför att planen för ombeväpningen från JAS 39C/D till JAS 39E kan behöva anpassas så att befintliga JAS 39 C/D kan tas ur drift så sent som möjligt. Riksdagens medgivande av nyproduktion av komponenter och flygplan (prop. 2013/14:99, bet. 2013/14:FiU21, rskr. 2013/14:316) ger i det avseendet förutsättningar för en mer gynnsam ombeväpningsplan.

Regeringen bedömer att det fr.o.m. 2017 inom ledningsområdet ska ligga ett ökat fokus på att sambandet inom varje stridskraft respektive mellan relevanta delar av olika stridskrafter, utformas utifrån uppgiften att med hela krigsorganisationen försvara Sverige mot ett väpnat angrepp.

Sveriges förmåga inom cyberområdet kommer fortsatt utvecklas och förstärkas. Försvarsmakten har regeringens uppdrag att, med stöd av Försvarets radioanstalt, analysera och redovisa hur förmågan att utföra aktiva operationer i cybermiljön kan utvecklas.

3.4.4 Personalförsörjning

Att stärka krigsförbandens krigsduglighet utgör grunden för regeringens överväganden rörande Försvarsmaktens personalförsörjning. Därför har regeringen tillsatt en utredning om en långsiktigt hållbar personalförsörjning av det militära försvaret (dir. 2015:98). Senast den 30 september 2016 kommer utredningen att

överlämna sitt betänkande till regeringen. Betänkandet kommer därefter att remitteras och beredas i Regeringskansliet. Utöver detta kommer regeringen särskilt att följa rekryteringen till krigsförbanden, genomförandet av den nya militära grundutbildningen, officersförsörjningen, krigsplaceringen av personal samt myndighetens arbete med repetitionsutbildning.

För att bidra till en större rekryteringsbas och därmed bredda kompetensen inom myndigheten anser regeringen att det är av särskild vikt att Försvarsmakten fortsätter att vidta åtgärder för att andelen kvinnor i myndigheten ska öka på alla nivåer. Regeringen kommer att följa Försvarsmaktens och Totalförsvarets rekryteringsmyndighets arbete med att åstadkomma en jämnare könsfördelning i Försvarsmakten. Likaså följer regeringen de båda myndigheternas övriga arbete med jämställdhetsintegrering av verksamheten.

Regeringen betonar de frivilliga försvarsorganisationernas betydelse för utbildning och bemanning inom totalförsvaret. En stark försvarsvilja är avgörande för försvaret av Sverige. Regeringen framhåller därför vikten av de frivilliga försvarsorganisationernas roll för folkförankringen av såväl Försvarsmakten som totalförsvaret.

Veteran- och anhörigstöd

Regeringens bedömning: För att stärka och utveckla veteran- och anhörigstödet ska Försvarsmakten senast den 1 juli 2017 inrätta ett särskilt veterancentrum inom myndigheten.

Skälen för regeringens bedömning:

Veteranfrågorna är prioriterade och viktiga frågor för regeringen. Det finns ett starkt folkligt stöd för veteranerna. Att ta ett tydligt ansvar för dem är viktigt för försvarets folkliga förankring och stärker rekryteringskraften. Verksamheten utvecklas kontinuerligt av ansvariga myndigheter. Riksdagen har vid två tillfällen tillkännagivit sin mening gällande veteranpolitiken (bet. 2014/15:FöU7, rskr.2014/15:132 och bet. 2015/16:FöU8, rskr.2015/16:149). Regeringen har i regleringsbrevet för budgetåret 2016 avseende

Försvarsmakten gett myndigheten i uppdrag att redovisa hur myndigheten avser fortsätta utveckla veteran- och anhörigverksamheten, med en strävan att arbeta myndighetsöverskridande. Enligt uppdraget i regleringsbrevet skulle Försvarsmakten, med grund i det lagstadgade uppföljningsansvaret, fortsätta att utveckla konceptet för råd och vägledning till veteraner och deras anhöriga, utveckla formerna för koordinering av forskning över ett brett vetenskapligt fält, liksom metoder för att säkerställa relevant statistik. Myndigheten ska även bidra till en successivt ökad folkförankring, där veteraners meritvärde särskilt bör framhållas. I Försvarsmaktens delårsrapport 2016 redovisade myndigheten uppdraget. Regeringen konstaterar att dagens veteranenhet inom Försvarsmakten de senaste åren har utvecklats så att flera av dessa uppgifter redan omhändertats. För att ytterligare stärka myndighetens veteran- och anhörigstöd avser regeringen fatta beslut om att ett särskilt veterancentrum ska inrättas inom Försvarsmakten.

I betänkandet En svensk veteranpolitik – ett ansvar för hela samhället (SOU 2014:27) som redovisades den 7 maj 2014 föreslår utredaren bl.a. inrättandet av en nationell veteranmyndighet och att begreppet veteran bör utvidgas att gälla även civil personal. Betänkandet har remissbehandlats (se bilaga 1). Flertalet remissinstanser har i huvudsak varit positiva till betänkandet och välkomnar att staten ska ta ett ökat ansvar och ge ett tydligare erkännande till personal som har tjänstgjort i en internationell insats eller verksamhet, civil eller militär, genom en samlad och utvecklad veteranpolitik. Att inrätta en nationell veteranmyndighet har dock bemötts av kritik från ett antal remissinstanser, bl.a. Försvarsmakten, Försvarets materielverk, Folke Bernadotteakademin, Statskontoret och Fortifikationsverket. Remissinstanserna motsätter sig förslaget med hänvisning till att de anser att utredningen inte med önskvärd tydlighet påvisat behov av att bilda en ny myndighet och att förslaget riskerar att leda till ett otydligt ansvarsförhållande mellan anställningsmyndigheten och den föreslagna veteranmyndigheten. När det gäller att vidga begreppet veteran till att även omfatta civil personal som på statens uppdrag genomför utlandstjänstgöring så har även det bemötts av kritik från bl.a. Folke Bernadotteakademin och

Myndigheten för samhällskydd och beredskap. Mot bakgrund av detta bedömer regeringen att det i dagsläget inte finns skäl för att införa en nationell veteranmyndighet eller att utvidga begreppet veteran så som det föreslås i utredningen. Regeringen avser återkomma till riksdagen när ett särskilt veterancentrum inom Försvarsmakten har inrättats.

3.4.5 Försvarsunderrättelseverksamheten

En god försvarsunderrättelseförmåga är avgörande för att i tid fatta beslut om utveckling och användning av våra stridskrafter samt för Sveriges möjligheter att föra en självständig och aktiv utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik och i övrigt för kartläggning av yttre hot mot landet. Försvarsunderrättelser ger väsentliga bidrag till Försvarsmaktens operativa förmåga. Regeringen har tidigare framhållit vikten av en god förmåga att inhämta, bearbeta, analysera och delge försvarsunderrättelser. Arbetet med att vidare stärka och utveckla dessa förmågor ska fortgå.

3.4.6 Internationellt försvarssamarbete

Regeringspartierna har kommit överens med Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna om inriktningen för försvaret för 2016–2020. I propositionen Försvarspolitisk inriktning – Sveriges försvar 2016–2020 (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11, rskr. 2014/15:251) redovisar regeringen en inriktning för att stärka den svenska försvarsförmågan. Inriktningen omfattar även internationellt försvarssamarbete. I propositionen anføres bland annat följande:

Säkerhet byggs solidariskt tillsammans med andra och hot mot freden och vår säkerhet avvärs bäst i gemenskap och samverkan med andra länder och organisationer. Mot bakgrund av den försämrade säkerhetspolitiska situationen i vårt närområde anser regeringen att Sveriges bi- och multilaterala försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten bör fördjupas. Sverige är militärt alliansfritt. Sveriges internationella försvarssamarbeten begränsas ytterst av att vi inte åtar oss försvarsförpliktelser.

Sverige är medlem i FN:s säkerhetsråd under 2017 och 2018. Under 2017 bör Sverige fortsatt bidra till FN genom deltagande i insatser, bidrag

till kapacitets- och konceptutveckling samt utbildningsstöd inom FN:s ram. Sverige bör fortsatt verka för gemensamma nordiska styrkebidrag till FN.

I linje med den av regeringen överenskomna inriktningen bör Sverige under 2017 fortsatt bidra till EU:s krishanteringsinsatser, samt arbeta för att stärka EU:s befintliga planerings- och ledningskapacitet för dessa. I enlighet med inriktningspropositionen fortsätter samarbete med NATO inom ramen för ett differentierat partnerskap.

Vid sidan av de multilaterala samarbetena spelar bilaterala relationer och samarbetsavtal en viktig roll för att stärka säkerheten i vår del av världen.

Samarbete i Norden

Den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet stärker fortsatt behovet av ett fördjupat nordiskt samarbete för att bidra till en stabiliserande tröskeeffekt i närområdet.

Det fördjupade samarbetet med Finland är fortsatt av särskild vikt. Under 2017 kommer arbetet med att fördjupa samarbetet med Finland att pågå inom alla stridskrafter. Etableringen av säker kommunikation på relevanta nivåer är angeläget för utvecklingen i övrigt. Operativ planering och förberedelser för gemensamt användande av civila och militära resurser i olika scenarier bör fortsätta under 2017.

Sverige ser fortsatt goda möjligheter till att fördjupa det fredstida militära samarbete med Danmark på marin- och flygområdet utifrån det samförståndsavtal som undertecknades i januari 2016. Arbetet med att implementera samförståndsavtalet bereds vidare, för att under vissa förutsättningar, kunna ge varandra tillgång till varandras sjö- och luftterritorium. Sverige har även ett omfattande försvarspolitiskt samarbete med Norge. Detta samarbete bör fortgå under 2017.

Under 2017 kommer samarbetet fortsatt fördjupas och Sverige avser arbeta för etablerandet av en kvalificerad flygövning (Northern Flag), införandet av gemensam luftlägesbild, förenklad tillståndshantering samt fortsätta det pågående arbetet med att etablera alternativbaser för flyg. Att ytterligare stärka samarbetet med ett eller flera nordiska länder är

av betydelse för att möjliggöra effektivare resursanvändning och ökad militär förmåga.

3.4.7 Beredskap och operativ verksamhet

Höjd beredskap

Krigsorganisationens beredskap för intagande av höjd beredskap i händelse av krig eller krigsfara är central för den operativa förmågan. Under 2017 ska därför arbetet med försvarsplanering och mobiliseringsplanering fortsätta i enlighet med regeringens särskilda anvisningar. Försvarsmakten ska upprätthålla beredskap att mobilisera samtliga krigsförband i enlighet med beslutade beredskapskrav.

Incidentberedskap och nationella operationer

Försvarsmakten ska upprätthålla förmåga att hävda territoriell integritet i enlighet med beslutade tillgänglighets- och beredskapskrav. Verksamheten ska anpassas mot rådande omvärldsläge och militär övningsverksamhet. Svenskt sjöterritorium och luftrum ska kontinuerligt övervakas och incidentberedskap ska upprätthållas.

Försvarsmakten bör fortsatt markera närvaro i Östersjön, inklusive på och kring Gotland i syfte att värna svenska intressen. Sverige har en möjlighet och ett ansvar att påverka utvecklingen i Östersjöområdet.

Försvarsmaktens stöd till övriga samhället

Försvarsmakten ska bistå det övriga samhället och andra myndigheter vid behov inom ramen för befintliga förmågor och resurser. Stödet till polisen med medeltung helikopterkapacitet förlängs och regeringens avsikt är att stödet ska bli en ordinarie uppgift för Försvarsmakten.

Internationella insatser

Genom deltagande i internationella kris- hanteringsinsatser bidrar Sverige till fred, stabilitet, hävdande av internationell rätt och respekt för mänskliga rättigheter, främjande av jämställdhet samt till att motverka hot från stater

och icke-statliga aktörer mot svensk och internationell säkerhet. Det är också ett sätt att visa solidaritet och fördjupa samarbetet med länder och organisationer som är viktiga för säkerheten i vårt närområde. Internationella insatser bör genomföras med Försvarsmaktens ordinarie krigsförband eller delar av krigsförband.

Det svenska bidraget till Minusma (United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali) bör enligt regeringens bedömning fortsatt utgöra en del i insatsens underrättelseenhet och innehålla för verksamhetens genomförande nödvändiga skydds- och logistikfunktioner. Bidraget föreslås även omfatta stabsofficerare vid relevanta staber. Vidare överväger regeringen att med start 2017 bidra med taktiskt transportflyg till insatsen. Regeringen avser återkomma med en proposition till riksdagen.

Regeringen anser att Sverige ska stödja utvecklingen av de afghanska säkerhetsstrukturernas förmåga att hantera säkerheten i Afghanistan genom att fortsatt bidra till utbildnings- och rådgivningsinsatsen Resolute Support Mission under 2017. Regeringen avser återkomma med en proposition till riksdagen.

Sverige stödjer den globala koalitionen ansträngningar för att besegra Daesh. Regeringen överväger en fortsättning och förstärkning under 2017 av det svenska militära bidraget till koalitionen som verkar i norra Irak, samt att lyfta den nuvarande geografiska begränsningen till norra Irak. Regeringen återkommer i det fallet med en proposition till riksdagen.

Regeringen anser att Sverige fortsatt bör genomföra insatser för säkerhetssektorreform och militärt kapacitetsbyggande. Inriktningen är att Sverige bl.a. ska bidra till EU:s utbildningsinsatser EUTM Mali, EUTM Somalia och EUTM RCA (Centralafrikanska republiken). Insatsernas syfte är att utbilda personal inom ländernas säkerhetsstyrkor.

Sverige ska vid de internationella insatserna stödja och påskynda ansträngningarna att genomföra FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 från år 2000 om kvinnor, fred och säkerhet samt säkerhetsrådsresolution 1820 från 2008 om sexuellt våld i konflikter. Att verka för genomförande av resolution 1325 och efterföljande resolutioner är prioriterat för regeringen. Genomförandet av resolutionerna

bidrar till att nå regeringens målsättningar för försvars-, säkerhets-, utrikes-, utvecklings- och jämställdhetspolitiken. I arbetet ska hänsyn tas till kvinnors roll som aktörer och till kvinnors och flickor särskilda utsatthet och skyddsbehov i kris och konflikter.

3.4.8 Materiel- och logistikförsörjning

Strategisk styrning av materieförsörjningen

Materieförsörjningen ska genom leveranser till krigsförbanden bidra till Försvarsmaktens operativa förmåga. Regeringen lämnar ett förslag till investeringsplan för åren 2017–2028 (se avsnitt 3.5) för att förbättra den långsiktiga strategiska styrningen av Försvarsmaktens materieförsörjning.

Regeringen föreslår bl.a. utifrån Ekonomi- styrningsverkets förslag (ESV 2015:47) och Försvarsmaktens budgetunderlag en förändrad anslagsstruktur för Försvarsmakten. Anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* avvecklas. Medlen tillförs anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* och 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*. Den förändrade anslagsstrukturen renodlar anslagen, förbättrar den ekonomiska styrningen inom försvarsområdet samt ger förutsättningar för en effektivare materieförsörjning av krigsförbanden.

Eftersom det är angeläget att tillgodose krigsförbandens, i vissa fall tidskritiska, behov inom materiel- och logistikförsörjningen krävs en viss grad av finansiell flexibilitet. Den tidigare tillsatta utredningen om en översyn av materiel- och logistikförsörjningen till Försvarsmakten (Fö 2015:01, dir. 2015:71) pågår. Utredningen kommer att lämna sitt betänkande senast i december 2016.

Riksdagen har tillkännagivit att tillgången till långräckviddiga bekämpningssystem är så betydelsefull att det bör vara en prioriterad fråga under kommande mandatperioder (bet. 2015/16:FöU3, rskr. 2015/16:49). Regeringen avser behandla frågan inför nästa försvarsinriktningsperiod (jmf. skr. 2015/16:75, s. 46).

För att klara miljömålen och bidra till en långsiktigt hållbar utveckling vid upphandlingar bedömer regeringen att försvarssektorn behöver

bli bättre på att ställa miljökrav i upphandlingarna.

Väsentliga säkerhetsintressen

I den försvarspolitiska inriktningspropositionen för 2016–2020 aviserade regeringen avsikten att fortsätta arbetet med utgångspunkter och mål som rör väsentliga säkerhetsintressen. Regeringen har sedermera i inriktningsbesluten för försvarsinriktningsperioden uppdragit åt Försvarsmakten och Försvarets materielverk att sträva efter att långsiktigt bibehålla och utveckla stridsflyg- och undervattensförmågan på ett sätt som är rationellt i förhållande till kraven på krigsduglighet och god hushållning med statens resurser.

Regeringen avser mot denna bakgrund fortsätta analysera hur Sveriges säkerhetsintressen bäst tillgodoses. En utgångspunkt för arbetet är att statens intressen av operativ effekt, kostnadseffektivitet, rationalitet samt ekonomisk balans tillgodoses.

Internationellt materiel- och logistiksamarbete

Försvaret är en nationell angelägenhet och EU:s medlemsstaters val av säkerhetspolitisk lösning återspeglas också i materieförsörjningen, t.ex. vad gäller synen på försörjningstrygghet och upprätthållande av strategiska kompetenser för militära förmågor.

Regeringen anser att det fortsatta arbetet inom EU avseende industri- och marknadsfrågor därför bör beakta försvarsmaterielmarknadens särart och behovet att tillgodose medlemsstaternas säkerhetsintressen, inom ramen för den gemensamma marknaden. I detta sammanhang beaktar regeringen även möjligheten att upprätthålla den transatlantiska länken.

De samarbeten som Sverige ingår ska värderas utifrån hur samarbetet bidrar till krigsförbandens operativa förmåga på kort och lång sikt samt en säkerhetspolitisk helhetsbedömning.

Exportstöd

Regeringen bedömer att exportstödjande verksamhet bör användas som ett medel för att främja en kostnadseffektiv materieförsörjning

och därmed bidra till Försvarsmaktens operativa förmåga. Särskilt inom undervatten- och stridsflygområdet bedöms export vara betydelsefullt för en kostnadseffektiv materieförsörjning av förbanden genom att över tid bidra till finansiering av nödvändig utveckling och produktion. Regeringen anser att en grundläggande utgångspunkt för statens engagemang i exportfrågor är att det finns en tydlig koppling till Försvarsmaktens operativa förmåga, kort- och långsiktigt. Det ska också finnas ett förhandsbesked från Inspektionen för strategiska produkter om den tilltänkta exporten eller samarbetet är kontrollerat enligt krigsmateriellagen (1992:1300). Det exportstöd som staten genomför kommer därför under 2017 att utgå från en försvars- och säkerhetspolitisk helhetsbedömning som inbegriper konsekvenserna för Försvarsmaktens operativa förmåga.

3.4.9 Forskning och utveckling

Regeringen kommer under 2017 att fortsätta den successiva ominriktningen av forskning och utveckling på försvarsområdet mot att i större utsträckning öka Försvarsmaktens möjligheter att möta framtida hot.

Regeringen ser fortsatt positivt på civil-militära samarbeten för att främja effektiviteten i forskningsverksamheten. Även internationell samverkan är ett betydelsefullt verktyg för att uppnå en högre effektivitet. Regeringen avser förstärka forskning med inriktning mot Polismyndighetens och Säkerhetspolisens verksamhetsområden.

Den av regeringen 2015 tillsatta utredningen Forskning och utveckling på försvarsområdet (dir. 2015:103) ska redovisa sitt uppdrag senast den 16 december 2016. Regeringen avser därefter att återkomma till riksdagen med de förslag som kan bli aktuella med anledning av utredningen.

3.5 Budgetförslag

3.5.1 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Tabell 3.6 Anslagsutveckling 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Tusental kronor

2015	Utfall	24 885 126	Anslags-sparande	-268 371
2016	Anslag	26 304 776 ¹	Utgifts-prognos	25 662 597
2017	Förslag	32 533 082		
2018	Beräknat	33 308 089 ²		
2019	Beräknat	33 984 920 ³		
2020	Beräknat	35 668 482 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 32 776 294 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 32 807 840 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 33 682 845 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera utbildnings- och övningsverksamhet för utvecklingen av Försvarsmaktsorganisationen, planering, insatser samt försvarsunderrättelseverksamhet. Anslaget får vidare användas till att finansiera åtgärder med avsikt att bibehålla materielens eller anläggningens tekniska förmåga eller prestanda samt åtgärder för att upprätthålla minsta bestånd av beredskapsvaror i lager. Anslaget används även för stöd till frivilliga försvarsorganisationer samt för stöd till veteran- och anhörigorganisationer. Även fasta kostnader för multinationella samarbeten finansieras från detta anslag. Anslaget får vidare användas för det säkerhetsfrämjande samarbetet med andra länder samt till exportfrämjande åtgärder inom försvarssektorn.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Investeringsplanen för vidmakthållande av försvarsmateriel för 2017–2028 godkänns som riktlinje för Försvarsmaktens investeringar.

Skälen för regeringens förslag:

Investeringsplanen är regeringens förslag till inriktning för vidmakthållande av befintliga investeringar för åren 2017–2028 och dess struktur bygger på investeringsplaneringsutredningens förslag (SOU 2014:15). Förslaget till inriktning utgår från planerat investeringsbehov i enlighet med den försvarspolitiska

inriktningspropositionen (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11, rskr. 2014/15:251). Beloppen per område är regeringens bedömning av investeringsplanens omfattning och inriktning för perioden 2017–2028 med utgångspunkt i nuvarande materielbehov. Regeringen anser att förslaget bör ses i ett helhetsperspektiv kopplat till målen för det militära försvaret, krigsförbandens krigsduglighet och Försvarsmaktsorganisationens utveckling.

Regeringen kommer årligen återkomma till riksdagen med en uppdatering av inriktningen för det aktuella budgetåret och de efterföljande sex åren. Senast i samband med genomförandet av nästa försvarspolitiska inriktningsbeslut, för perioden efter 2020, bör regeringen redovisa en ny investeringsplan för den då aktuella tolvårsperioden.

Tabell 3.7 Investeringsplan för vidmakthållande av försvarsmateriel

Miljoner kronor

	Utfall 2015	Prognos 2016	Budget 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023- 2028	Summa 2017- 2028
Vidmakthållande av befintliga investeringar anslaget 1:1										
Arméstridskrafter	784	834	552	699	890	830	816	744	5 151	9 682
Marinstridskrafter	861	1 030	902	997	737	900	720	688	4 660	9 604
Flygstridskrafter	2 676	2 163	2 155	1 994	1 829	2 023	2 090	2 145	12 865	25 101
Operativ ledning	1 469	1 380	1 105	1 246	1 086	1 161	1 227	1 246	7 415	14 486
Logistik	988	880	850	708	1 115	836	903	858	4 194	9 464
Stödfunktioner	-21	1 397	1 281	1 151	1 252	1 350	1 344	1 419	8 315	16 112
Summa utgifter för vidmakthållande	6 757	7 684	6 845	6 795	6 909	7 100	7 100	7 100	42 600	84 449
<i>Varav projektrelaterade</i>										
Myndighetskostnader (FMV)	916	916	931	935	952	978	978	978	5 868	11 620
<i>Varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	1 193	1 146	1 570	801	753	774	774	774	4 644	10 091
Finansiering										
Anslag	6 757	7 684	6 845	6 795	6 909	7 100	7 100	7 100	42 600	84 449
Summa finansiering	6 757	7 684	6 845	6 795	6 909	7 100	7 100	7 100	42 600	84 449

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2017 för anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 18 000 000 000 kronor 2018–2022.

Skälen för regeringens förslag: I förslaget till bemyndigande för 2017 ingår objekt med ekonomiskt utfall fr.o.m. 2018 som redan beställts (utestående åtaganden) och objekt som

planeras beställas under 2017 (nya åtaganden). Anskaffningar inom anslaget hänför sig till vidmakthållande av tidigare investeringar i materiel och anläggningar. Verksamheten omfattar bl.a. underhåll av Försvarmaktens materiel och anläggningar som inte är av löpande eller driftskaraktär. Verksamheten bidrar därmed till att uppfylla målen för det militära försvaret och bibehålla krigsförbandens krigsduglighet.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2017 för anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 18 000 000 000 kronor 2018–2022.

Tabell 3.8 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Tusental kronor

	Förslag 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020–2022
Ingående åtaganden	20 078 348			
Nya åtaganden	3 336 429			
Infriade åtaganden	-5 625 591	-5 684 607	-5 549 310	-6 555 269
Utestående åtaganden	17 789 186			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	18 000 000			

Anm: Åtaganden för 2017 omfattar även åtaganden som har flyttats från anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*.

Redovisning av vidmakthållande och avveckling

Förslaget till investeringsplan utgörs väsentligen av större vidmakthållande som Försvarmakten har beställt under 2016 eller tidigare, samt större beställningar under 2017 enligt nu liggande planering.

Tabell 3.9 Redovisning av vidmakthållande och avveckling

Materielområde	Beställning
Arméstridskrafter	Vidmakthållande indirekt eldsystem
	Återanskaffning Grk ammunition
	Vidmakthållande Stridsfordonssystem
	Vidmakthållande utbildningsmateriel
Marinstridskrafter	Vidmakthållande sensorer
	Vidmakthållande sjöinformationssystem
	Vidmakthållande Ubåt och ubåträddningssystem
	Vidmakthållande Sjöstridssystem
Flygstridskrafter	Vidmakthållande JAS 39 Gripen
	Vidmakthållande Stridsflygsystem
	Vidmakthållande Helikoptersystem
	Vidmakthållande Transportflygsystem
	Vidmakthållande SK60
Operativ ledning	Vidmakthållande gemensamt ledningsstöd
	Vidmakthållande Fasta nät
Logistik	Vidmakthållande förplägnadssystem
	Vidmakthållande personligt utrustningssystem
	Vidmakthållande logistikledningssystem
Stödfunktioner	Återanskaffning reservmateriel

Regeringens överväganden

För att förbättra den ekonomiska styrningen inom försvarsområdet och ge förutsättningar för en effektivare materieförsörjning av krigsförbanden samt mot bakgrund av Ekonomistyrningsverkets förslag (ESV 2015:47) föreslår regeringen en förändrad anslagsstruktur för Försvarsmakten. Förslaget innebär att anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* avvecklas och att den del av verksamheten som avser att bibehålla materielens tekniska förmåga eller prestanda samt åtgärder för att upprätthålla minsta bestånd av beredskapsvaror i lager finansieras via anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*. Till följd av detta kompletteras ändamålet för anslaget.

Anslaget har i förhållande till 2016 beräknats enligt följande.

I syfte att renodla anslagen och förbättra den ekonomiska styrningen inom försvarsområdet föreslås anslaget öka med 5,9 miljarder kronor fr.o.m. 2017 genom överföring från 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*.

Till följd av att Lantmäteriet, fr.o.m. den 1 maj 2016, i stället för Försvarsmakten, är

ansvarig tillståndsmyndighet för spridning av sammanställningar av geografisk landinformation som inhämtats från luftfartyg eller liknande registrering, föreslås anslaget minska med 2 miljoner kronor fr.o.m. 2017. Anslaget 1:8 *Lantmäteriet* under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik föreslås öka med motsvarande belopp.

Anslaget minskas med 9,9 miljoner kronor fr.o.m. 2017 för att bidra till finansiering av reformen nationell digital infrastruktur. Se även avsnitt 4.5.1 It-politik under utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Vidare föreslås anslaget minska med 250 000 kronor fr.o.m. 2017. Anslaget 1:10 *Nämnder m.m.* föreslås öka med motsvarande belopp i syfte att öka verksamhetsbidraget till Centralförbundet Folk och Försvar.

Anslaget har vidare i förhållande till 2016, med anledning av vad regeringen anfört i tidigare budgetpropositioner, beräknats enligt följande.

Så som aviserades i budgetpropositionen för 2016 ökade anslaget för att stärka den operativa förmågan i krigsförbanden. Därmed föreslås anslaget öka med 126 miljoner kronor 2017 och beräknas öka med 360 miljoner kronor 2018, 351 miljoner kronor 2019 och 620 miljoner kronor 2020.

Av samma anledning föreslås en omföring mellan anslag. Till följd av detta ökade anslaget med 300 miljoner kronor 2016–2018. Anslaget beräknas därmed minska med 300 miljoner fr.o.m. 2019. Anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* minskas med motsvarande belopp 2016–2018.

Vidare ökade anslaget till följd av rationaliseringen inom logistikverksamheten. Mot bakgrund av detta beräknas anslaget öka med 58 miljoner kronor fr.o.m. 2017.

Som aviserades i budgetpropositionen för 2015 ökade anslaget i syfte att stärka Sveriges försvarsförmåga. Med anledning av detta föreslås anslaget öka med 15 miljoner kronor 2017. Vidare beräknas anslaget öka med 170 miljoner kronor 2018, 550 miljoner kronor 2019 och 1 265 miljoner kronor 2020.

Vidare ökade anslaget för att möjliggöra överlåtelse av fastighet till följd av utbyggnaden av Stockholms tunnelbana. I jämförelse med 2016 föreslås anslaget minska med 20 miljoner kronor.

Vidare minskade anslaget för att finansiera prioriterade satsningar. Anslaget föreslås därför minska med 105 000 kronor 2017 och beräknas öka med 1,3 miljoner kronor fr.o.m. 2018.

Som aviserades i budgetpropositionen för 2014 ökade anslaget i syfte att stödja reformeringen av det militära försvaret. En ökning av anslaget om 100 miljoner kronor föreslås 2017 för att fortsätta reformeringen.

Tabell 3.10 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	26 304 776	26 304 776	26 304 776	26 304 776
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	28 911	456 175	973 711	1 581 308
Beslut	6 201 396	6 645 430	6 920 456	8 134 222
Överföring till/från andra anslag	-2 000	-2 032	-2 072	-2 118
Övrigt	-1	-1	-1	-1
Förslag/ beräknat anslag	32 533 082	33 308 089	33 984 920	35 668 482

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FIU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Regeringen föreslår att 32 533 082 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 33 308 089 000 kronor, 33 984 920 000 kronor respektive 35 668 482 000 kronor.

3.5.2 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt

Tabell 3.11 Anslagsutveckling 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt

Tusental kronor

2015	Utfall	923 306	Anslags- sparande	955 529
2016	Anslag	1 025 715 ¹	Utgifts- prognos	946 217
2017	Förslag	1 132 851		
2018	Beräknat	1 148 144 ²		
2019	Beräknat	1 168 630 ³		
2020	Beräknat	1 194 830 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 132 933 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 132 932 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 132 933 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för särutgifter för den verksamhet med förband utomlands som Försvarsmakten genomför efter beslut av riksdag och regering. Vidare får anslaget användas för Sveriges del av de gemensamma kostnader som kan komma att uppstå i samband med EU-ledda insatser internationellt, som finansieras via den s.k. ATHENA-mekanismen. Vidare får anslaget användas för särutgifter för Försvarsmaktens bidrag till insatser internationellt som inte innebär sändande av väpnad styrka till andra länder, förutom militärobservatörer, samt sekondering av personal till internationella stabsbefattningar kopplade till pågående insatser.

Regeringens överväganden

Tabell 3.12 Härlledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	1 124 715	1 124 715	1 124 715	1 124 715
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	8 076	23 285	43 769	69 965
Beslut	60	144	146	150
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	1 132 851	1 148 144	1 168 630	1 194 830

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Regeringen föreslår att 1 132 851 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Försvarsmaktens insatser internationellt* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 1 148 144 000 kronor, 1 168 630 000 kronor respektive 1 194 830 000 kronor.

3.5.3 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Tabell 3.13 Anslagsutveckling 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2015	Utfall	9 844 979		-62 423
2016	Anslag	8 865 827 ¹	Utgifts- prognos	9 506 513
2017	Förslag	10 369 356		
2018	Beräknat	10 650 286 ²		
2019	Beräknat	12 163 847 ³		
2020	Beräknat	12 533 194 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 10 520 256 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 11 813 632 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 11 928 605 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera utveckling, anskaffning, återanskaffning och avveckling av anslagsfinansierad materiel och anläggningar. Anslaget finansierar även åtgärder,

avseende anslagsfinansierad materiel och anläggningar, där avsikten är att förändra teknisk förmåga eller prestanda inklusive förlängning av livstiden. Vidare får anslaget användas för finansiering av förstagångsanskaffning av beredskapsvaror samt anskaffning med syfte att öka minsta bestånd av beredskapsvaror i lager. Anslaget finansierar omställnings- och avvecklingskostnader som kan komma att uppstå inom ramen för pågående omstrukturering av logistik- och materiel-försörjningen samt forskning och utveckling.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Investeringsplanen för anskaffning av försvarsmateriel för 2017–2028 godkänns som riktlinje för Försvarsmaktens investeringar.

Skälen för regeringens förslag:

Investeringsplanen är regeringens förslag till inriktning för materielinvesteringar 2017–2028 och dess struktur bygger på Investeringsplaneringsutredningens förslag (SOU 2014:15). Förslaget till inriktning utgår från planerat materielbehov i enlighet med den försvarspolitiska inriktningspropositionen (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11, rskr. 2014/15:251). Beloppen per område är regeringens bedömning av investeringarnas omfattning och inriktning för perioden 2017–2028 med utgångspunkt i nuvarande materielbehov.

Regeringen anser att förslaget bör ses i ett helhetsperspektiv kopplat till målen för det militära försvaret, krigsförbandens krigsduglighet och Försvarsmaktsorganisationens utveckling.

Regeringen svarar för att riksdagen delges sådan information som är nödvändig för att riksdagen ska kunna utöva sin finansmakt. Osäkerheterna i enskilda materielanskaffningar är alltjämt betydande. Förändringar av investeringsplanen, inom ramen för beslutat anslag och bemyndiganderam, är därför inte osannolika.

Regeringen kommer årligen återkomma till riksdagen med en uppdatering av inriktningen för det aktuella budgetåret och de efterföljande

sex åren. Senast i samband med genomförandet av nästa försvarspolitiska inriktningsbeslut, för perioden efter 2020, avser regeringen redovisa en

ny investeringsplan för den då aktuella tolvårsperioden.

Tabell 3.14 Investeringsplan för anskaffning av försvarsmateriel

Miljoner kronor

	Utfall 2015	Prognos 2016	Budget 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023- 2028	Summa 2017- 2028
Anskaffning och utveckling av nya investeringar anslaget 1:3										
Arméstridskrafter	1 788	1 146	2 153	1 796	2 506	2 670	2 923	2 832	16 733	31 613
Marinstridskrafter	1 711	1 674	2 004	2 734	2 053	1 206	2 040	2 699	13 400	26 136
Flygstridskrafter	4 852	3 910	4 040	3 838	5 279	6 362	5 891	5 329	29 806	60 545
Operativ ledning	1 186	1 048	1 179	1 250	1 021	1 223	1 187	1 188	10 239	17 287
Logistik	251	257	336	224	109	308	35	171	1 118	2 301
Stödfunktioner	56	198	679	830	1 239	1 287	980	837	7 049	12 901
Summa utgifter för anskaffning och utveckling	9 844	8 233	10 391	10 672	12 207	13 056	13 056	13 056	78 345	150 783
<i>Varav projektrelaterade myndighetskostnader (FMV)</i>	<i>613</i>	<i>613</i>	<i>623</i>	<i>631</i>	<i>642</i>	<i>657</i>	<i>657</i>	<i>657</i>	<i>3 942</i>	<i>7 809</i>
<i>Varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>7 777</i>	<i>6 615</i>	<i>8 206</i>	<i>8 433</i>	<i>9 228</i>	<i>10 293</i>	<i>10 293</i>	<i>10 293</i>	<i>61 758</i>	<i>118 504</i>
Finansiering										
Anslag	9 844	8 233	10 391	10 672	12 207	13 056	13 056	13 056	78 345	150 783
Summa finansiering	9 844	8 233	10 391	10 672	12 207	13 056	13 056	13 056	78 345	150 783

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2017 för anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* besluta om beställningar och avveckling av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 75 000 000 000 kronor 2018–2027.

under 2017 för anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 75 000 000 000 kronor 2018–2027.

Skälen för regeringens förslag: I förslaget till bemyndigande för 2017 ingår objekt med ekonomiskt utfall fr.o.m. 2018 som redan beställts (utestående åtaganden) och objekt som planeras beställas under 2017 (nya åtaganden). Försvarsmakten behöver besluta om anskaffning av materiel och anslagsfinansierade anläggningar som sträcker sig över flera år. Anskaffningarna bidrar till att uppfylla målen för det militära försvaret och säkerställa krigsförbandens krigsduglighet. Verksamheten omfattar även avveckling av tidigare investeringar i materiel samt utfasning av förbrukad eller utsliten materiel. Regeringen bör därför bemyndigas att

Tabell 3.15 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Tusental kronor

	Utfall 2015	Prognos 2016	Förslag 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020–2027
Ingående åtaganden	62 587 860	63 847 915	68 261 731			
Nya åtaganden	10 771 703	12 593 816	16 421 062			
Infriade åtaganden	-9 511 648	-8 180 000	-10 004 078	-10 156 018	-11 416 363	-53 106 334
Utestående åtaganden	63 847 915	68 261 731	74 678 715			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	66 000 000	70 900 000	75 000 000			

Anm: Åtaganden för 2017 omfattar även åtaganden som har flyttats från anslaget 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar.

Redovisning av anskaffningar

Förslaget till investeringsplan utgörs huvudsakligen av större anskaffningar som Försvarmakten har beställt under 2016 eller tidigare, samt avser att beställa inom försvarsperioden enligt den nuvarande planeringen.

Tabell 3.16 Redovisning av anskaffningar

Materielområde	Beställning
Arméstridskrafter	Anskaffning Archer
	Renovering av stridsvagn 122
	Fordonsburet granatkastarsystem
	Utökad pansarvärnsförmåga
	Renovering av stridsfordon 90
	Anskaffning av lastbilar
	Anskaffning av insatsförmåga luftvärn
	Anskaffning av brobandvagn
	Anskaffning Medelräckviddigt luftvärn
Marinstridskrafter	Modifiering av korvetter Gävle/Sundsvall
	Halvtidsmodifiering av Spårö/Sturkö
	Anskaffning undervattenssensorer
	Anskaffning av Ubåt A-26
	Halvtidsmodifiering av ubåt typ Gotland
	Anskaffning av nytt lätt torpedsystem
	Halvtidsmodifiering av stridsbåt 90
	Anskaffning Bojbat
Flygstridskrafter	Utveckling och anskaffning av JAS 39
	Livstidsförlängning TP84
	Anskaffning flygbasskydd
	Anskaffning av underhåll av helikopter 14
	Anskaffning av helikopter 14
Operativ ledning	Anskaffning av infoinfrastruktur
	Anskaffa yttäckande samband
Logistik	Anskaffning Taktiska tält
Stödfunktioner	Systemledning gemensamt

Regeringens överväganden

För att förbättra den ekonomiska styrningen inom försvarsområdet och ge förutsättningar för en effektivare materielförsörjning av krigsförbanden, samt mot bakgrund av Ekonomistyrningsverkets förslag (ESV 2015:47), föreslår regeringen en förändrad anslagsstruktur för Försvarmakten. Förslaget innebär att anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* avvecklas och att den del av verksamheten som avser att förändra materielens tekniska förmåga eller prestanda, avveckla, förlänga livstiden, förstagångsanskaffning av beredskapsvaror samt anskaffning med syfte att öka minsta bestånd av beredskapsvaror i lager finansieras via anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*. Till följd av detta kompletteras ändamålet för anslaget.

Anslaget har i förhållande till 2016 beräknats enligt följande.

I syfte att förbättra den ekonomiska styrningen inom försvarsområdet föreslås anslaget öka med 1,35 miljarder kronor fr.o.m. 2017.

Anslaget har vidare i förhållande till 2016, med anledning av vad regeringen anfört i tidigare budgetpropositioner, beräknats enligt följande.

Så som aviserades i budgetpropositionen för 2016 ökade anslaget för att stärka den operativa förmågan i krigsförbanden. Till följd av detta föreslås anslaget öka med 191 miljoner kronor 2017. Vidare beräknas anslaget öka med 303 miljoner kronor 2018, 437 miljoner kronor 2019 och 423 miljoner kronor 2020.

Av samma anledning föreslås en omföring mellan anslag 2016–2018. Till följd av detta minskade anslaget med 300 miljoner kronor 2016–2018. Anslaget beräknas därmed öka med 300 miljoner kronor fr.o.m. 2019.

Vidare minskade anslaget för att finansiera utökade behov av vidmakthållande. Till följd av detta föreslås anslaget minska med 100 miljoner kronor fr.o.m. 2017.

Därutöver minskade anslaget till följd av rationaliseringar inom logistikverksamheten. Anslaget föreslås därmed minska med 58 miljoner kronor fr.o.m. 2017.

Så som aviserades i budgetpropositionen för 2015 ökade anslaget för att stärka Sveriges försvarsförmåga. Till följd av detta föreslås anslaget öka med 430 miljoner kronor 2017, 475 miljoner kronor 2018, 1 360 miljoner kronor 2019 och 1 505 miljoner kronor 2020.

Tabell 3.17 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	8 415 827	8 415 827	8 415 827	8 415 827
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	138 861	244 597	392 465	572 447
Beslut	1 814 668	1 989 862	3 355 555	3 544 920
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	10 369 356	10 650 286	12 163 847	12 533 194

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Regeringen föreslår att 10 369 356 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 10 650 286 000 kronor, 12 163 847 000 kronor respektive 12 533 194 000 kronor.

3.5.4 1:4 Forskning och teknikutveckling

Tabell 3.18 Anslagsutveckling 1:4 Forskning och teknikutveckling

Tusental kronor

2015	Utfall	583 678	Anslags- sparande	-466
2016	Anslag	605 058 ¹	Utgifts- prognos	595 912
2017	Förslag	586 542		
2018	Beräknat	591 905 ²		
2019	Beräknat	591 905 ³		
2020	Beräknat	591 905 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera forskning och teknikutveckling. Anslaget får vidare finansiera det nationella flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP), verksamhet vid luftstridssimuleringscentrum (FLSC) samt övrig flygteknisk forskning. Anslaget får också finansiera forsknings- och utvecklingsverksamhet som genomförs inom ramen för det svenska deltagandet i den europeiska försvarsbyrån (EDA).

Regeringens överväganden

Anslaget har i förhållande till 2016, med anledning av vad regeringen anfört i tidigare budgetpropositioner, beräknats enligt följande.

Så som aviserades i budgetpropositionen för 2016 minskades anslaget i syfte att stärka Sveriges försvarsförmåga. I samma syfte föreslås anslaget minska med 20 miljoner kronor fr.o.m. 2017. Anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* föreslås öka med motsvarande belopp.

Tabell 3.19 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:4 Forskning och teknikutveckling

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	605 058	605 058	605 058	605 058
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-19 991	-19 990	-19 990	-19 990
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ²	1 475	6 837	6 837	6 837
Förslag/beräknat anslag	586 542	591 905	591 905	591 905

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Anslaget beräknas fr.o.m. 2017 med ett bestämt nominellt belopp. Mot bakgrund av detta tillförs anslaget 1 475 000 kr 2017 och 6 837 000 kr 2018 vilket motsvarar den preliminära prisomräkning som hade skett om anslaget fortsatt hade pris- och löneomräknats.

Regeringen föreslår att 586 542 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Forskning och teknikutveckling* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 591 905 000 kronor, 591 905 000 kronor respektive 591 905 000 kronor.

3.5.5 1:5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Tabell 3.20 Anslagsutveckling 1:5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2015	Utfall	8 359	4 765
2016	Anslag	12 916 ¹	10 349
2017	Förslag	10 499	
2018	Beräknat	10 685 ²	
2019	Beräknat	10 898 ³	
2020	Beräknat	11 140 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 10 500 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 10 499 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 10 500 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera den verksamhet som Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten bedriver med att kontrollera försvarsunderrättelseverksamheten hos de myndigheter som enligt förordningen (2000:131) om försvarsunderrättelseverksamhet bedriver sådan verksamhet, samt att i enlighet

med lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet verkställa beslut om tillgång till signalbärare.

Regeringens överväganden

Anslaget har i förhållande till 2016 beräknats enligt följande.

Anslaget föreslås minska med 2,5 miljoner kronor fr.o.m. 2017. Sedan myndigheten bildades har verksamheten, dess omfattning och kostnader stabiliserats på en nivå som ger en god kontroll över försvarsunderrättelseverksamheten.

Tabell 3.21 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	12 916	12 916	12 916	12 916
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	125	355	620	920
Beslut	-2 542	-2 586	-2 638	-2 696
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	10 499	10 685	10 898	11 140

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Regeringen föreslår att 10 499 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 10 685 000 kronor, 10 898 000 kronor respektive 11 140 000 kronor.

3.5.6 1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet

Tabell 3.22 Anslagsutveckling 1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2015	Utfall	17 807	Anslags-sparande	5 617
2016	Anslag	24 248 ¹	Utgifts-prognos	20 699
2017	Förslag	24 522		
2018	Beräknat	25 512 ²		
2019	Beräknat	26 308 ³		
2020	Beräknat	26 823 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 24 525 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 24 525 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 24 526 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera lämplighetsundersökningar av totalförsvarspliktiga, centralredovisning av totalförsvarets personal, registerföring över krigsplacerad personal samt enskilda ärenden inom området. Vidare får anslaget användas till att finansiera Totalförsvarets rekryteringsmyndighets verksamhet med att ge myndigheter och andra med bemanningsansvar inom totalförsvaret stöd och service avseende bemanning.

Avgiftsbelagd verksamhet vid Totalförsvarets rekryteringsmyndighet

Tabell 3.23 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015 (varav tjänsteexport)	146 775 -	133 963 -	12 812 -
Prognos 2016 (varav tjänsteexport)	149 300 -	146 300 -	3 000 -
Budget 2017 (varav tjänsteexport)	155 000 -	154 000 -	1 000 -

Regeringens överväganden

Anslaget har i förhållande till 2016 beräknats enligt följande.

Anslaget minskas med 199 000 kronor fr.o.m. 2017 för att bidra till finansiering av reformen nationell digital infrastruktur. Se även avsnitt 4.5.1 It-politik under utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Tabell 3.24 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016 ¹	24 248	24 248	24 248	24 248
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	471	1 466	2 268	2 787
Beslut	-197	-202	-208	-212
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	24 522	25 512	26 308	26 823

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Regeringen föreslår att 24 522 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Totalförsvarets rekryteringsmyndighet* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 25 512 000 kronor, 26 308 000 kronor respektive 26 823 000 kronor.

3.5.7 1:7 Officersutbildning m.m.

Tabell 3.25 Anslagsutveckling 1:7 Officersutbildning m.m.

Tusental kronor

År	Utfall	2018	Anslags-sparande	5 361
2015	Utfall	208 572		
2016	Anslag	209 705 ¹	Utgifts-prognos	206 694
2017	Förslag	211 961		
2018	Beräknat	215 655 ²		
2019	Beräknat	219 828 ³		
2020	Beräknat	224 727 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 212 212 tkr i 2017 års prismetod.

³ Motsvarar 212 212 tkr i 2017 års prismetod.

⁴ Motsvarar 212 211 tkr i 2017 års prismetod.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera det treåriga officersprogrammet vid Försvarshögskolan. Vidare får anslaget finansiera forskning och utveckling m.m. inom vissa av högskolans kompetensområden. Anslaget får även användas för att finansiera kurser inom ramen för Partnerskap för fred (PPF) samt viss forskning och analysstöd för regeringens behov.

Regeringens överväganden

Tabell 3.26 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:7 Officersutbildning m.m.

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016 ¹	209 705	209 705	209 705	209 705
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	2 096	5 532	9 697	14 587
Beslut	160	418	426	435
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	211 961	215 655	219 828	224 727

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Regeringen föreslår att 211 961 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Officersutbildning m.m.* för 2017. För 2018, 2019 och 2020

beräknas anslaget till 215 655 000 kronor, 219 828 000 kronor respektive 224 727 000 kronor.

3.5.8 1:8 Försvarets radioanstalt

Tabell 3.27 Anslagsutveckling 1: 8 Försvarets radioanstalt

Tusental kronor

År	Utfall	2018	Anslags-sparande	-3 661
2015	Utfall	881 923		
2016	Anslag	924 926 ¹	Utgifts-prognos	908 038
2017	Förslag	979 689		
2018	Beräknat	1 051 752 ²		
2019	Beräknat	1 072 730 ³		
2020	Beräknat	1 096 536 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 033 797 tkr i 2017 års prismetod.

³ Motsvarar 1 033 797 tkr i 2017 års prismetod.

⁴ Motsvarar 1 033 797 tkr i 2017 års prismetod.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera signalspaning och informationssäkerhetsverksamhet m.m. som Försvarets radioanstalt bedriver och kapitalkostnaden för den teknikutveckling som behövs för dessa verksamheter. Anslaget får även användas för Försvarets radioanstalts bidrag till att ge förvarning om förändrade förhållanden i vår omvärld samt myndighetens lämnande av stöd vid fredsfrämjande internationell verksamhet.

Avgiftsbelagd verksamhet vid Försvarets radioanstalt

Tabell 3.28 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	4 795	4 797	-2
(varav tjänsteexport)	-	-	-
Prognos 2016	4 000	4 000	0
(varav tjänsteexport)	-	-	-
Budget 2017	1 000	1 000	0
(varav tjänsteexport)	-	-	-

Regeringens överväganden

Anslaget har i förhållande till 2016, med anledning av vad regeringen anfört i tidigare budgetpropositioner, beräknats enligt följande.

Så som aviserades i budgetpropositionen för 2016 ökade anslaget fr.o.m. 2016 för att stärka försvarsunderrättelseförmågan. I samma syfte föreslås anslaget öka med 44 miljoner kronor 2017 och beräknas öka med 99 miljoner kronor fr.o.m. 2018.

Tabell 3.29 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:8 Försvarets radioanstalt

Tusental kronor				
	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	924 926	924 926	924 926	924 926
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	10 729	26 979	45 966	67 512
Beslut	44 034	99 847	101 838	104 098
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	979 689	1 051 752	1 072 730	1 096 536

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Regeringen föreslår att 979 689 000 kronor anvisas anslaget 1:8 *Försvarets radioanstalt* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 1 051 752 000 kronor, 1 072 730 000 kronor respektive 1 096 536 000 kronor.

3.5.9 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut

Tabell 3.30 Anslagsutveckling 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut

Tusental kronor				
2015	Utfall	168 956	Anslags- sparande	4 685
2016	Anslag	178 796 ¹	Utgifts- prognos	176 269
2017	Förslag	176 045		
2018	Beräknat	159 580 ²		
2019	Beräknat	162 974 ³		
2020	Beräknat	166 542 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 156 450 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 156 449 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 156 450 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera internationell verksamhet inom försvarsmateriel- och forskningsområdet samt åtgärder för att främja den svenska försvarsindustrins exportverksamhet. Anslaget får även finansiera forskning avseende skydd mot kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära stridsmedel (CBRN) samt forskning och analysstöd för regeringens behov. Anslaget får vidare finansiera forskning med inriktning mot Polismyndighetens och Säkerhetspolisens verksamhetsområden.

Avgiftsbelagd verksamhet vid Totalförsvarets forskningsinstitut

Tabell 3.31 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	893 669	885 753	7 916
(varav tjänsteexport)	44 547	40 395	4 152
Prognos 2016	897 500	897 500	0
(varav tjänsteexport)	30 000	30 000	0
Budget 2017	899 404	896 104	3 300
(varav tjänsteexport)	30 000	30 000	0

Regeringens överväganden

Till följd av att medel tillförs för att finansiera forskning med inriktning mot Polismyndighetens och Säkerhetspolisens verksamhetsområden kompletteras ändamålet för anslaget.

Anslaget har i förhållande till 2016 beräknats enligt följande.

För att finansiera forskning med inriktning mot Polismyndighetens och Säkerhetspolisens verksamhetsområden föreslås anslaget öka med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2017. Anslaget 1:1 *Polismyndigheten* under utgiftsområde 4 Rättsväsendet föreslås minska med motsvarande belopp.

Anslaget minskas med 228 000 kronor fr.o.m. 2017 för att bidra till finansiering av reformen nationell digital infrastruktur. Se även avsnitt 4.5.1 It-politik under utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Anslaget har vidare i förhållande till 2016, med anledning av vad regeringen anfört i tidigare budgetpropositioner, beräknats enligt följande.

Så som aviserades i budgetpropositionen för 2015 minskas anslaget i syfte att finansiera en satsning för att stärka Sveriges försvarsförmåga. Därför föreslås anslaget minska med 10 miljoner kronor 2017 och beräknas minska med 30 miljoner kronor fr.o.m. 2018.

Tabell 3.32 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	178 796	178 796	178 796	178 796
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	2 468	6 094	10 027	14 161
Beslut	-5 218	-25 309	-25 848	-26 414
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	-1	-1	-1	-1
Förslag/beräknat anslag	176 045	159 580	162 974	166 542

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Regeringen föreslår att 176 045 000 kronor anvisas anslaget 1:9 *Totalförsvarets forskningsinstitut* för 2017. För 2018, 2019 och

2020 beräknas anslaget till 159 580 000 kronor, 162 974 000 kronor respektive 166 542 000 kronor.

3.5.10 1:10 Nämnder m.m.

Tabell 3.33 Anslagsutveckling 1:10 Nämnder m.m.

Tusental kronor

2015	Utfall	5 477	Anslags-sparande	324
2016	Anslag	5 801 ¹	Utgifts-prognos	5 718
2017	Förslag	6 051		
2018	Beräknat	6 051 ²		
2019	Beräknat	6 051 ³		
2020	Beräknat	6 051 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera den verksamhet som bedrivs av vissa mindre nämnder samt bidrag till exempelvis Svenska Röda Korset och Centralförbundet Folk och Försvar.

Regeringens överväganden

Anslaget har i förhållande till 2016 beräknats enligt följande.

Anslaget föreslås öka med 250 000 kronor fr.o.m. 2017 i syfte att öka verksamhetsbidraget till Centralförbundet Folk och Försvar. Anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* föreslås minska med motsvarande belopp.

Tabell 3.34 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:10 Nämnder m.m.

Tusental kronor				
	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	5 801	5 801	5 801	5 801
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	250	250	250	250
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	6 051	6 051	6 051	6 051

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Regeringen föreslår att 6 051 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Nämnder m.m.* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 6 051 000 kronor, 6 051 000 kronor respektive 6 051 000 kronor.

3.5.11 Försvarets materielverk

Avgiftsbelagd verksamhet vid Försvarets materielverk

Försvarets materielverk är, med undantag av det nedan behandlade anslaget 1:11 *Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.*, en avgiftsfinansierad myndighet vars främsta uppgift är att anskaffa, vidmakthålla och avveckla materiel och förnödenheter på uppdrag av Försvarmakten och andra kunder. Myndigheten förser även Försvarmakten med logistiskt stöd i form av materielförsörjning, underhåll och service.

Myndigheten bistår Försvarmakten i fråga om långsiktig materielförsörjningsplanering och materielsystemkunskap. För de enskilda uppdragen utformar Försvarets materielverk offerter utifrån Försvarmaktens fastställda materielplan.

Försvarmakten gör sedan kundbeställningar gentemot Försvarets materielverk. Kundbeställningarna utgör ett åtagande för Försvarets materielverk gentemot kunden och är grunden för uppföljning av myndighetens verksamhet. Försvarets materielverk får disponera intäkterna från den avgiftsbelagda verksamheten.

Tabell 3.35 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	20 888 847	-20 934 345	-45 498
(varav tjänsteexport)	163 779	166 936	-3 157
Prognos 2016	18 079 000	-18 079 000	0
(varav tjänsteexport)	100 000	-100 000	0
Budget 2017	17 634 000	17 634 000	0
(varav tjänsteexport)	100 000	-100 000	0

Rörelsekapital

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2017 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 19 000 000 000 kronor för att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital.

Skälen för regeringens förslag: Försvarets materielverk behöver ett rörelsekapital för att finansiera utestående förskott till industrin och övrigt behov av rörelsekapital samt för hanteringen av vissa avtal inom försvarsexportområdet.

3.5.12 1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.

Tabell 3.36 Anslagsutveckling 1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.

Tusental kronor

År	Utfall	62 156	Anslags-sparande	4 269
2015	Utfall	62 156	Anslags-sparande	4 269
2016	Anslag	109 220 ¹	Utgifts-prognos	95 825
2017	Förslag	89 678		
2018	Beräknat	80 590 ²		
2019	Beräknat	82 177 ³		
2020	Beräknat	83 997 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 79 185 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 79 150 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 79 150 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera Försvarets materielverks tillhandahållande av resurser inom materiel- och logistikförsörjning för stöd till regeringen. Anslaget får även användas för att finansiera verksamhet avseende överlåtelse och upplåtelse av materiel, exportstöd inom försvarsområdet samt avvecklingskostnader m.m. till följd av avvecklingen av Försvarexportmyndigheten. Anslaget får vidare användas för, inom ovan nämnda område, Försvarets materielverks förvaltningskostnader. Anslaget får likaså användas till Sveriges certifieringsorgan för it-säkerhet (CSES) samt signatärskapet för Common Criteria Recognition Arrangement (CCRA).

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av den genomförda omorganisationen av den exportstödande verksamheten inom försvarsområdet samt riksdagens behandling av budgetpropositionen för 2016 så ändras ändamålet för anslaget.

Anslaget har i förhållande till 2016 beräknats enligt följande.

Anslaget minskas med 653 000 kronor fr.o.m. 2017 för att bidra till finansiering av reformen nationell digital infrastruktur. Se även avsnitt 4.5.1 It-politik under utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Anslaget har i förhållande till 2016, med anledning av vad regeringen anfört i tidigare budgetpropositioner, beräknats enligt följande.

Så som aviserades i budgetpropositionen för 2016 ökas anslaget för att finansiera de uppgifter som förts över från Försvarexportsmyndigheten till Försvarets materielverk. Till följd av detta föreslås anslaget minska med 19,7 miljoner kronor 2017 och beräknas minska med 30,2 miljoner kronor fr.o.m. 2018.

Tabell 3.37 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016 ¹	109 220	109 220	109 220	109 220
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	922	2 876	5 134	7 667
Beslut	-719	-878	-895	-915
Överföring till/från andra anslag	-19 746	-30 628	-31 283	-31 976
Övrigt	1	0	1	1
Förslag/ beräknat anslag	89 678	80 590	82 177	83 997

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Regeringen föreslår att 89 678 000 kronor anvisas anslaget 1:11 *Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 80 590 000 kronor, 82 177 000 kronor respektive 83 997 000 kronor.

Överlåtelse och upplåtelse av materiel

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2017–2020 besluta om upplåtelse och överlåtelse av materiel under förutsättning att materielen kan avvaras med hänsyn till Försvarmaktens operativa förmåga och att det i övrigt är i linje med det försvarspolitiska inriktningsbeslutet för 2016–2020.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har enligt 8 kap. 6 § budgetlagen (2011:203) mandat att överlåta viss materiel. En förutsättning för en sådan överlåtelse är att materielen (lös egendom) inte behövs för statens verksamhet.

Regeringen anförde i inriktningspropositionen (prop. 2014/15:109) att det enskilt viktigaste under försvarsinriktningsperioden 2016 t.o.m. 2020 är att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret. Regeringen anförde i samma proposition att exportstödande verksamhet bör användas som ett medel för att främja en kostnadseffektiv materiel- och logistikförsörjning samt att export också stärker företagets möjligheter att bibehålla en stark konkurrenskraftig teknologinivå och den kompetens som krävs för att underhålla och vidmakthålla Försvarsmaktens materielsystem. Sådan export kan också innebära möjligheter till kostnadsdelning och därmed lägre kostnader för vidmakthållande och vidareutveckling för Försvarsmakten.

I denna utveckling mot ökad operativ förmåga i krigsförbanden bör materiel, som visserligen behövs för statens verksamhet, kunna överlåtas eller upplåtas under förutsättning att materielen kan avvaras med hänsyn till Försvarsmaktens operativa förmåga och att det i övrigt är i linje med det försvarspolitiska inriktningsbeslutet för perioden 2016–2020.

Upplåtelse eller överlåtelse av sådan materiel som utgör krigsmateriel förutsätter även att ett tillstånd lämnas enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel.

3.5.13 1:12 Försvarsunderrättelse-domstolen

Tabell 3.38 Anslagsutveckling 1:12 Försvarsunderrättelse-domstolen

Tusental kronor

År	Utfall	7 004	Anslags-sparande	1 040
2016	Anslag	7 922 ¹	Utgifts-prognos	8 039
2017	Förslag	8 000		
2018	Beräknat	8 144 ²		
2019	Beräknat	8 308 ³		
2020	Beräknat	8 492 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 8 000 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 8 000 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 8 000 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera den verksamhet som Försvarsunderrättelse-domstolen bedriver med att pröva frågor om tillstånd till signalspaning enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Regeringens överväganden

Tabell 3.39 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:12 Försvarsunderrättelse-domstolen

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016 ¹	7 922	7 922	7 922	7 922
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	79	223	387	571
Beslut	-1	-1	-1	-1
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	8 000	8 144	8 308	8 492

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Regeringen föreslår att 8 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Försvarsunderrättelse-domstolen* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 8 144 000 kronor, 8 308 000 kronor respektive 8 492 000 kronor.

4 Samhällets krisberedskap

4.1 Mål för samhällets krisberedskap

Krisberedskap

De av regeringen angivna målen för krisberedskap, som förtydligades i budgetpropositionen för 2015, indelas i ett förebyggande perspektiv och ett hanterande perspektiv. Med dessa utgångspunkter är målen för krisberedskapen

- att minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet,
- att värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö då olyckor och krissituationer inträffar.

Arbetet med krisberedskapen bör även bidra till att minska lidande och konsekvenser av allvarliga olyckor och katastrofer i andra länder. Krisberedskapsarbete utgör också en utgångspunkt för arbete med det civila försvaret.

Civilt försvar

Civilt försvar är den verksamhet som myndigheter, kommuner och landsting samt enskilda, företag och föreningar m.fl. vidtar i fredstid i form av beredskapsplanering och civil verksamhet som behövs under krigsförhållanden.

Riksdagen har beslutat (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11, rskr. 2014/15:251) att

målet för det civila försvaret från och med 2016 ska vara att

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och
- bidra till Försvarsmakten vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.

Skydd mot olyckor

Målet för skydd mot olyckor är enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor att i hela landet bereda människors liv, hälsa, egendom och miljö ett – med hänsyn till de lokala förhållandena – tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

4.2 Resultatredovisning

Sveriges förmåga att förebygga, hantera och lära från olyckor och kriser bygger på den samlade förmågan hos alla aktörer i samhället. Bedömningen av vilka resultat som har uppnåtts i förhållande till målen baseras på de aktiviteter och prestationer som har utförts, främst inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, men även inom andra utgiftsområden. Även privata verksamheter och andra faktorer i omvärlden påverkar utvecklingen av samhällets krisberedskap.

Förmågan att hantera kriser i samhället i fredstid skapar även en grundläggande förmåga

att hantera ett eventuellt läge med höjd beredskap.

4.2.1 Bedömningsgrunder

Regeringens redovisning av resultaten inom samhällets krisberedskap utgår från följande bedömningsgrunder:

- Förmåga att förebygga olyckor och kriser.
- Förmåga att hantera olyckor och kriser.
- Generell utveckling av förmågor.

Bedömningsgrunderna ger viss information om området, men resultatredovisningen påverkas till större delen av andra faktorer så som demografiska förändringar, teknisk utveckling, ändringar i befolkningens levnadsvanor och hälsoutveckling samt förändrat klimat.

Förutsättningarna för att följa upp arbetet med krisberedskap och civilt försvar som avser s.k. sällanhändelser med stora samhällskonsekvenser skiljer sig från förutsättningarna att följa upp arbetet med att förebygga och hantera olyckor som dagligen drabbar enskilda individer.

Underlag som ligger till grund för resultatredovisningen är bl.a. Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB:s) utredningar och uppföljningar av inträffade händelser, MSB:s övergripande bedömningar avseende förmågor, risker och sårbarheter i samhället, risk- och sårbarhetsanalyser, länsstyrelser och andra myndigheters årsredovisningar, Riksrevisionens rapporter, redovisningar av Kustbevakningens och MSB:s internationella insatsverksamheter.

4.2.2 Resultat

Förmåga att förebygga olyckor och kriser

Den nationella risk- och förmågebedömningen visar på brister

Statliga myndigheter analyserar i enlighet med förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap de risker och sårbarheter som finns inom det egna ansvarsområdet. Med utgångspunkt bl.a. i dessa risk- och

sårbarhetsanalyser har MSB redovisat övergripande bedömningar avseende förmågor, risker och sårbarheter i samhället.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap konstaterar att det genomförs en rad åtgärder för att minska risker och sårbarheter, vilket myndigheten ser som mycket positivt. Trots det redovisas nationella brister inom främst följande fem områden: förmågan att förebygga och hantera störningar i elförsörjningen, dricksvattenförsörjningen, läkemedelsförsörjningen, inom informations- och cybersäkerhetsområdet samt förmågan att förebygga och hantera radiologiska och nukleära händelser.

Utöver ovan nämnda sårbarheter, pekar MSB ut ett antal utvecklingsområden. Myndigheten anser att det krävs en ökad kunskap om ansvar och roller inom det geografiska områdesansvaret. Dessutom bör arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser liksom arbetet med civilt försvar utvecklas hos myndigheterna.

Stärkt olycks- och brandförebyggande arbete

Inom området skydd mot olyckor ingår allt från vardagsnära olyckor till sådana olyckor som kan påverka stora delar av befolkningen. I Sverige omkommer ca 3 000 personer i olyckor varje år. Drygt 100 000 personer läggs in på sjukhus och ca 700 000 personer uppsöker en akutmottagning efter skador på grund av olyckor. Män är överrepresenterade i de flesta olyckstyper, närmare 2/3 av de som omkommer i olyckor är män. Samhällets kostnader för olyckor är omfattande, ca 66 miljarder kronor per år.

Antalet omkomna i bränder i Sverige varierar år från år men trenden är nedåtgående. Under 2015 ökade dock antalet omkomna i bränder med 32 personer jämfört med föregående år. Män löper ungefär dubbelt så hög risk att omkomma i en brand jämfört med kvinnor och för äldre personer är risken större än för yngre.

Tabell 4.1 Antal omkomna i bränder

År	Antal döda
2006	110
2007	127
2008	116
2009	124
2010	130
2011	102
2012	103
2013	98
2014	81
2015	113

Källa: MSB:s årsredovisning för 2015.

Kommunernas olycksförebyggande verksamhet har stor betydelse för människors säkerhet och trygghet. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap stödjer löpande den verksamheten genom exempelvis framtagande av statistik och analyser som kan ligga till grund för att inrikta kommunernas olycksförebyggande verksamhet.

Samverkansgruppen för brandskyddsfrågor som samordnas av MSB, har bedrivit flera aktiviteter inom ramen för den av MSB antagna nationella strategin för stärkt brandskydd. Resultatet av samverkan är ett stärkt brandskydd som ytterst syftar till att minska antalet omkomna och allvarligt skadade i bränder.

Ett stärkt olycks- och brandförebyggande arbete är även en viktig del i MSB:s uppdrag att verka för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen.

Förebyggande arbete viktigt för att minska konsekvenser av naturolyckor

Under 2015 har MSB betalat ut 20,8 miljoner kronor i bidrag till 16 kommuner för förebyggande åtgärder mot naturolyckor. Flera projekt har avsett översvämningsskydd. Myndigheten har uppdaterat 28 översvämningsskarteringar. Dessa ger en högre detaljeringsgrad och en längre planeringshorisont för kommunerna.

Länsstyrelserna har med stöd av MSB färdigställt riskhanteringsplaner för de områden som har identifierats med betydande översvämningssrisk. Riskhanteringsplanerna har rapporterats in till EU-kommissionen, i enlighet med översvämningdirektivet.

En säkrare hantering av farliga ämnen

Det förebyggande arbetet med farliga ämnen, som med en förkortning kallas CBRNE (kemiska, biologiska, radiologiska, nukleära och explosiva ämnen) har fortsatt att utvecklas. Den aktörsgemensamma strategin har uppdaterats under ledning av MSB där prioriterade områden för det fortsatta arbetet pekats ut, exempelvis gränskontroll av farliga ämnen. Strategins syfte är att bidra till en ökad samverkan och samordning av CBRNE-arbetet i Sverige.

Inom området kärnenergi beredskap har MSB tillsammans med Strålsäkerhetsmyndigheten och länsstyrelserna i Hallands-, Kalmar-, Skåne-, Uppsala- och Västerbottens län redovisat ett regeringsuppdrag avseende en gemensam handlingsplan för förbättring av den radiologiska och nukleära beredskapen. Aspekter som lyfts fram rör bl.a. utveckling av organisation och ledning. Förslagen i redovisningen bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Nya strategier för att hantera information och it-incidenter på ett säkert sätt

Betänkandet Informations- och cybersäkerhet i Sverige – Strategi och åtgärder för säker information i staten (SOU 2015:23) redovisades i mars 2015. Ett resultat av utredningen är att regeringen har beslutat att införa ett system för obligatorisk it-incidentrapportering för statliga myndigheter. Systemet infördes den 1 april 2016.

I mars 2015 redovisades även betänkandet En ny säkerhetsskyddslag (SOU 2015:25). I betänkandet föreslås att nuvarande säkerhetsskyddslag ersätts av en ny lag som bättre svarar mot de förändrade kraven på säkerhetsskydd, bl.a. avseende utvecklingen på informations- och cybersäkerhetsområdet, en ökad internationell samverkan och ett förstärkt skydd av samhällsviktiga funktioner. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Förslagen i ovan nämnda betänkanden kommer att ligga till grund för ett förbättrat informations- och cybersäkerhetsarbete.

EU-direktivet om åtgärder för en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverks- och informationssystem, det s.k. NIS-direktivet, har nyligen trätt ikraft. Direktivet innebär bl.a. högre krav på enskilda aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet beroende av informationssystem. En särskild utredare har fått

i uppdrag att bedöma hur direktivet ska genomföras i svensk rätt. Uppdraget ska redovisas den 1 maj 2017.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har tillsammans med övriga myndigheter i Samverkansgruppen för informationssäkerhet (Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Försvarets radioanstalt, Försvarmakten, Post- och telestyrelsen och Försvarets materielverk) följt upp och slutrapporterat den nationella handlingsplanen för samhällets informationssäkerhet från 2012. I handlingsplanen ingår ett trettiotal åtgärds-punkter för att öka informationssäkerheten i samhället, vilka till största del har genomförts med ett gott resultat.

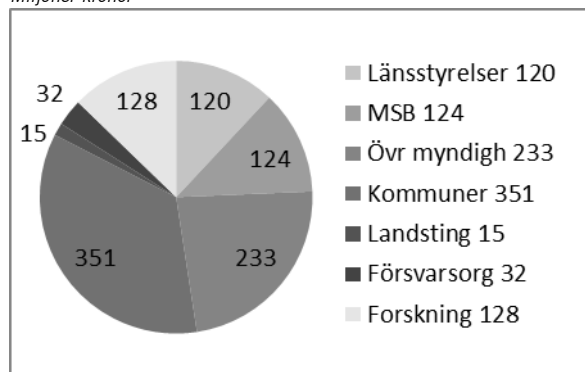
Inom MSB har även arbetet med att minska sårbarheten för industriella informations- och styrsystem (även kallade SCADA) fortsatt. Samverkan har skett med Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) och Department of Homeland Security (DHS) i USA. OECD har initierat en revidering av rekommendationen om skydd av kritisk industriell infrastruktur.

Viktiga insatser inom krisberedskapen genom särskilda medel

Anslag 2:4 Krisberedskap har använts för att genomföra tvärssektoriella projekt och åtgärder inom krisberedskapen och det civila försvaret. Under 2015 fördelade MSB sammanlagt 1 003 miljoner kronor till dels myndigheter för projekt, dels kommuner och landsting för åtgärder utifrån lagen om extraordinära händelser (LEH). Därutöver har medel tilldelats frivilliga försvarsorganisationer för uppdrag samt till forskning och studier inom området.

Diagram 4.1 Fördelning av medel från anslag 2:4 2015

Miljoner kronor

Källa: MSB:s årsredovisning för 2015.

Med finansiering från anslaget har myndigheterna deltagit i sammanlagt 266 projekt, varav 145 avslutades under 2015. Myndigheterna anger att resultaten och den uppbyggda förmågan från närmare vart tredje projekt redan varit användbara vid en inträffad händelse. De frivilliga försvarsorganisationerna har under 2015 deltagit i 96 uppdrag varav ungefär vart tredje uppdrag kommit till nytta vid en inträffad händelse. Det är framförallt under flyktingsituationen som resultaten av de finansierade projekten och uppdragen hos länsstyrelser och andra myndigheter samt frivilliga försvarsorganisationer har gett effekt.

Samarbetet inom EU och med Nato ökar

I februari 2015 beslutade regeringen att MSB och Kustbevakningen ska bidra med resurser till den europeiska insatskapaciteten vid nödsituationen inom ramen för EU:s civilskyddsmekanism. Myndigheterna har i nära dialog med EU-kommissionen vidtagit åtgärder för att genomföra uppdraget.

Inom EU togs under året även initiativ till att utveckla EU:s samlade förmåga att hantera utbrott av smittsamma sjukdomar. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten har deltagit i arbetsgrupper inom detta arbete.

Under 2015 etablerades ett särskilt samarbetsformat mellan Sverige och Nato för det civila beredskapsarbetet, vilket samlar allierade, Sverige och Finland. Det svenska deltagandet i samarbetet utgår från fyra prioriteringar.

1. Utveckling av det civila försvaret som en del av totalförsvaret.
2. Civil beredskapsplanering i relation till det svenska värdlandsstödsavtalet med Nato.
3. Strategisk kommunikation.
4. Ett utvecklat övningsarbete.

Civilt försvar återupptas

Under 2015 har regeringen dels beslutat om planeringsanvisningar för det civila försvaret, dels beslutat att Försvarmakten och MSB ska utarbeta en gemensam grundsyn för en samordnad totalförvarsplanering. Arbetet redovisades i juni 2016 och bereds nu vidare i Regeringskansliet.

Arbetet med totalförsvaret och höjd beredskap har under 2015 fokuserat på åtgärder som syftar till att bygga upp kunskap, dela information och skapa förutsättningar för kommande arbete. Med stöd av medel från anslag 2:4 Krisberedskap har 13 projekt inom civilt försvar genomförts av berörda myndigheter, i syfte att öka kunskapsnivån om civilt försvar och civil-militär samverkan.

Tillsammans med Försvarshögskolan har MSB genomfört grundläggande utbildningar inom totalförsvaret och höjd beredskap i syfte att höja kompetensen hos bevakningsansvariga myndigheter. Under året har MSB även påbörjat ett projekt i syfte att möjliggöra en bedömning av samhällets förmåga att stödja Försvarsmakten inom områdena transport och logistik samt försörjning av livsmedel, drivmedel, elektricitet, telekommunikation och sjukvårdsresurser.

Analys och slutsatser av förebyggande förmågor

För att uppfylla målen för krisberedskapen, målen för det civila försvaret samt målet för arbetet med skydd mot olyckor, har det under 2015 bedrivits ett förebyggande arbete. Regeringens bedömning är att målen delvis har uppnåtts.

Arbetet har handlat om att förbättra skyddet mot olyckor och att stärka krisberedskapen inom olika områden, t.ex. förebyggande åtgärder avseende bränder, hantering av farliga ämnen, förbättringar av informationssäkerheten och återupptagen planering för civilt försvar.

Utifrån MSB:s nationella risk- och förmågebedömning delar regeringen bedömningen att mycket positivt görs, men att det fortfarande kvarstår brister inom krisberedskapen som behöver åtgärdas. Analyserna visar bl.a. på utvecklingsbehov vad gäller förmågan att förebygga och hantera störningar i elförsörjningen och dricks-vattenförsörjningen.

Sverige står inför flera utmaningar som påverkar arbetet med skydd mot olyckor. Det som i varierande grad påverkar utvecklingen är bl.a. urbanisering, socioekonomiska faktorer och klimatförändringar. Insatserna på området behöver utvecklas i takt med den övriga samhällsutvecklingen. Det framtida arbetet med skydd mot olyckor bör i största möjliga utsträckning utgå från enskilda individers

förutsättningar och behov. Regeringen anser att MSB:s stöd till kommunernas olycksförebyggande verksamhet bidrar till att stärka arbetet med skydd mot olyckor, men att stödet behöver utvecklas.

Att vidta förebyggande åtgärder är generellt sett mer samhällsekonomiskt lönsamt i ett längre tidsperspektiv än att finansiera konsekvenserna av en inträffad naturolycka. Regeringen anser att MSB:s stöd inom naturolycksområdet har bidragit positivt till det förebyggande arbetet och att de ekonomiska bidrag som myndigheten fördelat till kommuner för förebyggande åtgärder har bidragit till att minska konsekvenserna vid inträffade händelser.

När det gäller en säkrare hantering av farliga ämnen och kärnenergiberedskap utgör den gemensamma strategin för samverkan och samordning av CBRNE-arbetet i Sverige en viktig utgångspunkt för att förebygga olyckor. Det nationella samarbetet som bedrivs på myndighetsnivå är grundläggande för att behålla en god nivå. Regeringen bedömer att de förbättringsförslag som redovisats gällande arbetet med kärnenergiberedskap utgör en god grund för utvecklingen av den nationella beredskapen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har genom sin verksamhet i samverkan med berörda aktörer bidragit till att informations- och cybersäkerheten i samhället har förbättrats, bl.a. som en följd av arbetet med den nationella handlingsplanen för samhällets informationssäkerhet. Regeringen anser dock att det krävs ett fortsatt arbete för att stärka informationssäkerheten i samhället och att MSB där har en viktig samordnande roll. För att hålla jämna steg med den digitala utvecklingen och skydda samhällsviktig verksamhet behöver alla aktörer i samhället fortlöpande stärka förmågan att förebygga och hantera it-incidenter. För aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet kommer genomförandet av NIS-direktivet att innebära höjda krav på en god informationssäkerhet, vilket i sin tur gynnar hela samhället.

Utifrån uppdraget att återuppta planeringen för det civila försvaret har en första redovisning av hur planeringsarbetet fortskrider och vilka resultat som hittills uppnåtts redovisats i juni 2016. Regeringen bedömer att den kunskaps-höjande verksamhet som bedrivits på området civilt försvar under 2015, med fokus på

utbildningsinsatser, projektarbeten och erfarenhetsutbyten har bidragit till att skapa en ökad förståelse inför det fortsatta planeringsarbetet.

Vad beträffar samarbetet inom EU bedömer regeringen att det svenska bidraget till den europeiska insatskapaciteten vid nödsituationer har medverkat till att stärka EU:s samlade förmåga att kunna bidra till insatser och stöd genom civilskyddsmekanismen. Regeringen anser att det svenska civila beredskapssamarbetet med Nato har bidragit till att stärka det svenska arbetet med att återuppta planeringen för det civila försvaret.

Förmåga att hantera olyckor och kriser

Alarmeringstjänsten av betydelse för samhällets skydd mot olyckor

Mellan staten och SOS Alarm Sverige AB (SOS Alarm) finns ett alarmeringsavtal som syftar till att säkerställa en effektiv 112-tjänst och möjligheten att tillkalla eller komma i kontakt med polis, statlig och kommunal räddningstjänst samt ambulans. SOS Alarm utför även en del andra uppgifter inom ramen för samhällets skydd mot olyckor och krisberedskap t.ex. ansvara för hänvisningstjänsterna jourhavande präst och giftinformation, det särskilda informationsnumret 113 13 samt att förmedla händelseinformation till ansvariga myndigheter. Dessa uppgifter regleras i alarmeringsavtalet.

Under 2015 tog SOS Alarm emot ca 3 miljoner samtal till nödnumret 112, varav ca 2 miljoner var så kallade skarpa nödsamtal. Andelen verkliga nödsamtal har markant ökat de senaste fem åren. 2010 var andelen skarpa samtal ca 60 procent och 2015 var andelen ca 70 procent. Det har även skett en kraftig ökning av antalet nödsamtal där det funnits behov av tolkning. Under 2015 mer än fördubblades antalet samtal med tolkbehov jämfört med 2014. Vidare har antalet samtal till jourhavande präst ökat markant de senaste åren. Sedan 2008 har dessa samtal ökat med drygt 40 procent.

Enligt alarmeringsavtalet ska medelsvarstiden för nödnumret 112 vara högst 8 sekunder. Under 2015 var den drygt 13 sekunder. SOS Alarm arbetar aktivt för att förbättra svarstiderna och under 2015 infördes bl.a. nationell mottagning av nödsamtalen i syfte att minska svarstiderna.

SOS Alarm anger att orsakerna till att bolaget inte har kunnat utföra uppgifterna enligt nyss nämnda krav i alarmeringsavtalet bl.a. är att bolaget inte har haft långsiktigt stabila ekonomiska förutsättningar.

Under 2015 tog SOS Alarm även emot ca 6 000 samtal till det särskilda informationsnumret 113 13 samt besvarade ca 900 samtal till numret för försvunna barn 116 000. Utöver det vidareförmedlade SOS Alarm händelseinformation till ansvariga myndigheter vid ett antal allvarliga händelser.

Utav MSB:s tillsynsrapport avseende SOS Alarms fullgörande av alarmeringsavtalet framgår att myndigheten ser mycket allvarligt på att SOS Alarm inte har kunnat leva upp till kraven gällande svarstider för 112-tjänsten.

Stärkt räddningstjänst genom ökad samverkan

Den kommunala verksamheten för räddningstjänst med hel- och deltidanställda brandmän är av stor vikt för människors säkerhet och trygghet. Majoriteten (ca 60 procent) av brandmännen är anställda på deltid. Många kommuner har svårigheter att rekrytera deltidanställda brandmän, vilket har lett till att beredskapen för räddningstjänst tidvis inte har kunnat upprätthållas.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har vidtagit ett antal åtgärder för att stödja kommunernas verksamhet för räddningstjänst. Myndigheten har exempelvis i samverkan med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) påbörjat ett gemensamt arbete med fokus på rekrytering av deltidanställda brandmän.

För att räddningstjänsten ska vara effektiv är samverkan och samordning nödvändig. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap stödjer räddningstjänsterna i arbetet med att stärka samverkan och samordning bl.a. genom olika forum för räddningstjänstansvariga myndigheter samt genom bidrag till ledningsplatser. I samverkan med berörda aktörer har MSB även tagit fram och implementerat gemensamma grunder för samverkan och ledning, vilka ska bidra till att skapa förutsättningar för samordnade insatser vid olyckor och kriser.

Andelen kvinnor inom den kommunala räddningstjänsten är ca 4 procent. Andelen personer med annan bakgrund än nordisk är ännu lägre. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap stödjer löpande räddningstjänsternas

arbete för jämnare könsfördelning och mångfald. Det sker bland annat genom att myndigheten i samverkan med SKL arbetar för att öka kunskapen inom området.

Ökad anslutning till Rakel

Anslutningen till kommunikationssystemet Rakel fortsätter att öka. Vid utgången av 2015 uppgick antalet abonnemang till 61 717, varav 3228 tillkom under året. Under 2015 tog Teracom över drift, underhåll och kundstöd av Rakel. Arbetet med robust och säker kommunikation för samhällsviktiga aktörer har därmed fortsatt att utvecklas under 2015.

Kostnaderna för Rakel uppgick till 505 miljoner kronor, medan intäkterna summerade till 538 miljoner kronor. Rakel har därmed en ekonomisk stabilitet efter 2015, när stödfinansieringen av driften genom anslag upphör.

Tabell 4.2 Kostnader och intäkter för Rakel 2013–2015

<i>Tusental kronor</i>	2013	2014	2015
Kostnader	474 414	491 384	505 486
Intäkter	399 421	503 290	538 570

Källa: MSB:s årsredovisning för 2015.

En ny övningsinriktning

Samhällets förmåga att hantera olyckor och kriser stärks genom planering och genomförande av övningar. I början av 2015 beslutade MSB om en ny övningsinriktning för de myndigheter som anges i förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap.

Övningsinriktningen gäller under 2016–2018 för tvärsektorieella övningar på nationell och regional nivå. Ett syfte med inriktningen är att aktörerna gemensamt ska prioritera förmågor och utveckla erfarenhetshantering efter genomförda övningar.

Under 2015 vidtogs förberedelser inför den stora samverkansövningen som var planerad att genomföras hösten 2016 (SAMÖ-16). Övningen ställdes dock in med anledning av att många aktörer istället behövde prioritera arbetet med flyktingsituationen.

En stärkt samordning under hanteringen av flyktingsituationen

Under hösten 2015 gav regeringen MSB i uppdrag att dels samordna ansvariga aktörers

hantering av flyktingsituationen, dels utarbeta nationella lägesbilder och rapportera förhållanden som skulle kunna föranleda åtgärder från regeringen (Ju2015/07321/SSK). Uppdraget var en precisering och konkretisering av MSB:s befintliga uppdrag.

Inom ramen för sin samordnande roll har MSB genomfört samverkanskonferenser, rapporterat lägesbilder över situationen, samordnat information till allmänhet och myndigheter samt förmedlat personella och materiella resurser. Utöver den samordnande rollen har MSB även lämnat stöd till berörda aktörer avseende boende, logistik samt samverkans- och ledningsinsatser.

Även frivilligverksamheten spelade en betydande roll under hanteringen av flyktingsituationen. Exempelvis bidrog frivilliga försvarsorganisationer med sin kompetens inom bl.a. kriskommunikation och stabsarbete. Svenska Röda Korset anvisades medel (Ju2015/07318/SSK) att bedriva, organisera och samordna hjälpverksamhet runt om i landet för människor på flykt. Medlen fördelades mellan Röda Korset, Rädda Barnen och Sveriges stadsmissioner och användes bland annat till samordning och introduktion av nya frivilliga, insatser vid centralstationer, hjälptelefon för barn, rådgivning och tillhandahållande av basbehov.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bidrog till att underlätta användningen av frivilliga resurser genom att utveckla den s.k. Resurskartan. Med hjälp av verktyget kan myndigheter anmäla behov av stöd från frivilliga organisationer, som i sin tur kan redovisa vilka kompetenser och resurser som finns tillgängliga. Erfarenheterna kommer MSB att ta vidare i sitt fortsatta utvecklingsarbete.

En organisatorisk åtgärd som har vidtagits för att stärka krisberedskapen är att Migrationsverket har inkluderats bland de myndigheter som har ett särskilt ansvar på området.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps insatser har ökat

Under 2015 har MSB genomfört 226 insatser, varav 172 internationella inom ramen för svensk biståndspolitik och 54 nationella insatser. MSB har aldrig tidigare haft ett så stort antal samtidigt pågående insatser.

Antalet nationella insatser ökade jämfört med 2014 då de uppgick till 36 stycken. Den dominerande händelsen var hanteringen av flyktingar där MSB bistod med ett 20-tal insatser. Myndigheten bidrog med samordning och stöd till såväl Migrationsverket som till kommuner inom områdena boendestöd, logistik samt ledning och samverkan. Övriga nationella stödinsatser var främst inom ramen för oljeskydd och CBRNE.

De internationella insatserna ligger kvar på samma höga nivå som under 2014. Under 2015 genomförde MSB 126 humanitära insatser i 33 länder. Många av dem är även relaterade till hanteringen av flyktingströmmar. Myndighetens stöd till bl.a. FN har främst omfattat experter inom bl.a. logistik, samt boende- och kontorslösningar för att möjliggöra samordning och humanitär närvaro i fält. Vidare har MSB bidragit till att stärka andra länders förmåga att hantera kriser och katastrofer och har under 2015 genomfört 20 insatser i 19 länder. Ett exempel på insats är stöd till utvecklingen av en civil lägesbilds- och koordineringscentral i norra Irak med syfte att stärka krissamordningen i regionen. Myndigheten har också bidragit till bl.a. EU:s insatser inom ramen för den gemensamma säkerhets och försvarspolitiken (GSFP) inom missionsstöd. Sammanlagt rör det sig om ca 27 årsarbetskrafter till stöd för missioner inom civil kris- och konflikthantering. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har även bidragit med insatser inom bl.a. minröjning och återuppbyggnad av infrastruktur. Resultaten för Sveriges deltagande i freds- och säkerhetsfrämjande insatser redovisas samlat under utgiftsområde 5 Internationell samverkan.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps arbete med jämställdhet och miljö

Arbetet som MSB bedriver för att integrera bl.a. jämställdhets- och miljöperspektiv i insatsverksamheten har fortgått. En målsättning är att minst 40 procent av myndighetens utsända personal ska vara kvinnor. Under 2015 var antalet utsända kvinnor 26 procent jämfört med 31 procent 2014. En utmaning för att nå målet om jämnare könsfördelning är att efterfrågan rör experter inom främst traditionellt mansdominerade yrkesgrupper. När det gäller jämställdhetsintegrering i övrigt så har MSB identifierat faktorer som måste beaktas för att

skapa lika villkor för kvinnor och män i arbetet med att ta fram kvalitetssäkrade metoder och teknik för räddningsinsatser. Därutöver har andelen examinerade kvinnor i MSB:s utbildningar ökat, vilket på sikt förbättrar förutsättningarna för en jämnare könsfördelning och mångfald vid kommunala räddningstjänstinsatser.

Myndigheten har också förtydligat sitt arbete med miljöfrågor. En miljöutredning har pekat ut fyra olika utvecklingsområden inom insatsverksamheten; grön profil, humanitärt miljöstöd, stöd till miljökatastrofer samt miljö och klimatanpassning i katastrofriskreducerande verksamhet. Vidare har MSB identifierat att dess verksamhet berör 11 utav de 16 miljö-kvalitetsmålen. En plan med åtgärder för att verka för att relevanta delar av generationsmålet och miljö-kvalitetsmålen nås, ska upprättas. Myndigheten har under året även upprättat och fastställt en ny miljöpolicy.

En säkerställd effektivitet i Kustbevakningens räddningstjänst

Kustbevakningen ansvarar för miljö-räddningstjänsten till sjöss och deltar på anmodan av räddningsledare i sjöräddning- och annan räddningstjänst. Kustbevakningens personalvakanser i den operativa verksamheten tillsammans med ett ökat deltagande i internationella operationer har gjort att den nationella beredskapen för miljö-räddningstjänst till sjöss periodvis varit utsatt för påfrestningar. Myndighetens krishanteringsförmåga och tekniska förmåga på området har legat på en konstant hög nivå under hela året.

Efter tidigare rekryteringsuppehåll har myndigheten anställt aspiranter för kärnverksamheten. Kustbevakningen har även genomfört andra åtgärder för att kunna säkerställa den nationella beredskapen och uthålligheten i den sjöoperativa verksamheten, bl.a. genom att prioritera personella och materiella resurser där behoven och riskerna är som störst. Den ojämna könsfördelningen inom myndigheten har förbättrats bl.a. genom att 25 procent av de nya aspiranterna är kvinnor.

Tabell 4.3 Olje- och kemskyddsoperationer 2011–2015

Antal	2011	2012	2013	2014	2015
Oljeskyddsoperationer	42	50	43	55	34
Kemskyddsoperationer	0	2	2	0	6

Källa: Kustbevakningens årsredovisning för 2015.

Under 2015 genomförde Kustbevakningen totalt 40 miljöräddningsinsatser. Antalet upptäckta och anmälda utsläpp av olja har minskat över tid. För andra skadliga ämnen ligger antalet upptäckta utsläpp på en konstant låg nivå.

Inom sjöräddningen samverkar Kustbevakningen med Sjöfartsverket, Svenska Sjøräddningssällskapet, Försvarmakten och Polismyndigheten. Kustbevakningen medverkade i 158 sjöräddningsinsatser (115 under 2014). Utöver sjöräddningsinsatserna i Sverige har Kustbevakningen även genomfört storskaliga sjöräddningar i Medelhavet.

Kustbevakningens internationella arbete

Kustbevakningen har under 2015 på ett effektivt sätt och med hög kvalitet deltagit i de av Frontex koordinerade operationerna Triton och Poseidon i Medelhavet. Kustbevakningens insatser har bidragit till att man i tid har kunnat upptäcka ett stort antal nödställda fartyg och båtar med flyktingar. Detta har inneburit att många människors liv har kunnat räddas. Under 2015 räddade Kustbevakningen över 8 000 personer i sök- och räddningsinsatser.

Därutöver har Kustbevakningens insatser lett till att misstänkta människosmugglare har kunnat gripas och överlämnas till både italienska och grekiska myndigheter. Myndighetens deltagande i Frontex insatser har genomförts med hänsynstagande till myndighetens nationella verksamhet och beredskap.

Under 2015 har Kustbevakningen fortsatt deltagit i Baltic Sea Region Border Control Cooperation (BSRBCC), i vilket Östersjöstaternas gräns- och kustbevakningsmyndigheter samverkar i såväl övningar som skarpa operationer.

Kustbevakningen har även samverkat med övriga östersjöländer inom Baltic Sea Task Force – Operative Committee (BSTF/OPC) i syfte att bekämpa den organiserade brottsligheten i regionen.

Under 2015 har Kustbevakningen genomfört övningar och samarbetat i fråga om miljöräddningstjänst och miljöövervakning, framför

allt inom ramen för avtalen Helsingforskonventionen (samverkan mellan Östersjöländerna), Köpenhamnsavtalet (nordisk samverkan) och Bonn-avtalet (samverkan med länder kring Nordsjön).

En fortsatt utveckling av Kustbevakningens brottsbekämpning, övervaknings-, tillsyns och kontrollverksamhet

Tabell 4.4 Anmälda brott och utfärdade böter 2011–2015

Antal	2011	2012	2013	2014	2015
Sjösäkerhetstillsyn *					
<i>anmälda brott</i>	114	94	89	113	35
<i>ordningsbot</i>	62	92	74	61	25
Fiskerikontroll					
<i>misstänkta brott</i>	235	299	215	186	136
Miljöövervakning					
<i>rapporterade brott **</i>	2	1	15	15	1
<i>förundersökn (utsläpp)</i>	126	120	94	69	59
Sjötrafikövervakning					
<i>anmälda brott</i>	625	391	76	57	48
<i>ordningsbot</i>	580	398	415	369	306
Sjöfyllerikontroll					
<i>anmälda brott</i>	192	197	128	101	80
Rattfyllerikontroll					
<i>anmälda brott</i>	105	82	44	24	45

Källa: Kustbevakningens årsredovisning för 2015.

* Farligt gods, lastsäkring och bemanning

** Jakt, naturvård och artskydd

Inom Kustbevakningens tillsyns-, kontroll- och övervakningsverksamhet är trenden att antalet anmälda och misstänkta brott, liksom antalet utfärdade ordningsförelägganden minskar. Sedan en promillegräns för sjöfylleri infördes 2010 har andelen upptäckta brott minskat från 9 procent till 3,5 procent 2015.

Antalet misstänkta fiskebrott minskade och andelen brottsanmälningar som avsåg yrkesfisket var 7 procent av det totala antalet anmälda fiskebrott. Sveriges deltagande i EU:s gemensamma fiskerikontrollprogram, *Joint Deployment Plans*, har varit fortsatt högt och i nivå med kraven från EU.

Tillsyns-, kontroll- och övervakningsverksamheten omfattar drygt 40 procent av myndighetens totala prestationskostnader. Kustbevakningen har minskat patrulltiden till sjöss med 6 procent under året, men ökat antalet flygtimmar med 4 procent. Utgångspunkten i inriktningen och planeringen av övervaknings- och kontrollverksamheten har varit att med

räddningstjänstberedskapen som grund, ge de flyg- och sjöoperativa enheterna goda förutsättningar för förebyggande övervakning och effektiva insatser.

Kustbevakningen har fortsatt att utveckla sina metoder inom den brottsbekämpande verksamheten. Myndigheten har samverkat med Polismyndigheten och Tullverket i arbetet med att bekämpa den grova organiserade brottsligheten. Detta har bl.a. skett genom myndighetens medverkan i det nationella operativa rådet och i flera underrättelsecenter. Myndighetens samverkan med Tullverket har fördjupats genom bl.a. utarbetande av gemensamma mål. Kontroll av varor och gods ombord och i hamnar har skett efter urval baserat på underrättelse och riskanalys.

Analys och slutsatser av hanterande förmågor

När det inträffar en olycka eller en kris är målen för krisberedskapen att värna människors hälsa och säkerhet samt att hindra eller begränsa skador på egendom eller miljö. Regeringen bedömer att målen delvis har uppnåtts.

Många svenska insatser har genomförts både i Sverige och internationellt under året för att ta hand om konsekvenserna av en olycka eller en kris. Insatser har gjorts för att rädda liv och miljö, bekämpa olika slags brott, eller för att skänka trygghet till människor på flykt.

Kommunernas verksamhet för räddningstjänst är av grundläggande betydelse för människors säkerhet och trygghet. Att många kommuner inte kan upprätthålla sin beslutade beredskap för räddningstjänst är därför allvarligt. Statens stöd till kommunernas räddningstjänstverksamhet behöver således utvecklas och regeringen följer noga utvecklingen på området. Arbetet genom olika räddningstjänstforum har bidragit till en effektivare räddningstjänst genom att samverkan och samordning har stärkts. Regeringen anser dock att samverkan mellan berörda aktörer inte är tillräcklig utan måste stärkas ytterligare. Vad gäller räddningstjänstens personalsammansättning anser regeringen att den i högre grad bör spegla hur samhället ser ut. Det bör bidra till att höja den samlade kompetensen och kvaliteten i stort inom den verksamheten.

Alarmeringstjänsten är en samhällsviktig verksamhet som har stor betydelse för såväl

nödställda personer som samhällets skydd mot olyckor och krisberedskap. Antalet inkommande samtal på nödnumret 112 liksom antalet samtal som behöver tolkas på ett annat språk ligger på en hög nivå. Regeringen ser allvarligt på att svarstiderna för nödnumret 112 inte uppfyllts och följer noggrant utvecklingen inom området.

En god övningsverksamhet bidrar till arbetet att uppfylla målen för samhällets krisberedskap. Övningsverksamheten måste omfatta aktörer från alla delar i samhället. Den stora samverkansövningen som sedan tidigare var planerad att genomföras hösten 2016 var MSB och Länsstyrelsen i Västra Götalands län tvungna att ställa in på grund av flyktingsituationen. Det är dock viktigt att fortsätta med planering och genomförande av övningar framöver för att stärka förmågan att hantera de olyckor och kriser som uppstår.

Till följd av bl.a. flera allvarliga konflikter i omvärlden blev antalet asylsökande som sökte sig till Sverige fler än någonsin under 2015. Under året sökte 163 000 människor asyl i Sverige, varav drygt 35 000 var ensamkommande barn. Att ta emot ett så stort antal människor under en så kort tid har ställt stora krav på flera aktörer i samhället och inneburit påfrestningar för viktiga funktioner i samhället. Regeringens bedömning är att MSB:s stöd, samordningsaktiviteter och lägesbilder har bidragit till att skapa en gemensam bild av situationen och stärkt den samordnade hanteringen, vilket i sin tur bidragit till en effektivare användning av samhällets samlade resurser.

När det gäller insatser och hantering på andra ställen i världen har MSB:s internationella engagemang medverkat till en framgångsrik hantering av inträffade händelser. Antalet insatser som MSB genomför samtidigt är den högsta någonsin. Verksamheten har bidragit till att minska lidande och skadeverkningar vid allvarliga olyckor och katastrofer. Regeringen ser positivt på MSB:s internationella engagemang men anser att det är viktigt att myndigheten fortsätter sitt arbete med att öka andelen kvinnor inom insatsverksamheten.

Kustbevakningens personalbrist har under året i en del avseenden påverkat myndighetens förmåga på ett negativt sätt, främst i fråga om den sjöoperativa verksamheten. Vidare har myndighetens deltagande i internationella insatser, särskilt när det gällt snabba sådana, ställt stora krav på myndigheten. Kustbevakningen

har därför vidtagit en rad åtgärder för att kunna öka effektiviteten och komma till rätta med vakansläget. Andelen kvinnor i verksamheten har ökat och rekryteringen av aspiranter visar på en fortsatt positiv trend vad avser könsfördelningen

Regeringen bedömer att Kustbevakningen, trots de särskilda verksamhetsförutsättningar som gällt under året, har uppfyllt de uppsatta målen för verksamheten. I det sammanhanget anser regeringen att Kustbevakningen har vidtagit de åtgärder som varit nödvändiga för att på ett så effektivt sätt som möjligt kunna upprätthålla den nationella beredskapen när det hastigt har ställts nya och angelägna krav på myndigheten i fråga om omfattande internationell medverkan. Kustbevakningen har deltagit i Frontex insatser i Medelhavet. Vidare har Kustbevakningens deltagande i regionala miljöräddningstjänstsamarbeten resulterat i en bättre beredskap och större förmåga att i samarbete med andra länder hantera både nationella och internationella incidenter som t.ex. stora oljeutsläpp. Regeringen vill i detta sammanhang lyfta fram Kustbevakningens insatser med storskaliga sjöräddningar i Medelhavet. Kustbevakningens samverkan med andra myndigheter och medverkan i internationella insatser bedöms på ett positivt sätt ha påverkat förmågan att kunna bidra till att rädda liv vid storskaliga händelser till sjöss även i Sverige. Regeringen bedömer att Kustbevakningens omfattande räddningsinsatser på Medelhavet med fartyg, båtar och flyg har genomförts med hög effektivitet och kvalitet.

Regeringen bedömer att Kustbevakningen under de särskilda förhållanden som har gällt för myndigheten under 2015 har uppnått tillfredsställande resultat inom sin brottsbekämpande verksamhet. Enligt regeringen är det dock angeläget att Kustbevakningen framöver förbättrar sina resultat på detta område. Myndigheten har haft en hög ambitionsnivå i fråga om att vidareutveckla sin förmåga på detta område. Samma bedömning görs i fråga om myndighetens övervaknings-, kontroll- och tillsynsverksamhet. Regeringen vill i detta sammanhang understryka betydelsen av att Kustbevakningen ytterligare utvecklar sitt samarbete med främst Polismyndigheten och Tullverket för en ännu effektivare brottsbekämpning till sjöss. Enligt regeringen bör det

finnas tydliga samordningsfördelar och effektivitetsvinster med en sådan utveckling.

Generell utveckling av förmågor

Tillsyn

Under 2015 har MSB genomfört tillsyn av länsstyrelsernas arbete inom området skydd mot olyckor. En fungerande statlig tillsyn över kommunernas räddningstjänst och förebyggande verksamhet är viktigt för att uppnå ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor i hela landet.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap konstaterar att länsstyrelsernas tillsyn över kommunerna arbete inom området skydd mot olyckor behöver utvecklas avseende bl.a. systematik och omfattning.

Uppföljning och samordning har även skett av länsstyrelsernas tillsyn över verksamheter som omfattas av Sevesolagen. I det sammanhanget konstaterar MSB att de länsstyrelser som besökts under året inom de flesta områden uppfyller Sevesolagstiftningens krav medan områden som bl.a. tillsynsplanering och tillsynsprogram kan utvecklas vidare. Myndigheten har även rapporterat om den nationella efterlevnaden av Sevesodirektivet till EU-kommissionen under året.

Uppföljning, utredning och lärande

Verksamheten vid Statens haverikommission utgör ett viktigt verktyg i ett systematiskt säkerhetsarbete. Andelen utredningar som slutfördes inom tolv månader var 80 procent 2015, vilket är en markant förbättring i förhållande till föregående år. Den genomsnittliga utredningstiden har också minskat från drygt 16 månader till ca 11 månader.

Tabell 4.5 Genomsnittlig utredningstid 2013–2015

månader			
	2013	2014	2015
Utredningstid	13,6	16,2	10,9

Källa: Statens haverikommissionens årsredovisning för 2015.

Analys och slutsats av generella förmågor

När det gäller den statliga tillsynen över kommunernas arbete med skydd mot olyckor, så finns det vissa brister på främst den regionala nivån. Regeringen anser att det begränsar statens

möjligheter att i nödvändiga avseenden stödja den kommunala räddningstjänsten. Vad gäller tillsynen av Sevesoanläggningar så anser regeringen att det är viktigt att länsstyrelserna fortsätter att vidareutveckla sitt tillsynsarbete för att kunna uppfylla de krav som ställs i Sevesolagstiftningen.

Regeringen anser att verksamheten som bedrivs vid Statens haverikommission har bidragit till att nå målen för såväl krisberedskapen som för skydd mot olyckor. Under året har myndigheten i huvudsak uppvisat goda verksamhetsresultat. Det är angeläget att myndigheten fortsätter att effektivisera sin undersökningsverksamhet.

4.3 Politikens inriktning

Ökad förmåga att förebygga olyckor och kriser

Sveriges krisberedskap måste ständigt utvecklas för att kunna möta utmaningar som sträcker sig från allvarliga olyckor och händelser till större kriser – t.ex. naturolyckor, oljeutsläpp, störningar i el- och vattenförsörjningen – eller i värsta fall krig. I ett samhälle som hela tiden förändras finns det således ett kontinuerligt behov av att skapa förutsättningar att förhindra händelser, som kan få allvarliga konsekvenser. I detta arbete blir de offentliga aktörernas risk- och sårbarhetsanalyser viktiga för att identifiera och genomföra nödvändiga åtgärder som kan eliminera eller mildra brister i förmåga och sårbarheter. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i en nationell risk- och förmågebedömning angett att det finns ett antal allvarliga risker, hot och utmaningar för både offentliga och privata samhällsviktiga verksamheter. En central utgångspunkt är att samhällsviktiga verksamheter bör vara robusta och ha en reservkapacitet om något inträffar.

Med det förändrade omvärldsläget ser regeringen en nödvändighet i att återuppta planeringen för det civila försvaret, där en viktig del är att säkerställa betydelsefulla samhällsfunktioner. Med digitaliseringen följer nya hot och risker. Myndigheter, kommuner och landsting samt enskilda aktörer drabbas allt oftare av olika it-incidenter, vilka riskerar att orsaka allvarliga samhällsstörningar.

Sammantaget ställer detta krav på ett mer strategiskt arbete inom krisberedskapen.

Civilt försvar stärks

Med anledning av ett förändrat omvärldsläge och en ökad osäkerhet i närområdet är arbetet med att skapa en modern och sammanhållen totalförsvarsplanering prioriterat. Planeringen för totalförsvaret har återupptagits och ska genomföras utifrån de anvisningar regeringen har beslutat. Det är angeläget att den påbörjade planeringen samordnas mellan det civila och det militära försvaret, liksom att kunskapen om det civila försvaret ökar och att beredskapsåtgärder som behöver vidtas i samverkan med berörda aktörer identifieras.

Regeringen vill särskilt betona vikten av att samarbetet med privata aktörer utvecklas inom området. Frivilligperspektivet behöver också omhändertas i det fortsatta arbetet. Detta är viktigt då frivilligorganisationerna utgör en god resurs för förankring och bidrar med sin kompetens till förstärkt förmåga i samhället.

Att identifiera och möta informationspåverkan är en del av krisberedskapen i fredstid och det civila försvaret vid höjd beredskap. I enlighet med ansvarsprincipen bör alla berörda aktörer ansvara för att identifiera och möta informationspåverkan inom sina respektive ansvarsområden. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska bidra till att utveckla och stödja berörda aktörers beredskap mot informationspåverkan genom framför allt kunskapsspridning, stöd till samverkan och samordning av kriskommunikation.

En stärkt kommunal räddningstjänst

Kommunernas förebyggande verksamhet och räddningstjänstverksamhet har en grundläggande betydelse för människors säkerhet och trygghet. Regeringen anser att statens stöd till kommunerna inom området skydd mot olyckor behöver förstärkas och utvecklas för att säkerställa en hög kvalitet i hela landet. Vidare behöver den statliga tillsynen över kommunernas verksamhet utvecklas och förtydligas för att säkerställa ett likvärdigt och tillfredställande skydd mot olyckor, med hänsyn till lokala förhållanden.

Strategi för ökad informations- och cybersäkerhet

Det förändrade omvärldsläget gör att samhällets behov av informations- och cybersäkerhet har

ökat påtagligt. Digitaliseringen i samhället har bl.a. inneburit nya former av kommunikation, datahantering och datalagring, vilket medfört nya risker och sårbarheter. För att den digitala utvecklingen ska kunna fortsätta på ett säkert sätt behöver alla aktörer, såväl privata som offentliga, mer aktivt arbeta med informations- och cybersäkerhet.

Regeringen avser därför att utarbeta en nationell strategi som omhändertar olika perspektiv för att kunna identifiera och möta utmaningar mot samhällets informations- och cybersäkerhet. Det är också av central betydelse att genomföra EU-direktivet om åtgärder för en hög gemensam nivå av säkerhet i nätverk och informationssystem (NIS-direktivet). Direktivet innebär bl.a. högre krav på enskilda aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet och som är beroende av informationssystem. Direktivet innehåller också skyldigheter för varje medlemsstat att anta en nationell strategi för ökad säkerhet i nätverk och informationssystem.

Satsning på förebyggande arbete mot naturolyckor

En av många utmaningar som samhället står inför är konsekvenserna av ett förändrat klimat. En följd av klimatförändringen är en ökad frekvens av extremväder som t.ex. skyfall, vilket i sin tur bidrar till en ökad risk för naturolyckor. Den pågående klimatförändringen innebär därför att olika typer av anpassningsåtgärder blir allt viktigare. Alla aktörer måste vidta förebyggande åtgärder inom sina ansvarsområden för att förhindra eller minska konsekvenserna av naturolyckor. Anpassningsåtgärder bör vidtas tidigt för att undvika att kostnaden blir större i framtiden. Regeringen bedriver en aktiv och långsiktig klimat- och miljöpolitik som stärker krisberedskapen. För att möjliggöra att fler åtgärder vidtas genomför regeringen en omfattande satsning på anslaget för förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor under perioden 2017-2020. Genom satsningen kommer fler kommuner att kunna få bidrag för genomförandet av förebyggande åtgärder. Satsningen skulle ursprungligen ha genomförts under åren 2016-2019. Regeringen anser i sammanhanget att det i arbetet med att bygga ett klimatsäkert och hållbart samhälle behövs ett helhetsperspektiv på arbete med olycks- och krisberedskap, hantering av olyckor och allvarliga störningar samt fysisk planering och byggande.

Utvecklat Nato-samarbete stärker krisberedskapen
I enlighet med den försvarspolitiska inriktningspropositionen (2014/15:109) stärker ett utvecklat Nato-samarbete krisberedskapen. För svenskt vidkommande innebär samarbetet en god möjlighet att utveckla såväl den svenska krisberedskapen som vårt totalförsvar. Regeringen konstaterar att det är viktigt att samarbetet är konkret och eftersträvar tydliga resultat. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har fått uppgiften att samordna arbetet mellan berörda myndigheter.

Ökad förmåga att hantera olyckor och kriser

Även om ett grundläggande arbete genomförs för att förebygga olyckor och kriser uppstår det alltjämt oväntade händelser som kräver skyndsamma insatser.

En bättre samordnad alarmeringstjänst

Samhällets alarmeringstjänst är ett offentligt åtagande som i alla lägen måste fungera på ett säkert och effektivt sätt. Det är därför av stor vikt att SOS Alarm som central aktör, i enlighet med alarmeringsavtalet mellan staten och bolaget, kan uppfylla fastställda effektivitets- och kvalitetskrav i sin verksamhet. Det är angeläget att säkerställa att SOS Alarm har tillräckligt goda förutsättningar att bedriva sin verksamhet i enlighet med dessa krav. Därför tillförs anslaget för SOS Alarms verksamhet ytterligare medel för 2017.

Regeringen anser att samhällets alarmeringstjänst behöver bli bättre samordnad så att hjälpinsatserna vid nödsituationer blir effektivare. Dagens system har en del brister, bl.a. är samordningen på området frivillig och bygger på samförståndslösningar. Mot denna bakgrund beslutade regeringen i november 2015 om kommittédirektiven En samordnad alarmeringstjänst (dir. 2015:113). Utredaren ska analysera hur alarmeringstjänsten kan samordnas på ett bättre sätt. Utredaren ska även analysera vilken organisationsform som ska förordas för den nationella alarmeringsfunktionen. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2017.

Utredning av den kommunala räddningstjänsten

Vid omfattande räddningsinsatser behöver kommunerna och övriga hjälporgan samverka med varandra i större utsträckning än i dag, för att möjliggöra effektiva och samordnade

insatser. Dessutom finns det skäl att överväga hur räddningsledningen vid omfattande räddningsinsatser kan förbättras. Mot denna bakgrund och med anledning av riksdagens tillkännagivande rörande räddningstjänstens deltidsbrandkår (2015/16:FöU7, rskr. 2015/16:173) avser regeringen att besluta om kommittédirektiv till en särskild utredare om att i vissa avseenden se över den kommunala räddningstjänsten. Utredningen planeras ha ett särskilt fokus på deltidsanställda brandmän.

Internationella insatser för att hantera kriser och katastrofer

Regeringen betonar vikten av ett aktivt internationellt samarbete inom krisberedskapsområdet. Sverige bör delta i det förebyggande arbetet och vid hantering av kriser och katastrofer som sker inom eller utanför EU:s gränser, t.ex. inom ramen för EU:s civilskyddssamarbete. Erfarenheterna från ebolautbrottet i Västafrika 2014-2015 har visat på behoven att vidta åtgärder för att stärka förmågan att hantera hälsohot. Vissa åtgärder har redan genomförts av bl.a. EU och FN. Regeringen har uppdragit åt MSB, Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen att se över möjligheterna att skapa en permanent svensk insatsförmåga inom detta område.

Det starka svenska engagemanget i frågor som rör gränskontroll och räddningsinsatser, såväl nationellt som internationellt är prioriterat. Regeringen anser att Kustbevakningen ska fortsätta sin samverkan med Polismyndigheten och den nyinrättade byrån för europeisk gräns- och kustbevakning (tidigare Frontex) inom detta område.

Kustbevakningens uppgifter utvecklas och förnyas

Kustbevakningen är statens samordnande maritima resurs som värnar liv, miljö och säkerhet till sjöss. Kustbevakningen ska därför inom sitt ansvarsområde vidareutveckla verksamheten och samarbetet med Polismyndigheten, Tullverket och andra berörda myndigheter för att bekämpa brott till sjöss, organiserad brottslighet och terrorism. Det finns samordningsfördelar och effektivitetsvinster med en sådan utveckling. Samma bedömning görs i fråga om myndighetens övervaknings-, kontroll- och tillsynsverksamhet. Regeringen avser därför att utöka Kustbevakningens möjligheter att kunna leda egna brottsutredningar. Möjligheten att bekämpa brott till

havs och upprätthållande av allmän ordning och säkerhet kan därmed öka. Kustbevakningen tillförs ökade anslag och regeringen avser att återkomma med de nödvändiga lagändringar som krävs för att uppnå detta.

Uppdrag om en utvecklad och säker kommunikationslösning för aktörer inom allmän ordning, säkerhet och hälsa

Aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar har i sin verksamhet ett ökat behov av mobila bredbandslösningar. Den säkerhetspolitiska utvecklingen gör det dessutom allt mer angeläget att aktörerna kan kommunicera och utbyta information effektivt och säkert med varandra. Utöver detta är det även angeläget med en bättre mobiltäckning och bredbandstillgång i alla delar av Sverige. Så långt som möjligt bör lösningar på detta område förena de relevanta intressena. Regeringskansliet (Justitiedepartementet) har därför beslutat om en utredning som ges i uppdrag att föreslå en utvecklad och säker kommunikationslösning för aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar. Utredningen innefattar frågor om frekvensutrymme i 700 MHz-bandet, i andra frekvensband eller på andra sätt. Uppdraget ska slutredovisas senast den 28 februari 2017.

Utveckling av krisberedskapens principer

Grunden för krisberedskapen är ansvarsprincipen, dvs. den som har ett ansvar för en verksamhet under normala förhållanden har även motsvarande ansvar under krisituationer. I ansvaret ingår att vidta de åtgärder som krävs för att kunna förebygga, motstå, hantera, återställa och lära från olyckor och kriser.

Utgångspunkten är att alla aktörer i samhället gemensamt och inom sina respektive områden tar ansvar för och utvecklar krisberedskapsarbetet. Samverkan och handling är viktiga komponenter i ansvarsprincipen. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har utifrån erfarenheterna av skogsbranden i Västmanland 2014 framfört att styrningen mot samverkan och handling behöver förtydligas. Regeringen delar denna uppfattning och betonar vikten av att de aktörer som berörs av en kris samverkar med varandra för att säkerställa en god samordning och ett effektivt resursutnyttjande. Aktörerna ska även agera proaktivt och vara beredda att

vidta nödvändiga åtgärder även i osäkra situationer där informationsbrist råder.

4.4 Budgetförslag

4.4.1 2:1 Kustbevakningen

Tabell 4.6 Anslagsutveckling 2:1 Kustbevakningen

Tusental kronor

År	Utfall	1 057 149	Anslags-sparande	246 470
2015	Utfall	1 057 149	Anslags-sparande	246 470
2016	Anslag	1 098 650 ¹	Utgifts-prognos	1 079 279
2017	Förslag	1 117 441		
2018	Beräknat	1 140 541 ²		
2019	Beräknat	1 162 418 ³		
2020	Beräknat	1 187 910 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 122 338 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 122 337 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 122 339 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera Kustbevakningens verksamhet att utföra sjöövervakning och annan kontroll- och tillsynsverksamhet samt räddningstjänst till sjöss. Anslaget får även användas till Kustbevakningens kostnader för samordning av de civila behoven av sjöövervakning och sjöinformation.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.7 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	192	-	-	-
Prognos 2016	2 000	-	-	-
Budget 2017	2 000	-	-	-

Intäkterna avser oljeskadeersättning som påförs fartygsägare för uppkomna oljeskador. Intäkterna är svåra att prognostisera. För att få ut avgiften krävs ibland att den som vållat skada förs inför domstol, vilket gör att det kan dröja flera år innan statens fordran säkrats.

Tabell 4.8 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015 (varav tjänsteexport)	7 694	7 592	102
Prognos 2016 (varav tjänsteexport)	9 000	9 000	0
Budget 2017 (varav tjänsteexport)	9 000	9 000	0

Kustbevakningen utför uppdrags- och serviceverksamhet åt samverkande myndigheter samt andra uppdragsgivare och avnämare. Myndigheten får disponera intäkterna.

Regeringens överväganden

Regeringen har för avsikt att föreslå en utökning av Kustbevakningens rättsliga befogenheter. Förslaget medför ökade utgifter för Kustbevakningen. För att finansiera utgiftsökningen ökas anslaget 2017 med 5 000 000 kronor. Från och med 2018 ökas anslaget med 10 000 000 kronor. Anslaget 1:1 *Polismyndigheten* under utgiftsområde 4 Rättsväsendet minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 1 117 441 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Kustbevakningen* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 1 140 541 000 kronor, 1 162 418 000 kronor respektive 1 187 910 000 kronor.

Tabell 4.9 Härledning av anslagsnivån 2017–2020, för 2:1 Kustbevakningen

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	1 098 650	1 098 650	1 098 650	1 098 650
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	14 870	32 930	54 636	79 927
Beslut	3 921	8 961	9 132	9 333
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	1 117 441	1 140 541	1 162 418	1 187 910

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

4.4.2 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor

Tabell 4.10 Anslagsutveckling 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor

Tusental kronor

År	Utfall	Utveckling	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2015		24 850		0
2016	Anslag	24 850 ¹		24 493
2017	Förslag	74 850		
2018	Beräknat	74 850		
2019	Beräknat	74 850		
2020	Beräknat	74 850		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera ersättning till kommuner för åtgärder som vidtas för att förebygga jordskred och andra naturolyckor.

Anslaget får även användas för finansiering av vissa åtgärder för att stärka samhällets förmåga att bedöma och hantera översvämningsrisker.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2017 för anslaget 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 45 000 000 kronor 2018-2020.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet avser fleråriga beslut om bidrag till kommunernas verksamhet att förebygga jordskred och andra naturolyckor för att stimulera sådana åtgärder.

Tabell 4.11 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor

Tusental kronor

	Utfall 2015	Prognos 2016	Förslag 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
Ingående åtaganden	22 400	20 904	23 000			
Nya åtaganden	4 740	13 132	40 000			
Infriade åtaganden	-6 236	-11 036	-18 000	-20 000	-20 000	-5 000
Utestående åtaganden	20 904	23 000	45 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	30 000	80 000	45 000			

Regeringens överväganden

För att möjliggöra fler förebyggande åtgärder mot naturolyckor, som förväntas öka i ett förändrat klimat, ökas anslaget med 50 000 000 kronor årligen för åren 2017–2020. Satsningen aviserades i Budgetpropositionen för 2016 och skulle ursprungligen ha genomförts 2016–2019.

Regeringen föreslår att 74 850 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 74 850 000 kronor, 74 850 000 kronor respektive 74 850 000 kronor.

Tabell 4.12 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	74 850	74 850	74 850	74 850
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	74 850	74 850	74 850	74 850

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.4.3 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.

Tabell 4.13 Anslagsutveckling 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.

Tusental kronor

2015	Utfall	10 720	Anslags-sparande	18 492
2016	Anslag	21 080 ¹	Utgifts-prognos	20 777
2017	Förslag	21 080		
2018	Beräknat	21 080		
2019	Beräknat	21 080		
2020	Beräknat	21 080		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att, i enlighet med lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, finansiera vissa ersättningar till följd av uppkomna kostnader vid genomförda räddningsinsatser och finansiera insatser för att bekämpa olja m.m. till sjöss. Anslaget får även användas för kostnader i ett initialt skede för räddningstjänstinsatser som lämnats efter förfrågan genom den s.k. civilskyddsmekanismen inom EU. Den aktör som begärt hjälpen betalar motsvarande belopp till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Regeringens överväganden

Utfallet på anslaget varierar kraftigt mellan åren eftersom det varken går att förutsäga antalet eller omfattningen av olyckor som kräver räddningsinsatser samt konsekvenserna av dessa.

Regeringen föreslår att 21 080 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Ersättning för räddningstjänst m.m.* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 21 080 000 kronor, 21 080 000 kronor respektive 21 080 000 kronor.

Tabell 4.14 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	21 080	21 080	21 080	21 080
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	21 080	21 080	21 080	21 080

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.4.4 2:4 Krisberedskap

Tabell 4.15 Anslagsutveckling 2:4 Krisberedskap

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2015	Utfall	1 023 729		34 286
2016	Anslag	1 078 646 ¹	Utgifts-prognos	1 069 397
2017	Förslag	1 121 857		
2018	Beräknat	1 141 163 ²		
2019	Beräknat	1 166 720 ³		
2020	Beräknat	1 196 546 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 121 925 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 121 950 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 121 950 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera åtgärder som stärker samhällets samlade beredskap och förmåga att hantera allvarliga kriser och deras konsekvenser. Anslaget får också i viss utsträckning finansiera åtgärder för att kunna ge stöd till och ta emot stöd från andra länder vid en allvarlig kris eller inför en möjlig allvarlig kris. Anslaget får även i viss utsträckning finansiera åtgärder som syftar till att skapa eller vidmakthålla förmågan till höjd beredskap för det civila försvaret.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2017 för anslaget 2:4 *Krisberedskap* besluta om avtal och beställningar av tjänster, utrustning och anläggningar för beredskapsåtgärder samt åtgärder för att hantera allvarliga extraordinära händelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 900 000 000 kronor 2018-2020.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet avser verksamhet som bedrivs inom samverkansområdena vilka framgår av förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap. Bemyndigandet avser också de forskningsmedel som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap fördelar. För att möjliggöra fler projekt som innebär åtaganden som sträcker sig över flera år ser regeringen ett fortsatt behov av ett högre beställningsbemyndigande.

Tabell 4.16 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:4 Krisberedskap

Tusental kronor

	Utfall 2015	Prognos 2016	Förslag 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
Ingående åtaganden	467 281	634 055	712 000			
Nya åtaganden	462 305	391 449	587 000			
Infriade åtaganden	-295 531	-313 503	-399 000	-240 000	-224 809	-435 191
Utestående åtaganden	634 055	712 000	900 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	712 000	712 000	900 000			

Regeringens överväganden

Principerna som angavs i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 UO6), om hur medel från anslag 2:4 Krisberedskap ska användas, gäller även fortsättningsvis.

I syfte att finansiera långtidslagring av antivirala läkemedel i Folkhälsomyndighetens och Socialstyrelsens beredskapslager, görs en permanent överföring om 24 000 000 kronor per år fr.o.m. 2017 till det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård*. Denna permanenta finansiering ersätter tidigare beslutad tillfällig finansiering om 30 000 000 kronor per år 2017–2018.

Regeringen föreslår att 1 121 857 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Krisberedskap* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 1 141 163 000 kronor, 1 166 720 000 kronor respektive 1 196 546 000 kronor.

Tabell 4.17 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:4 Krisberedskap

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	1 078 646	1 078 646	1 078 646	1 078 646
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	581	19 087	43 646	72 337
Beslut	42 630	43 430	44 428	45 563
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	1 121 857	1 141 163	1 166 720	1 196 546

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

4.4.5 2:6 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal

Tabell 4.18 Anslagsutveckling 2:6 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal

Tusental kronor

	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2015	224 171	0	
2016	Anslag	224 171 ¹	224 171
2017	Förslag	239 171	
2018	Beräknat	194 171	
2019	Beräknat	194 171	
2020	Beräknat	194 171	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera ersättning från staten till SOS Alarm Sverige AB enligt avtal.

Regeringens överväganden

För att skapa förutsättningar för förbättrade svarstider och fortsatt utveckling av verksamheten vid SOS Alarm Sverige AB, föreslår regeringen att anslaget ökas engångsvis med 15 000 000 kronor 2017 utöver de 30 000 000 kronor som aviserades för 2017 i Budgetpropositionen för 2016.

Regeringen föreslår att 239 171 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 194 171 000 kronor, 194 171 000 kronor respektive 194 171 000 kronor.

Tabell 4.19 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:6 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	224 171	224 171	224 171	224 171
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	15 000	-30 000	-30 000	-30 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	239 171	194 171	194 171	194 171

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.4.6 2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Tabell 4.20 Anslagsutveckling 2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Tusental kronor

År	Utfall	1 034 838	Anslags-sparande	14 993
2015	Utfall	1 034 838	Anslags-sparande	14 993
2016	Anslag	1 052 561 ¹	Utgifts-prognos	1 037 442
2017	Förslag	1 062 445		
2018	Beräknat	1 081 538 ²		
2019	Beräknat	1 103 374 ³		
2020	Beräknat	1 127 687 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 062 508 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 062 508 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 062 507 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps förvaltningskostnader.

Anslaget får finansiera verksamhet avseende skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar samt beredskap och indirekta kostnader för internationella räddnings- och katastrofinsatser samt andra internationella insatser inom ramen för EU-samarbetet och Nato/PFF.

Vidare får anslaget finansiera verksamhet för att upprätthålla beredskap samt indirekta kostnader beträffande Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps förmåga att stödja utlandsmyndigheter och nödställda i en

situation då många svenska medborgare eller personer med hemvist i Sverige drabbas till följd av allvarlig olycka eller katastrof i utlandet.

Anslaget får även användas för bidrag till främjande av den enskilda människans förmåga. Anslaget får även finansiera utbildningsverksamhet inom området. Anslaget får även finansiera verksamhet med anledning av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Anslaget får även finansiera den verksamhet som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap genomför inom områdena massmediernas beredskap, kunskapsspridning och information om säkerhetspolitik, information om försvar, samhällets krisberedskap och totalförsvar samt opinionsundersökningar. Anslaget får även finansiera drift och vidmakthållande av vissa reservfunktioner inom etermedia.

Anslaget får även användas för stöd till frivilliga försvarsorganisationer.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.21 Offentlighetsrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlighetsrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	82 736	-	-	-
Prognos 2016	-	3 560	4 342	-782
Budget 2017	-	3 500	4 500	-1 000

Inkomster från oljeskadeersättning enligt sjölagen (1994:1009) redovisas mot inkomsttitel 2713 Vattenföreningavgifter m.m. Under 2015 betalades pengar ut till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i skadeståndersättning, utifrån rättsprocessen som följde med anledning av oljeutsläppet utanför Tjörn 2011.

Enligt lag om transport av farligt gods (2006:263) får avgifter tas ut för prov och intyg. Intäkter som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap får disponera avser intyg för förare och säkerhetsrådgivare vad gäller transport av farligt gods på väg.

Tabell 4.22 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	682 330	-643 207	39 123
(varav tjänsteexport)	9 662	-11 220	-1 558
Prognos 2016	708 800	-683 700	25 100
(varav tjänsteexport)	8 700	-9 700	-1 000
Budget 2017	721 200	-701 700	19 500
(varav tjänsteexport)	9 700	-10 700	-1 000

Med uppdragsverksamhet avses i detta sammanhang den avgiftsbelagda verksamhet som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska bedriva.

Myndigheten får ta ut avgifter för finansiering av drift och förvaltning av Rakelsystemet. Intäkterna disponeras av myndigheten.

Myndigheten får åta sig att mot avgift utveckla och förvalta tekniskt stöd åt andra myndigheter samt åt kommuner och landsting.

Vidare ska myndigheten utföra uppdrags- och serviceverksamhet åt samverkande myndigheter och andra uppdragsgivare. Med uppdragsverksamhet avses i detta sammanhang bl.a. tjänsteexport. Myndigheten får disponera intäkterna.

Myndigheten får delta i internationella räddnings- och katastrofinsatser förutsatt att det finns en extern finansiering. Vidare får Myndigheten, om verksamheten har anknytning till dess uppgifter, mot avgift tillhandahålla fortbildning, uppdragsutbildning samt tjänster kopplade till konferenser och internat.

Beredskapsinvesteringar

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2017 besluta att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 1 550 000 000 kronor för beredskapsinvesteringar.

Skälen för regeringens förslag: Låneramen för beredskapsinvesteringar behövs för att stärka krisberedskapen.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Investeringsplanen för krisberedskap för 2017–2020 godkänns som riktlinje för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps investeringar.

Tabell 4.23 Investeringsplan för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Miljoner kronor

	Utfall 2015	Prognos 2016	Budget 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
Rakelverksamheten	74	250	300	200	200	150
Beredskapstillgångar	36	51	23	20	20	20
Summa investeringar	110	301	323	220	220	170
<i>Varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>110</i>	<i>301</i>	<i>323</i>	<i>220</i>	<i>220</i>	<i>170</i>
Anslag 2:4 Krisberedskap	28	41	13	10	10	10
Lån i Riksgäldskontoret	82	260	310	210	210	160
Summa finansiering	110	301	323	220	220	170

Regeringens överväganden

Anslaget minskas med 1 347 000 kr fr.o.m. 2017 för att bidra till finansiering av en nationell digital infrastruktur. Se även avsnitt 4.5.1 under Utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Regeringen föreslår att 1 062 445 000 kronor anvisas under anslaget 2:7 *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 1 081 538 000 kronor, 1 103 374 000 kronor respektive 1 127 687 000 kronor.

Tabell 4.24 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	1 052 561	1 052 561	1 052 561	1 052 561
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	11 185	30 237	52 099	76 440
Beslut	-1 301	-1 260	-1 286	-1 314
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	1 062 445	1 081 538	1 103 374	1 127 687

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

4.4.7 2:8 Statens haverikommission

Tabell 4.25 Anslagsutveckling 2:8 Statens haverikommission

Tusental kronor

	Utfall	Anslags- sparande	
2015	42 050		2 932
2016	Anslag	44 260 ¹	Utgifts- prognos
2017	Förslag	45 390	44 916
2018	Beräknat	46 271 ²	
2019	Beräknat	47 238 ³	
2020	Beräknat	48 272 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 45 393 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 45 393 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 45 394 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera Statens haverikommissionens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för deras verksamhet med undersökningar enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor och samverkan med berörda myndigheter i deras olycksförebyggande verksamhet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 45 390 000 kronor anvisas under anslaget 2:8 Statens haverikommission för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 46 271 000 kronor, 47 238 000 kronor respektive 48 272 000 kronor.

**Tabell 4.26 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 2:8
Statens haverikommission**

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	44 260	44 260	44 260	44 260
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 135	2 013	2 980	4 014
Beslut	-5	-2	-2	-2
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	45 390	46 271	47 238	48 272

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

5 Strålsäkerhet

5.1 Omfattning

Området omfattar frågor om strålskydd och kärnsäkerhet. Verksamheten vid Strålsäkerhetsmyndigheten ingår i området.

5.2 Utgiftsutveckling

Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom område Strålsäkerhet

Miljoner kronor

	Utfall 2015	Budget 2016 ¹	Prognos 2016	Förslag 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
<i>Strålsäkerhet</i>							
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	368	372	371	384	391	399	408
Summa Strålsäkerhet	368	372	371	384	391	399	408

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

5.3 Resultatredovisning

5.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisning av miljökvalitetsmålet Säker strålmiljö finns även under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

5.3.2 Resultat

Inga allvarliga tillbud eller haverier har inträffat vid kärntekniska anläggningar i Sverige under

2015. Vid de kärntekniska anläggningarna arbetar tillståndshavarna kontinuerligt med optimering av strålskyddet och att begränsa doserna till arbetstagare. Inga dosgränser har överskridits vid de svenska kärnkraftverken under de senaste tio åren, och det finns goda förutsättningar för att doserna såväl till arbetstagare som till allmänheten kommer att minska ytterligare i framtiden. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har tillsammans med Strålsäkerhetsmyndigheten och berörda länsstyrelser på regeringens uppdrag utarbetat förslag till nationell beredskapsplan för hanterandet av en kärnteknisk olycka samt ny handlingsplan för förbättringar inom

beredskapen för radiologiska och nukleära händelser.

5.3.3 Analys och slutsatser

Det är viktigt att driva på strålskyddsarbetet vid de kärntekniska anläggningarna mot bakgrund av de förändringar som nedläggning av en eller flera reaktorer innebär. Strålsäkerhetsmyndighetens tillsynsarbete och möjlighet att ställa krav är centralt nu när flera reaktorer avvecklas.

Regeringen bedömer att de förbättringsförslag som redovisats gällande arbetet med kärnenergi-beredskap utgör en god grund för utvecklingen av den nationella beredskapen.

5.4 Politikens inriktning

Ägarna till de svenska kärnkraftsreaktorerna har meddelat att fyra reaktorer kommer att stängas innan 2020 vilket är betydligt tidigare än vad som hittills varit planen. Detta innebär att Sverige nu går in i en omfattande avveckling av reaktorer vilket ger nya förutsättningar för tillsynen.

Den av ägarna beslutade avvecklingen av flera reaktorer kan på sikt påverka finansieringen av Strålsäkerhetsmyndighetens verksamhet. Stora delar av verksamheten finansieras i dag via avgifter från kärnkraftsindustrin. Avvecklingen kommer sannolikt även att påverka kärnavfallsavgifterna. Framtida kostnader behöver då täckas upp av de reaktorer som fortsatt kommer att vara i drift.

Den överenskommelse om energipolitiken som gjordes den 10 juni 2016 mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet de gröna, Centerpartiet och Kristdemokraterna innebär bl.a. att principerna från proposition 2008/09:163 En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi kvarstår, För kärnkraften gäller även att effektskatten avvecklas stegvis, Kärnavfallsfondens placeringsmöjligheter utökas och behovet av att ändra den antagna driftstiden som ligger till grund för beräkningen av kärnavfallsavgifter utreds. När det gäller driftstiden har Strålsäkerhetsmyndigheten fått i uppdrag att utreda detta i nära dialog med Riksgäldskontoret. Frågan om utökade placeringsmöjligheter för Kärnavfallsfonden

bereds för närvarande i Regeringskansliet. Vidare ska ansvaret vid radiologiska olyckor utökas till 1 200 miljoner euro.

5.5 Budgetförslag

5.5.1 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tabell 5.2 Anslagsutveckling 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tusental kronor				
2015	Utfall	367 972	Anslags-sparande	1 605
2016	Anslag	371 909 ¹	Utgifts-prognos	371 095
2017	Förslag	384 457		
2018	Beräknat	391 198 ²		
2019	Beräknat	398 937 ³		
2020	Beräknat	407 581 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 384 477 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 384 478 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 384 477 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Strålsäkerhetsmyndighetens förvaltningsutgifter. Anslaget får användas för utgifter för grundläggande och tillämpad forskning för att utveckla nationell kompetens inom myndighetens verksamhetsområde och för att stödja och utveckla myndighetens tillsyn. Anslaget får även användas för statsbidrag till Internationella strålskyddskommissionen (ICRP).

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.3 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor				
Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	310 896	27 752	306 285	32 363
Prognos 2016	331 258	20 000	344 531	6 727
Budget 2017	320 554	22 000	339 657	2 897

Strålsäkerhetsmyndighetens verksamhet finansieras delvis via avgifter enligt förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten. Ansökningsavgifter

som berör kärnteknisk verksamhet enligt 3 och 4 §§ disponeras av myndigheten. Däremot disponeras inte avgifter som berör icke-kärnteknisk verksamhet enligt 3 och 4 §§. Övriga avgifter förs till inkomsttitel 2551 Avgifter från kärnkraftverken. Av de avgifter som tas ut med stöd av förordningen används en del för beredskapsverksamhet vid länsstyrelser och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Tabell 5.4 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015 (varav tjänsteexport)	1 220	2 079	-859
Prognos 2016 (varav tjänsteexport)	2 450	3 550	-1 100
Budget 2017 (varav tjänsteexport)	1 700	2 650	-950

Tabell 5.5 Beställningsbemyndigande för anslaget 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tusental kronor

	Utfall 2015	Prognos 2016	Förslag 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020–2022
Ingående åtaganden	52 738	46 495	51 995			
Nya åtaganden	30 858	39 500	46 000			
Infriade åtaganden	-37 101	-34 000	-34 000	-34 000	-18 000	-11 995
Utestående åtaganden	46 495	51 995	63 995			
Erhållet/förslaget bemyndigande	55 000	60 000	65 000			

Regeringens överväganden

Beräkningar i tidigare budgetpropositioner påverkar beräknade anslagsramar 2017–2020.

Förslagen anslagsnivå 2017 och beräkningarna för 2018–2020 anges i det följande i förhållande till ursprungligen anvisade medel på anslaget för innevarande år.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2017 för anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 65 000 000 kronor 2018–2022.

Skälen för regeringens förslag: Behovet av bemyndigande på anslag 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* uppstår genom myndighetens beställningar av forskning inom ansvarsområdet.

Bemyndigandet för 2017 föreslås öka med 5 miljoner kronor jämfört med 2016. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2017 för anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 65 000 000 kronor 2018–2022.

Tabell 5.6 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	371 909	371 909	371 909	371 909
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	10 763	17 452	25 154	33 758
Beslut	1 785	1 837	1 874	1 914
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	384 457	391 198	398 937	407 581

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Regeringen föreslår att 384 457 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* för år 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 391 198 000 kronor, 398 937 000 kronor respektive 407 581 000 kronor.

6 Elsäkerhet

6.1 Omfattning

Området omfattar frågor om elsäkerhet. Verksamheten vid Elsäkerhetsverket ingår i området.

6.2 Utgiftsutveckling

Tabell 6.1 Utgiftsutveckling inom område Elsäkerhet

Miljoner kronor

	Utfall 2015	Budget 2016 ¹	Prognos 2016	Förslag 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
<i>Elsäkerhet</i>							
4:1 Elsäkerhetsverket	53	60	60	59	59	59	60
Summa Elsäkerhet	53	60	60	59	59	59	60

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

6.3 Resultatredovisning

6.3.1 Resultat

Elsäkerhet innebär att förebygga skador på person och egendom orsakade av elektricitet, störningar inom området för elektromagnetisk kompatibilitet (EMC) samt att bygga upp och upprätthålla en god säkerhetsnivå för elektriska anläggningar och elektriska material. Elsäkerhetsverket är tillsynsmyndighet för elektriska anläggningar och personer med

behörighet att utföra elinstallationsarbete enligt ellagen samt för utrustning och anordningar enligt lagen om elektromagnetisk kompatibilitet.

Under 2015 och våren 2016 har regeringen beslutat om flera ändringar i lag och förordningar med anledning av nya EU-direktiv och nya regler för elbehörighet.

Elsäkerhetslagen

Riksdagens beslut om propositionen Elsäkerhet (prop. 2015/16:163, bet. 2015/16:FöU12, rskr.

2015/16:265) innebär en elsäkerhetslag där nya bestämmelser om elinstallationsarbete ingår tillsammans med de nuvarande bestämmelserna om elsäkerhet i 9 kap. ellagen (1997:857) och bestämmelserna om skadestånd i 10 kap. 1–8 §§ ellagen.

De nya bestämmelserna innebär i huvudsak att alla företag som utför elinstallationsarbete ska ha en auktoriserad elinstallatör och att företag som utför elinstallationsarbete på någon annans anläggning måste anmäla sin verksamhet till tillsynsmyndigheten. Företagen måste också ha ett egenkontrollprogram som säkerställer att arbetet utförs på rätt sätt och av personer med rätt kompetens. Tillsynsmyndigheten beslutar om auktorisation för elinstallatörer efter ansökan. Det är enbart auktoriserade elinstallatörer och personer som omfattas av ett företags egenkontrollprogram som får utföra elinstallationsarbete, med vissa specificerade undantag. Propositionen innehåller också ett förslag till ändring i lagen (1966:742) om hotell- och pensionatrörelse. Genom ändringen tydliggörs ansvaret för tillsyn över elsäkerhet i hotell- och pensionatrörelser. Lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2017.

Anpassning av produktdirektiv

Med elektromagnetisk kompatibilitet menas en utrustnings förmåga att fungera tillfredsställande i sin elektromagnetiska omgivning utan att orsaka oacceptabla elektromagnetiska störningar för någon annan utrustning. Utrustningen ska även tåla elektromagnetiska störningar. I det omarbetade direktivet om elektromagnetisk kompatibilitet (prop. 2015/16:116, bet. 2015/16:FöU9, rskr. 2015/16:199) föreslår regeringen vissa ändringar i lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet. Ändringarna innebär att svensk lag om elektromagnetisk kompatibilitet anpassas till EU:s omarbetade regler på området. Lagändringarna innebär att regeringen får rätt att bestämma regler om sanktionsavgifter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också rätt att bestämma om regler för skadeförebyggande arbete och åtgärder när en utrustning inte möter de krav som gäller. De nya bestämmelserna trädde ikraft den 1 juni 2016.

För att säkerställa att svensk rätt uppfyller de krav som ställs om tillhandahållande av elektrisk utrustning, samt om utrustning och skyddssystem som är avsedda för användning i potentiellt explosiva atmosfärer, har ändringar gjorts i förordningen (1993:1068) om elektrisk materiel. Ändringarna innebär i huvudsak att Elsäkerhetsverket får meddela föreskrifter om ekonomiska aktörers skyldigheter och att Elsäkerhetsverkets uppgifter som marknadskontrollmyndighet tydliggörs. Ändringarna började gälla den 1 maj 2016.

Justering av elsäkerhetsavgiften

Regeringen har genom en ändring i förordningen (1995:1296) om vissa avgifter på elområdet beslutat om en höjning av elsäkerhetsavgiften. Ändringen trädde ikraft den 1 januari 2016 och möjliggjorde en höjning av Elsäkerhetsverkets anslag, vilket också genomfördes i och med riksdagens beslut om Budgetpropositionen 2016 (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:FöU1, rskr. 2015/16:116). Nivåjusteringen skapar också förutsättningar för att genomföra reformeringen av behörighetsystemet i linje med propositionen Elsäkerhet (prop. 2015/16:163, bet. 2015/16:FöU12, rskr. 2015/16:265).

Elsäkerhetsverkets verksamhet

Elsäkerhetsverkets arbete speglas av nya regler och EU-direktiv på området. Tillsyn utgör en stor del av Elsäkerhetsverkets verksamhet. Under 2015 avslutades 665 tillsynsärenden vilket är en minskning jämfört med 2014 då 866 ärenden avslutades. Minskningen av antalet tillsynsärenden är planerad och beror till stor del på att myndigheten har prioriterat arbete med elbehörighetsreformen. Cirka 100 av de avslutade tillsynsärendena har innehållit tillsyn av elektromagnetiska störningar.

Under 2015 avslutades också 421 marknadskontrollärenden om elektrisk materiel, vilket är i paritet med antalet ärenden inom denna verksamhetsgren under de senaste tre åren.

Vad beträffar standardiseringsverksamheten har Elsäkerhetsverket fortsatt att delta och driva frågor inom den nationella och internationella standardiseringen genom att medverka i tekniska

kommittéer och ställa upp med funktionärer i de tekniska kommittéer som har störst betydelse för myndighetens uppdrag. Arbetet har bland annat omfattat elbilar, laddinfrastruktur för elbilar och solcellanläggningar.

Elsäkerhetsverket fick i regleringsbrevet för 2015 uppdrag att utreda informationsbehovet om kraven på elsäkerhet vid solcellsanläggningar och vilka standarder som gäller. Elsäkerhetsverkets rapport Informationsbehov och elsäkerhetskrav rörande solcellsanläggningar (15EV519) ger en bred bild av hur en solcellsanläggning fungerar och vad som är viktigt att uppmärksamma för att undvika risker av olika slag. Rapporten blir utgångspunkt för kommande arbete och informationsinsatser.

6.3.2 Analys och slutsatser

Regeringen menar att den tillsyn som Elsäkerhetsverket bedriver ger myndigheten en god inblick i den elsäkerhetsmässiga statusen i samhället. Myndighetens dialog med anläggningsinnehavare och installatörer har resulterat i en ökad medvetenhet och kunskap om elsäkerhet och elektromagnetisk kompatibilitet (EMC).

Tillsynen på elmaterialområdet genom marknads kontroll har resulterat i att produkter med allvarliga elsäkerhetsbrister eller brister i EMC har fått försäljningsförbud. Cirka 60 procent av tillsynsärendena resulterade i någon form av anmärkning eller åtgärd. Några produktområden sticker ut i marknads kontrollen. Elsäkerhet hos armaturer för gatubelysning och ljuskällor med LED behöver förbättras. Regeringen menar att behovet av information och marknads kontroll även fortsättningsvis kommer att vara stort. De nya föreskrifterna som införlivar direktiven kommer att innebära en skärpning i tillsynen när det gäller brister i de administrativa kraven för elektriska produkter och förbättrad spårbarhet vid utredning.

I propositionen Elsäkerhet (prop. 2015/16: 163, bet. FöU12, rskr. 2015/16:265) förtydligas ansvarsförhållandena mellan aktörer samtidigt som konsumenternas ställning stärks. Elsäkerhetsverket ges också bättre möjligheter att utöva tillsyn. Den nya elsäkerhetslagen ger också en tydligare och mer överskådlig

lagstiftning genom att bestämmelser som är spridda i olika regelverk förs samman i en ny lag.

6.4 Politikens inriktning

6.4.1 Elsäkerhet

Elsäkerheten i Sverige är i grunden god, men det finns utrymme för förbättringar. Dagens lagstiftning kring elinstallationer är relativt svåröverskådlig och baseras i hög grad på de ursprungliga bestämmelserna som är nästan hundra år gamla. Regeringen lämnade därför i proposition Elsäkerhet (prop. 2015/16: 163, bet. FöU12, rskr. 2015/16:265) ett förslag till en ny elsäkerhetslag. Propositionen beslutades av riksdagen den 8 juni 2016.

Riksdagens beslut innebär att elbehörighetssystemet moderniseras, konsumenternas ställning stärks och tillsynsmyndighetens möjligheter att utöva tillsyn förbättras. Målet med översynen är också att skapa en tydligare och mer överskådlig lagstiftning genom att bestämmelser som i dag är spridda i olika regelverk förs samman i en ny lag. Den nya lagen kommer att underlätta för berörda aktörer att förstå och tillämpa bestämmelserna.

De nya bestämmelserna träder ikraft den 1 juli 2017. Fram till dess kommer förberedelsearbete att pågå. Elsäkerhetsverket har här en viktig roll i att meddela föreskrifter och allmänna råd samt att informera aktörerna om de nya bestämmelserna.

Regeringen gav i Elsäkerhetsverkets regleringsbrev för 2016 myndigheten ett särskilt uppdrag att säkerställa adekvata informationsinsatser i samband med att planerade nya regler för behörighetssystemet införs. Regeringen bedömer därmed att förutsättningarna är goda för en effektiv och lyckad reformering av systemet.

För närvarande pågår ett arbete inom Regeringskansliet med att se över befintliga avgifter på elområdet. Översynen omfattar både avgifternas nivå och hur de ska administreras i framtiden. Regeringen avser att återkomma gällande dessa frågor.

6.5 Budgetförslag

6.5.1 4:1 Elsäkerhetsverket

Tabell 6.2 Anslagsutveckling 4:1 Elsäkerhetsverket

Tusental kronor

År	Utfall	52 628	Anslags-sparande	1 270
2015	Utfall	52 628	Anslags-sparande	1 270
2016	Anslag	59 713 ¹	Utgifts-prognos	60 026
2017	Förslag	59 397		
2018	Beräknat	58 605 ²		
2019	Beräknat	58 840 ³		
2020	Beräknat	60 136 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 57 541 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 56 612 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 56 612 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Elsäkerhetsverkets förvaltningskostnader.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.3 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	322 000	14	285	-254
Prognos 2016	345 000	15	67	-53
Budget 2017	348 000	15	100	-85

Regeringens överväganden

Avsikten är att Elsäkerhetsverkets verksamhet i huvudsak ska finansieras genom statens intäkter av elsäkerhetsavgiften. Då denna avgift varit oförändrad under de senaste 20 åren, samtidigt som myndighetens kostnader ökat bl.a. som en följd av den allmänna pris- och löneutvecklingen, höjde regeringen elsäkerhetsavgiften genom en ändring i förordningen (1995:1296) om vissa avgifter på elområdet, en ändring som trädde ikraft vid årsskiftet 2015/16.

Beräkningar i tidigare budgetpropositioner påverkar beräknade anslagsramar 2017–2020.

Föreslagen anslagsnivå 2017 och beräkningarna för 2018–2020 anges i det följande i förhållande till ursprungligen anvisade medel på anslaget för innevarande år.

Tabell 6.4 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 4:1 Elsäkerhetsverket

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016 ¹	59 713	59 713	59 713	59 713
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning ²	993	2 115	3 382	4 772
Beslut	-1 309	-3 223	-4 255	-4 349
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	59 397	58 605	58 840	60 136

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Regeringen föreslår att 59 397 000 kronor anvisas under anslaget 4:1 *Elsäkerhetsverket* 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 58 605 000, 58 840 000, respektive 60 136 000 kronor.